

ZPRÁVY

ČKAIT

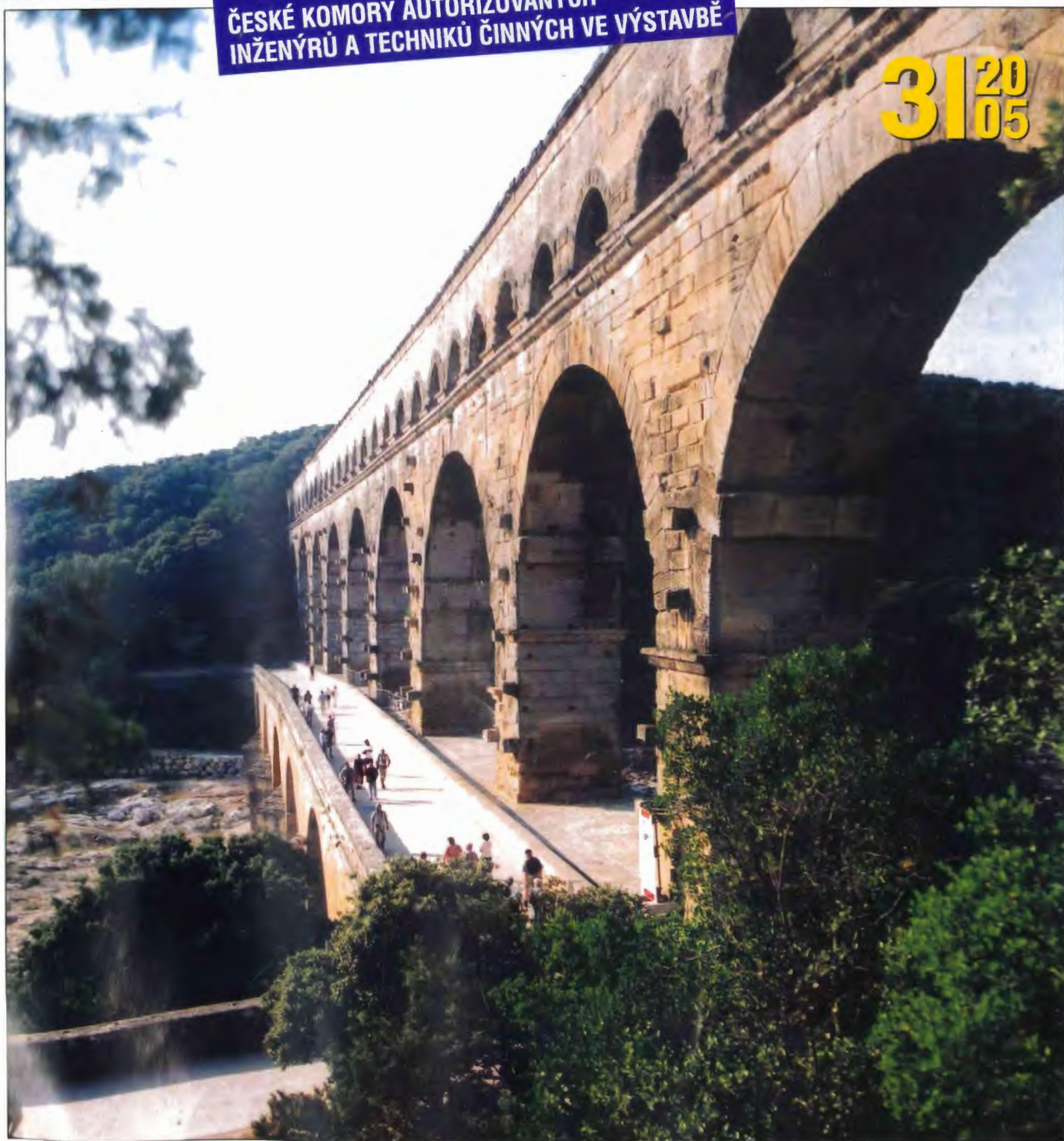

16. 9. 2008

Informace

ČESKÉ KOMORY AUTORIZOVANÝCH
INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ ČINNÝCH VE VÝSTAVBĚ

31²⁰
05

Most Pont du Gard v jižní Francii z 2. st. př. n. l. je součástí akvaduktu o délce 50 km a průměrném spádu 0,12 promile

OBSAH

ÚVODNÍK

STAVEBNÍ ZÁKON V PARLAMENTU	1
-----------------------------------	---

Z NAŠEHO POHLEDU

OSOBNOST ČESKÉHO STAVEBNICTVÍ – ING. JOSEF HÁJEK	1
SPOLUPRÁCE ČKAIT, ČSSI A SPS Z POHLEDU ČESKÉHO SVAZU	
STAVEBNÍCH INŽENÝRŮ	3
PARTNERSTVÍ ČKAIT A ČESKÉ SPOŘITELNY	4

NÁZORY A STANOVISKA

ČKAIT DOSTALA POKUTU 500 TISÍC KČ ZA VYDÁNÍ VÝKONOVÉHO A HONORÁŘOVÉHO ŘÁDU	5
---	---

Z ČINNOSTI KOMORY

PŮSOBNOST AUTORIZOVANÉHO TECHNIKA A AUTORIZOVANÉHO STAVITELE V OBLASTI PROJEKTOVÁNÍ	6
OPRÁVNĚNÍ KE ZPRACOVÁNÍ POŽÁRNĚ BEZPEČNOSTNÍHO ŘEŠENÍ STAVBY	7
AKTIV ČLENŮ TPS A TZS V KOUTECH U LEDČE NAD SÁZAVOU	8
SDĚLENÍ AUTORIZAČNÍ RADY ČKAIT	10
CENA ČKAIT 2004	10
SPOLUPRÁCE ČKAIT, ČSSI A SPS PŘI PODPOŘE NEZAMĚSTNANÝCH INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ V OBOU STAVEBNICTVÍ	13
PROF. ING. LUBOR JANDA, DrSc.	13
VIDĚLI JSME VIADUKT V MILLAU VE FRANCII	13
ODBORNÁ EXKURZE DO VÍDNĚ A GRAZU	15
EXKURZE NA REKONSTRUKCI DIVADLA REDUTA V BRNĚ	16
ODBORNÁ EXKURZE DO ŠVÝCARSKA	17
STUDENTI OSTRAVSKÉ STAVEBNÍ PRŮMYSLŮVKY NA AKCÍCH ČŽV ČKAIT	18
NIVELACE NA HISTORICKÝCH INŽENÝRSKÝCH STAVBÁCH	18

INFORMAČNÍ CENTRUM

VYSOKOHODNOTNÝ BETON – KŘEST KNIHY	21
--	----

PRÁVO

ZKUŠENOSTI Z DISCIPLINÁRNÍHO ŘÍZENÍ U STAVOVSKÉHO SOUDU	22
---	----

ZE ZAHRANIČÍ

ÚSPĚCH SASKÉ INŽENÝRSKÉ KOMORY	23
VALNÁ HROMADA MAĎARSKÉ INŽENÝRSKÉ KOMORY	23
JAK PRACOVAT JAKO INŽENÝR V EVROPĚ	24
4. SJEZD POLSKÉ KOMORY STAVEBNÍCH INŽENÝRŮ – PIIB	29
PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ A SPOLEČNÝ STAVEBNÍ TRH EU	30
Z ČINNOSTI ZAHRANIČNÍCH INŽENÝRSKÝCH KOMOR	35
ZE SVĚTA VÝSTAVBY	35

ODBORNÉ AKCE

10. KONFERENCE MĚSTSKÉ INŽENÝRSTVÍ KARLOVY VARY 2005	37
--	----

STO LET OD NAROZENÍ PROF. ING. ARCH. DR. ANTONÍNA SKRBA	3. str. obálky
---	----------------

Most Pont du Gard v jižní Francii z 2. st. př. n. l. je součástí akvaduktu o délce 50 km a průměrném spádu 0,12 promile

Z + I 3/05

**PRO SVÉ ČLENY VYDÁVÁ ČESKÁ KOMORA
AUTORIZOVANÝCH INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ
ČINNÝCH VE VÝSTAVBĚ**

WWW.ZPRAVY-CKAIT.CZ

Redakční rada:

Ing. Miroslav Loutocký, předseda redakční rady,
tajemník RS Brno
Ing. Svatopluk Zidek, místopředseda redakční rady,
přednosta oblasti Karlovy Vary,
člen Představenstva ČKAIT
Marie Báčová, ředitelka Informačního centra ČKAIT
Ing. Jan Bedrníček, tajemník ČKAIT
Ing. Jan Konícar, přednosta oblasti Jihlava,
člen Představenstva ČKAIT
Ing. Jiří Kuchynka, čestný člen ČKAIT
Doc. Ing. Vojtěch Mencl, CSc.,
zástupce pro střední, odborné a vysoké školy
Doc. Ing. Karel Papež, CSc.,
člen Rady pro rozvoj profese ČKAIT
Ing. Jiří Plička, CSc.,
místopředseda ČKAIT pro zahraniční činnost
Ing. Miroslav Najdekr, CSc.,
předseda Autorizační rady ČKAIT
Ing. Jiří Schandl, přednosta oblasti České Budějovice
JUDr. Marie Urbancová, kancelář RS ČKAIT Brno

Adresa redakce:

ČKAIT – regionální sekce Brno
Vrchlického sad 2, 602 00 Brno
tel./fax: 545 574 310, tel.: 545 212 123
e-mail: brno@ckait.cz

Grafická úprava: EXPO DATA spol. s r.o.
Výstaviště 1, 648 03 Brno
tel.: 541 152 565, e-mail: kuncak@expodata.cz

Tisk: Tiskárna EXPDATA–DIDOT, spol. s r.o.
Výstaviště 1, 648 75 Brno

MK ČR E 15660

Vycházíme nejméně čtyřikrát ročně.
Pro členy ČKAIT zdarma.
Náklad: 24 500 výtisků.

Následující vydání Z + I ČKAIT č. 4/2005
Termíny příspěvků: 20. 10. 2005 na adresu redakce.
Termín vydání: 9. 12. 2005

STAVEBNÍ ZÁKON V PARLAMENTU

V červnu letošního roku předložila vláda do Parlamentu návrh nového zákona o územním plánování a stavebním řádu. Příprava tohoto zákona trvala čtyři roky, které uběhly mezi schválením věcného záměru zákona vládou a předložením návrhu do Parlamentu. Ty byly naplněny celou řadou jednání, jak na úrovni státní správy, tak mezi státní správou a veřejností. Výsledný návrh je poněkud komplikován tím, že předkladatelem zákona do vlády byla tři ministerstva – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR a Ministerstvo vnitra ČR.

Komora se na přípravě zákona aktivně podílela. Byla využita celá řada připomínek a námětů našich členů. V řadě případů však bylo zvoleno kompromisní řešení, které nemusí být optimální. Domnívám se však, že koncepce zákona je dobrá a obsahuje řadu nových pozitivních prvků.

Projednávání zákona v Parlamentu bude velmi obtížné. Již první čtení, které proběhlo 28. června, ukázalo, že řada připomínek nebude odborných, ale politických. U některých částí zákona by to bylo i pochopitelné. U velké většiny však ne. Přijetí tohoto nového zákona považujeme za nezbytné, protože stále novelizace stávajícího stavebního zákona z roku 1976 jsou již naprosto neúnosné.

Na 206 paragrafů nového zákona je možné pohlížet dvojím způsobem. První způsob je připomínkovat prostřednictvím jednotlivých poslanců detailně jednotlivé paragrafy. Vzhledem k tomu, že velmi málo lidí je schopno domyslet dopady dílčích připomínek do celku, vede tato metoda k nejasnostem až nelogičnostem – jak to známe z řady jiných zákonů. Tato metoda vede také většinou ke zvětšování objemu textu. To nakonec již prokázalo předchozí projednávání. Vzhledem k dosavadnímu projednávání návrhu zákona předpokládám, že i bez naší iniciativy

bude více pozměňovacích návrhů než je poslanců. Proto nepovažuji tento postup za prospěšný.

Text zákona je přístupný na webových stránkách Poslanecké sněmovny Parlamentu jako tisk č. 998 (stavební zákon) a tisk č. 999 (změny zákonů vyvolané novým stavebním zákonem). Zvažujeme znovu, zda všechno, o čem zákon mluví, musí být zákonem upravováno. Domnívám se, že existuje možnost, která může vést ke zjednodušení stále složitějších schvalovacích procesů. V tomto duchu jsou vedeny i následující náměty na úpravu předloženého zákona, které se pokusíme prostřednictvím poslanců uplatnit. Zákon je formálně rozdělen do šesti částí. V krátké první části jsou především základní pojmy.

Druhá část definuje orgány územního plánování a stavební úřady a rozsah jejich pravomocí. Za zcela nesystémové a zbytečné považuji vytvoření „Rady pro udržitelný rozvoj území“ (§ 9).

Třetí část, týkající se územního plánování, je velmi důležitá, ale zbytečně rozsáhlá. Některé části (např. projednávání a aktualizaci územně plánovacích podkladů, územní studii – § 31) by bylo možné ze zákona vypustit. Ani poslední dva odstavce § 19 nepatří mezi cíle územního plánování a jsou s textem paragrafu zcela nekonsistentní. Za zvážení by stálo nahradit „Zástupce veřejnosti“ (§ 24) „společným zmocněncem“ podle správního řádu. Ze správního řádu vyplývají i podmínky zveřejňování písemností (§ 21).

Druhá část § 44 o územním plánu může zablokovat vydání územního rozhodnutí (až na dva roky), což odporuje snaze o zrychlení a zjednodušení řízení o stavbách.

Domnívám se, že stavebního zákona se netýká jak výměna pozemků (§§ 102–108), tak ani předkupní právo na pozemky (§ 109) zařazené do této části.

Čtvrtá část, týkající se stavebního řádu, obsahuje nejvíce změn. Jejich účelem je především zjednodušení a zrychlení povolování staveb. Zde jde o to, aby maximum navržených změn zůstalo po schválení zachováno.

Pátá část v rámci společných ustanovení obsahuje i požadavky týkající se výkonu vybraných činností ve výstavbě.

Stavební zákon je ale pouze viditelná část ledovce. Souvisí s ním změny asi 40 dalších zákonů. Na vlastní zákon budou, jako dosud, navazovat vyhlášky Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva dopravy ČR, Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a hlavního města Prahy. Ustanovení v šesté části zákona zmocňuje Ministerstvo pro místní rozvoj ČR k vydání právních předpisů k provádění 41 paragrafů zákona a k vydání právních předpisů, obsahujících technické požadavky na stavby a zařízení a obecné technické požadavky zabezpečující užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace.

Konečné znění vyhlášek není samozřejmě k dispozici, protože vyplyne ze schváleného zákona, ale současná vyhláška č. 137/1998

Sb., o obecně technických požadavcích na výstavbu se odkazuje v 73 případech na normové hodnoty. Pořizovací cena norem, které tyto hodnoty obsahují, je cca 15 000 Kč. To je stav, který považujeme za naprosto nepřijatelný. Parametry požadované zákonem by měly být přístupné obdobně jako vlastní zákon. Normové hodnoty, na které se odkazují vyhlášky, musí být buď součástí příslušné vyhlášky nebo musí být příslušné normy zveřejněny. To je jeden z požadavků, které bude Komora při projednávání zákona uplatňovat.

Zákon bude nejdříve projednávat parlamentní výbor pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí. Před druhým čtením, kdy poslanci podávají pozměňující návrhy, proběhne ještě seminář (15. září 2005). Věřím, že pak již nic nezabrání tomu, aby tento předpis, který pokládám za jeden z nejdůležitějších v našem právním řádu, byl nejprve Poslaneckou sněmovnou a potom Senátem schválen.

*Ing. Václav Mach
předseda ČKAIT*

OSOBNOST ČESKÉHO STAVEBNICTVÍ – ING. JOSEF HÁJEK

Profil:

Ing. Josef Hájek, předseda představenstva a generální ředitel Skanska DS a.s., se narodil v roce 1952. V roce 1975 absolvoval Stavební fakultu VUT v Brně a nastoupil do Dopravních staveb Olomouc. Začínal na pozici mistra na stavbě dálnice D1. Po rozpadu Dopravních staveb na devět samostatných závodů v roce 1990 uspěl v konkurzu na ředitele jednoho z podniků Dopravní stavby IES. V roce 1998 následovalo spojení s IPS a vstup nadnárodního koncernu Skanska do IPS v roce 2000. I po všech změnách zůstal v čele Dopravních staveb a nyní zastává pozici generálního ředitele a předsedy představenstva Skanska DS a.s.

„Musíte dát lidem důvěru“

Dopravní stavby se mu staly celoživotním osudem i koníčkem. Když před třiceti lety začínal na stavbě dálnice D1 s kbelíkem a barvou popisovat okraje betonových vozovek, určitě netušil, že bude jednou šéfovat firmám s více než 3 600

**Ing. Josef Hájek, generální ředitel
a předseda představenstva Skanska DS, a.s.**

zaměstnanci a s ročním obrátem vyšším než 12,5 miliardy korun.

Čerstvý absolvent Stavební fakulty VUT v Brně nastoupil v roce 1975 na stavbu nově vznikajícího úseku dálnice D1 před Jihlavou na pozici mistra ve společnosti Dopravní stavby Olomouc. Dostal kbelík s bílou barvou a koště a na okraje betonových vozovek psal čísla. To se tehdy tak dělalo – měřila se vzdálenost příkopu od betonu, aby se pak mohla doměřit hloubka a vzdálenost a udělat žlaby. Ještě dlouho potom se pak vždy při cestě kolem díval, jak dlouho tam ta čísla vydržela. „I když jsem to nedělal dlouho, rád na to vzpomínám, protože to byla opravdu škola. Jak jednat s lidmi – nadřízenými i podřízenými, jak si zorganizovat čas a práci,“ vzpomíná dnes třiapadesátiletý Josef Hájek, generální ředitel a předseda představenstva Skanska DS a.s., největší společnosti skupiny Skanska v České republice. Zhruba po pěti letech u firmy dostal rodák z Třebíče svou první stavbu – dálnici v úseku od Jihlavy do Větrného Jeníkova. Už tehdy věděl, že když jsou na pracovišti dobré vztahy a kolegové se vzájemně respektují, je to vždy ku prospěchu. Dodnes má se svými bývalými kolegy přátelské vztahy, a to jak s inženýry, tak s řadovými pracovníky. Mnohokrát se setkal s dělníky, jejichž názoru si hluboce vážil a váží dodnes. Oceňoval jejich přirozený selský rozum, hlavně proto, že v mnoha případech problému rozuměli lépe než on. „Když se teď, po letech, setkáme, rádi na to vzpomínáme.“ Nedávno mi například jeden kamarád říkal: „Pamatuješ, Pepo, jak jsi se učil jezdit na buldozeru?“ Ne, že by musel, ale zkrátka se chtěl naučit i toto. „Chtěl jsem jim dokázat, že nejsem jen ten inženýr ze školy, ale že umím také jejich práci. Proto jsem po nich chtěl, aby

mně to ukázali, a oni byli rádi, že mám zájem,“ vzpomíná na své dávné kolegy.

Naše stavby jsou krásné z nebe

I přes obtíže, se kterými se v počátku potýká každý nováček, postupně přišel dopravní stavářině na chuť. Líbilo se mu poznávat mnoho zajímavých míst po celé republice a spoustu skvělých lidí. „A hlavně vždycky je za vámi vidět kus udělané práce,“ říká i dnes. „Když je před otevřením stavby a vy ji večer projíždíte a kontrolujete, zda není někde něco opomenuto, tak zažíváte nádherný pocit. Z toho, že se navzdory všem problémům, které má každá stavba, podaří dokončit něco, co bude mít smysl a co bude sloužit lidem. Můžete říct, byl jsem u toho, téměř rukama jsem to dělal,“ svěčtuje se se svojí zkušeností. Se svými kolegy a přáteli se pak shoduje v tom, že nejlépe lze docenit krásu dopravních staveb z výšky. „Tu krásu, ty přímky, ty křivčatky – to si můžete vychutnat až z letadla. Vždycky říkám, že naše stavby jsou krásné z nebe,“ vyznává se Josef Hájek.

Kotrmelce raného kapitalismu devadesátých let

Od roku 1975 do roku 1990 pracoval na stavbě dálnice D1, později ještě na D11 z Prahy do Poděbrad. Po stavbě dálnice do Poděbrad už ale měl chuť s takovou prací skončit. Chtěl se vrátit domů k rodině a pracovat někde blíž. Od tohoto úmyslu ho nakonec zviklala nabídka ředitele brněnského závodu. U Dopravních staveb Olomouc zůstal a začal dělat střediskáře na stavbě dálnice D47 v Rousínově, to už bylo přece jen blíž domovu. Když se na počátku 90. let Dopravní stavby Olomouc, které tvořilo devět závodů, rozpadly a závody se osamostatnily, přihlásil se do konkursu na ředitele samostatného podniku Dopravní stavby IES. Uspěl a od 1. října 1990 se stal poprvé v kariéře ředitelem. Samostatné firmy však brzy zjistily, že uspět mohou jen velcí a silní. Postupně se proto začaly spojovat. Šest z původních devíti závodů Dopravních staveb Olomouc se v letech 1995 až 1998 opět sloučilo v Dopravní stavby Holding (DSH). V roce 1998 se uskutečnilo spojení se stavební společností IPS, kam v roce 2000 vstoupil švédský koncern Skanska.

K cíli vede vždy několik cest

Díky tomu, že Josef Hájek pracoval skoro celý život na stavbách, neměl téměř volný čas. Přes týden byl v práci a o víkendech jezdil po jiných stavbách, aby se o nich vůbec něco dozvěděl. Teprve až vznikl dnešní velký celek, už to nebylo jednak možné, jednak ani potřeba. „To pak musíte dát lidem důvěru, že to dělají dobře a hledat mechanismy kontroly.“ Z vlastní zkušenosti moc dobře ví, že i když se vše daří, díky „zákonu schválnosti“ se něco pokazí obvykle v okamžiku, kdy se objeví nadřazení. A to se pak horko těžko vysvětluje,

že je to jen náhoda. Právě proto se spíše nesnaží nikomu říkat, jak by to měl dělat. „K cíli vede vždy několik cest. Spíš je důležité hledat mechanismy kontroly, aby se případný problém odhalil už v počátku, a tak se mu zabránilo,“ říká moudře šéf Skanska DS, který si ze všeho nejvíce cení svých kolegů. S odstupem času zjistil, že inženýr po škole není schopen dělat samostatnou stavbu dříve než po pěti letech, není prý totiž zralý. Kvalitní manažery si totiž musí firma vychovat. A to lze na menších stavbách, až pak dospějí, tak na těch velkých. Aby firma dobře fungovala, měla by mít podle Josefa Hájky věkově pestré složení. „Mezi 35 a 45 lety je pak možné doslova strhat svět, takový člověk má elán, chuť jít do nových věcí, má už zkušenosti a nadhled. Pak je hodně důležitá citlivost, chuť něco dokázat a ochota obětovat práci tak trochu i osobní život. Pak člověk dozraje na dobrého manažera, který zná profesi, umí jednat s lidmi, umí se v oboru pohybovat a má přesah vidění do budoucnosti. O takové lidi se pak firma může opřít a být úspěšná,“ je přesvědčen šéf firmy Skanska DS. A není jistě náhodou, že těch, o které se může ve své firmě opřít, je stále více. Přesto ho dokážou některé věci hodně rozzlobit. Nejvíce určitě šlendriánství a hloupost. Ví, že každému se občas něco nepovede, ale je potřeba znát míru. „Jákmile se něco nedaří, je potřeba vyslat signál. Ale neměla by se stejná chyba stávat opakovaně. A pokud ano, tak se to musí řešit,“ naznačuje ředitel Hájek, jak někdy „ukočírovat“ své podřízené.

Když odpočívat, tak aktivně

S růstem firmy přibývá starostí i pracovních povinností, takže je rád za každou volnou chvíli, kterou může strávit se svojí rodinou. Ví, že si ho doma často moc neužili, tak se jim to snaží alespoň trochu vynahradit. „Celý život jsem cestoval, přespával na ubytovnách a doma jsem pobýval jen o víkendech. Později, když jsme sídlili v Prostějově, tak jednou či dvakrát v týdnu. Poté, co se sídlo naší společnosti Skanska DS letos přestěhovalo do Brna, je to poprvé za moji pracovní kariéru, kdy jsem kromě víkendů doma čtyři dny z pracovního týdne.“ Při své práci poznal různé kouty České republiky. Snad jen jižní Čechy příliš nezná, a proto je chce lépe poznat. A tak není divu, že se letos se svojí manželkou rozhodli strávit část své dovolené právě na jihu Čech. A protože mají raději aktivní odpočinek, přiblížili si také kola. Žádná dovolená však netrvá věčně. „Naše republika je krásná, je tu spousta pěkných míst, že by se po ní dalo cestovat celý rok, na to ale bohužel nikdo z nás nemá čas. Snad později...“ dodává Josef Hájek, předseda představenstva a generální ředitel Skanska DS a.s.

*Mgr. Leoš Verner
oddělení vnějších vztahů Skanska DS, a.s.*

SPOLUPRÁCE ČKAIT, ČSSI A SPS Z POHLEDU ČESKÉHO SVAZU STAVEBNÍCH INŽENÝRŮ

Omlouvám se hned v úvodu článku čtenářům Z+i, ale když jsem přijal úkol pokusit se zamyslet nejen nad důvodem existence našich partnerských organizací, ale i nad sférou zájmu jejich působení ve společnosti, předpokládal jsem, že se pokusím definovat sféry zájmů jednotlivých partnerů a z těchto definic pak vyjde jistý průsečík společných zájmů. Bylo by to (možná) obsažné, zato však (jistě) obtížně stravitelné čtení. Svůj záměr jsem proto posléze zapudil, napsané zahodil a pokusil jsem se o toto částečné zamyšlení nad zadaným úkolem pouze z pohledu ČSSI.

A) Spolupráce v SIA ČR – Radě výstavby

Za nejvýznamnější atribut spolupráce technických stavebních organizací – České komory autorizovaných inženýrů a techniků (ČKAIT), Českého svazu stavebních inženýrů (ČSSI) a Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR (SPS) – považuji to, že zejména díky jejich iniciativě byla založena SIA ČR – Rada výstavby. V současné době sdružuje SIA následující organizace (v abecedním pořadí):

- ABF – Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství
- Česká asociace konzultačních inženýrů
- Česká komora architektů
- Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
- Česká společnost pro stavební právo
- Český svaz stavebních inženýrů
- Obec architektů
- Sdružení pro výstavbu silnic Praha
- Společnost pro techniku prostředí
- Svaz podnikatelů ve stavebnictví
- Svaz zkušeben pro výstavbu

V současné době se projednává přijetí 12. člena SIA – Asociace urbanistů. Jednání SIA jsou stanovisky ČKAIT, SPS a ČSSI zásadním způsobem ovlivňovány. Práce a stanoviska SIA jako celku – podobně i jednotlivá stanoviska členských organizací SIA – jsou brána v potaz jak legislativní radou vlády, tak vedoucími pracovníky na jednotlivých ministerstvech, poslanci a senátory Parlamentu České republiky. Po zhruba 6 letech, kdy Rada výstavby působí, se zejména díky ní podařilo dosáhnout stavu, kdy jsou názory odborníků téměř vždy respektovány. Při posuzování návrhů nových zákonů všechny organizace SIA spolupracují, pochopitelně některý zákon má prioritu

u jedné z nich, jiný u jiné. V podobě, na které se odborná veřejnost shodla, pak zákon či vyhláška odchází do legislativní rady vlády a následně do Parlamentu ČR. Další osud průběhu schvalování zákonů nám rovněž není lhostejný a pokoušíme se důvody pro své návrhy vysvětlovat poslancům a senátorům i během projednávání jednotlivých zákonů jak v Poslanecké sněmovně, tak i v Senátu PČR.

B) Spolupráce při řešení odborných problémů

Českému svazu stavebních inženýrů se v poslední době díky založenému Středisku pro vědu a poradenství podařilo uspět při přihlášení úkolů pro poměrně široký grantový program. Má dnes k řešení řadu grantových projektů, které stmelují vysoce odborný a organizovaný tým lidí při řešení odborných problémů. Tento výsledek je nespornou zásluhou nejen odstoupivšího prezidenta doc. Ing. Miloslava Pavlíka, CSc., ale zejména vedoucího Střediska prof. Ing. Vladimíra Křístka, DrSc. Pro řešení úkolů grantů oslovuje vedoucí tým Střediska nejen členy ČSSI, ale ve velké míře také členy ČKAIT. Středisku se podařilo rovněž získat první úkol od Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. K řešení úkolů vypisovaných ministerstvy je potřebné zapojit do spolupráce při řešení úkolů i jednotlivé podniky SPS. I na tomto poli se úspěšně rozvíjí první projekt.

C) Rada pro rozvoj profese

Ke kladům v současné činnosti ČSSI řadím i skutečnost, že zde fungují dosud čtyři odborné společnosti jako samostatné právní subjekty (stejně tak i regionální pobočky ČSSI jsou samostatnými subjekty). K těmto odborným společnostem s celostátní působností patří Betonářská společnost ČSSI, Společnost krajinného inženýrství ČSSI, Geotechnická společnost ČSSI a konečně Společnost koordinátorů bezpečnosti ve stavebnictví ČSSI. Jako jeden z aktuálních úkolů pro další činnost ČSSI pokládám snahu rozšířit počet těchto odborných společností o další obory. Mohly by se jimi v dohledné době stát např. odborné společnosti řešící problematiku odvlhčování staveb, střech a izolací, společnosti pro stavební fyziku (včetně zateplování), společnosti pro dřevostavby, společnosti pro vodohospodářské stavby i společnosti pro lehké betony. Tyto společnosti se stávají přirozenou zásobárnou odborníků zejména pro Radu pro rozvoj profese ČKAIT a jsou rovněž přirozeným partnerem pro mnoho podniků SPS a též i pro SPS jako celek.

D) Vztah ČKAIT a ČSSI aneb proč být členem ČSSI?

Vzájemné vymezení činnosti SPS a inženýrských organizací je celkem jasné. Složitější pro zdůvodnění je častá otázka našich členů, proč být kromě svého členství v ČKAIT i členem ČSSI či proč vůbec být členem ČSSI.

Myslím (a vím, že obdobný je i názor vedení ČKAIT), že obě „inženýrské“ instituce mají své odborné, zájmové a společenské cíle. ČKAIT je zřízena zákonem a některé, zejména komerční činnosti, jí nejsou vlastní. Existují však i činnosti, které nezajímají nejen ČKAIT, ale ani SPS. K těm patří např. úzce odborná expertní a poradenská činnost. Některé skupiny inženýrů a techniků, jako jsou třeba mladí odborníci po absolvování fakult, Komora rovněž neoslovuje, protože podmínkou pro složení autorizační zkoušky, a tím pro možný vstup do ČKAIT, je pro inženýry minimálně tříletá praxe (pro techniky dokonce pětiletá) a nachází se tudíž po uvedení a možno říci kritickou dobu jejich odborného rozvoje „v území nikoho“. Mnoho inženýrů působí v praxi rovněž mimo tzv. „vybrané činnosti ve výstavbě“. Mezi ně můžeme počítat nejen pedagogy a zaměstnance státní správy a samosprávy, ale též celou řadu projektantů a odborníků v realizačních firmách nevykonávajících funkce vedoucích projektů či stavbyvedoucích. Pokud se tito naši kolegové nestanou členy Komory z prestižních důvodů, můžeme jim nabídnout pro umožnění jejich profesního rozvoje právě členství v ČSSI. Obecně lze ale v současné době konstatovat, že dobrovolná spolková činnost všeobecně upadá, poněvadž všichni máme jiné, zejména existenční zájmy a povinnosti. Dovolím si však připomenout vtip na dané téma, kdy dřevorubec na otázku, proč si nenabrousí tupou pilu, odpoví, že nemá čas, protože musí hlavně kácet stromy.

E) Péče o mladé inženýry a techniky – vztah ke školám

Pokusil jsem se, právě na základě dohody našich tří profesních organizací, o zpracování pilotního projektu umožňujícího v Karlovarském kraji zaměstnání mladých absolventů a nezaměstnaných inženýrů a techniků jako asistentů stavbyvedoucích a vedoucích projektantů, vycházející z Programu evropského sociálního fondu. Idea spočívá v tom, že Úřady práce v jednotlivých regionech vypsaly konkrétní projekty tohoto programu řešící tzv. rozvoj lidských zdrojů. Jsem velice rád, že náš projekt byl v červnu letošního roku schválen. Stručně Vás seznámím s programem tohoto konkrétního projektu. Nezaměstnaný absolvent stavebního oboru se obrátí na Český svaz stavebních inženýrů, který mu zprostředkuje umístění v podniku, jež je členem SPS, a zajistí mu odborného garanta z řad autorizovaných osob. Tato autorizovaná osoba se bude starat o to, aby asistent ČKAIT po dobu dvou let, kdy tato podpora může fungovat, vykonával odbornou práci při zpracování návrhu či při řízení stavby. Pokud asistent bude plnit stanovené úkoly (potvrdí garant), tedy bude-li opravdu vykonávat odbornou práci, poskytne oblastní kancelář ČKAIT asistentovi prostřednictvím zaměstnavatele zajímavý

finanční příspěvek. Podklady (kopie žádosti), na jejichž základě se podařilo podporu ESF získat, rádi poskytneme i ostatním kancelářím ČKAIT v krajích (program se netýká bohužel „bohaté“ Prahy). Často jsme svědky nářků, že v praxi ubývá (a zřejmě bude ubývat i nadále) odborných pracovníků. A to nejen řemeslníků, ale i absolventů středních a vysokých škol. Je zajímavé, že absolventů škol je dostatek, ale často je marně hledáte na stavbách i v projektových ateliérech. Situace v hodnotovém žebříčku se možná změnila a hnacím motorem k okamžitému komerčnímu úspěchu je u nových absolventů fakult možná snazší a méně namáhavá činnost v oblastech sice odborných, ale „mimo výrobu“. Za velmi pozitivní považuji to, že současná vedení našich stavebních fakult se ve všech případech snaží o to, aby studentům přednášeli externisté z praxe, což může přitažlivost nejen stavebních fakult, ale zejména oboru významně zvýšit. I v této snaze bychom měli usilovat našich profesních organizací spojit. Externisté nepřednášejí na fakultě kvůli finančnímu přilepšení, ale hlavně proto, že mají mladším kolegům co říci, a ti jim rádi naslouchají. Naše pozornost, zejména krajských pracovišť našich organizací, by měla patřit i středním odborným školám. V Karlovarském kraji organizujeme již 5 let ve spolupráci našich organizací soutěž odborných středních škol. Soutěž probíhá ve dvou kategoriích – ročníkový projekt a znalostní soutěž studentů třetích ročníků. Věříme, že i tímto způsobem lze prestiž oboru posilovat. Není bez zajímavosti, že v posledním ročníku karlovarských soutěží v obou kategoriích zvítězili studenti plzeňské stavební průmyslovky.

F) Spolupráce s organizacemi mimo resort stavebnictví

Za významný pro spolupráci našich organizací pokládám i společný postup při spolupráci s nestavebními organizacemi. Udržíme velmi dobrou spolupráci se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska, Národním památkovým ústavem i Národním technickým muzeem, která trvá již déle než pět let. Koordinovaný postup je nesporně užitečný i pro spolupráci s odborovými organizacemi i Hospodářskou komorou. Je pochopitelné, že jiné zaměření bude mít spolupráce s těmito organizacemi pro SPS a jiné pro ČKAIT či ČSSI. Za dobrou, a pro všechny partnery užitečnou, lze pokládat i spolupráci s organizátory stavebních veletrhů v Praze i v Brně.

G) Celoživotní vzdělávání členů ČKAIT – spolupráce s ČSSI a SPS

Myslím, že kromě již vyjmenovaných možností spolupráce je možno hledat společný zájem i ve snaze sblížit naše tři hlavní oborové organizace prostřednictvím celoživotního vzdělávání jejich členů. Volné pole působnosti

je např. v propagaci novinek technické politiky významných českých stavebních podniků. Je důležité, aby střední a menší podniky, pracující mnohdy jako subdodavatelé velkých firem, dokázaly pracovat na stejné odborné úrovni a se stejnými technologiemi. A právě zde mohou najít své uplatnění např. odborné společnosti ČSSI, které mohou sehrát významnou roli v rámci organizování celoživotního vzdělávání členů ČKAIT. Dále mohou zvýšit informovanost profesních odborníků, autorizovaných osob z malých a středních firem, zejména podniků SPS.

Výzva

Pokud jste dočetli až sem, pak děkuji za Vaši pozornost. Myslím, že pro rozvoj další spolupráce by mohla být užitečná nabídka redakční rady časopisu Z+i představitelům obou partnerských organizací, Ing. Václavu Matyášovi, prezidentu SPS, a Ing. Václavu Machovi, předsedovi ČKAIT, k publikování názorů na možnou spolupráci i přesnější vymezení sfér zájmu. Předseda ČKAIT Ing. Mach by možná mohl na „domácím hřišti“ diskusi na dané téma na závěr shrnout a ukončit.

*Ing. Svatopluk Zidek
prezident ČSSI*

PARTNERSTVÍ ČKAIT A ČESKÉ SPOŘITELNY

Česká spořitelna dnes patří na českém bankovním trhu k nejdynamičtější se rozvíjejícím finančním institucím. Důkazem je řada prestižních domácích i mezinárodních ocenění, která jasně hodnotí Českou spořitelnu jako kvalitní, evropskou, důvěryhodnou a vstřícnou moderní bankovní instituci.

Již třetím rokem spolupracuje Česká spořitelna s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků, a tak nás zajímalo, co toto partnerství znamená pro členy Komory. Na rozsah spolupráce i výhody, které partnerství přináší, jsme se zeptali Ing. Martina Škopka, člena představenstva a náměstka generálního ředitele České spořitelny.

„Česká spořitelna je univerzální banka, která dokáže díky své komplexní nabídce moderních produktů a silnému zázemí Erste Bank Group, uspokojit veškeré finanční potřeby všech

skupin klientů, včetně náročné klientely z řad profesionálů v oblasti stavebnictví. Od roku 2000, kdy jsme se stali součástí nejsilnější středoevropské finanční skupiny, jsme ušli velký kus cesty. Investovali jsme nemalé prostředky do moderních technologií, které výrazně urychlily bankovní operace a zpřístupnily naše služby klientům. Umožnili jsme využívat našich služeb 24 hod. denně bez nutnosti navštěvovat pobočky. Soustředili jsme se také na zkvalitnění služeb i na rozvoj mnoha moderních produktů a služeb,“ poznamenává na úvod Martin Škopek.

Česká spořitelna je již třetím rokem partnerem České komory autorizovaných inženýrů a techniků. Co Vaši banku k tomuto rozhodnutí vedlo?

Naše služby jsou postaveny tak, aby byly šité přímo na míru jednotlivým profesním skupinám klientů. Abychom takové služby mohli nabídnout, intenzivně s klienty komunikujeme, protože musíme velmi dobře znát jejich požadavky, potřeby a názory. Služby a produkty pak neustále inovujeme tak, aby odpovídaly rostoucím nárokům klientů. Partnerství s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků nám umožňuje získat bezprostřední zpětnou vazbu od významné skupiny klientů, jakou inženýři a technici činní ve výstavbě nepochybně jsou, a upravovat a zlepšovat služby podle jejich požadavků. Jedná se proto o skutečné partnerství a věřím, že oboustranně přínosné.

Existuje nějaký specifický produkt vytvořený pro členy České komory autorizovaných inženýrů a techniků?

Pro specifické potřeby profesní skupiny inženýrů a techniků jsme připravili speciální finanční balíček služeb pod názvem Program Profesionál. V jeho rámci jsme schopni nabídnout špičkové služby, které velmi přesně odpovídají individuálním potřebám odborných pracovníků ve stavebnictví. Plně si uvědomujeme náročnost této profese jak po odborné, tak především po časové stránce, a proto jsme do programu vybrali to nejzajímavější, co můžeme jako banka profesionálům nabídnout.

Trendem posledních let je rostoucí zájem o využívání tzv. přímého bankovníctví. Má Česká spořitelna v tomto směru klientům co nabídnout?

České spořitelně náleží na českém trhu jednoznačně prvenství v počtu klientů, kteří využívají telefonní a internetové bankovníctví. Tuto pohodlnou a cenově výhodnou službu nazvanou SERVIS 24 využívá v současné době zhruba 865 tisíc klientů. Zájem klientů o služby našeho přímého bankovníctví nepochybně dokumentuje jejich kvalitu. Od počátku letošního roku se služba SERVIS 24 rozšířila o další užitečné funkce, a stala se tak praktickým a hojně využívaným pomocníkem

Ing. Martin Škopek

při správě financí jak soukromých, tak i firemních.

Mohou Vámi představené služby využívat naši členové nejen pro profesní, ale i soukromé potřeby?

V rámci již dříve zmíněného Programu Profesionál nabízíme klientům také výhodné získání finančního balíčku pro správu privátních financí nazvaného Komplexní program. Jedná se o komfortní řešení pro osobní finanční život, který v sobě zahrnuje řadu nadstandardních bankovních produktů a služeb.

Zmínil jste, že Česká spořitelna je evropským bankovním domem. Jaká výhoda z toho plyne pro její klienty?

Jsme součástí nejsilnější střeoevropské bankovní skupiny Erste Bank. Z tohoto propojení vyplývá silné finanční zázemí i možnost čerpat rozsáhlé know-how a přenášet je na lokální český trh. Kromě toho však finanční skupina nabízí svým zákazníkům po celé Evropě výrazně výhodnější služby. Za mnohé mohou jmenovat např. cenově příznivé výběry kartami České spořitelny z bankomatů všech bank v Erste Bank Group, tzn. kromě České republiky i na Slovensku, v Rakousku, Maďarsku a Chorvatsku.

Co mají naši členové udělat pro to, aby mohli začít využívat služeb pro autorizované inženýry a techniky ve výstavbě, které nabízíte?

Je to velmi snadné. Mohou kontaktovat kteroukoliv z nejbližších poboček České spořitelny, kde jim naši odborníci velmi rádi poradí. Dále se mohou s naší nabídkou

seznámit na webových stránkách či mohou telefonicky kontaktovat specializované pracoviště pro svobodná povolání vedené Ing. Mirkou Kaprálovou. Disponujeme také sítí desítek specializovaných poradců pro svobodná povolání po celé České republice, kteří jsou připraveni navštívit klienta v čase a na místě, které mu bude vyhovovat.

*Ing. Svatopluk Zídek
člen Představenstva ČKAIT*

*Ing. Jiří Plíčka, CSc.
místopředseda ČKAIT pro zahraniční vztahy*

ČKAIT DOSTALA POKUTU 500 TISÍC KČ ZA VYDÁNÍ VÝKONOVÉHO A HONORÁŘOVÉHO ŘÁDU

Dne 14. 3. 2005 nabylo účinnosti Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), v němž potvrzuje Rozhodnutí

Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (Rozhodnutí) ze dne 15. 12. 2003.

Za vydání Výkonového a honorářového řádu (VHŘ) v roce 2002 musí Komora zaplatit pokutu ve výši 500 tisíc Kč, o tomto Rozhodnutí musí informovat své členy a musí provést změnu spočívající ve vypuštění všech honorářů z VHŘ.

Komora pokutu zaplatila, obě Rozhodnutí a upravený VHŘ jsou zveřejněny na webových stránkách ČKAIT: www.ckait.cz.

Proti Rozhodnutí ÚOHS podala Komora žalobu ke Krajskému soudu v Brně.

VÝVOJ PŘÍPADU ÚOHS A VHŘ ČKAIT

Následující údaje pouze dokumentují vývoj.

1992 – zákon č. 360/1992 Sb., § 23 odst. 6, „Do působnosti Komory náleží zejména ...
i) vydávat ceníky a honorářové řády“

1993 – první vydání Výkonového honorářového řádu (VHŘ) – v souladu s § 23 odst. 6, písm. i) zákona č. 360/1992 Sb.

1996 – druhé vydání VHŘ

prosinec 2002 – Představenstvo ČKAIT schválilo vydání novely VHŘ (pracovní verze) jako metodickou pomůcku pro účastníky investičního procesu, která uvádí doporučený postup, jak dospět ke smluvní ceně

únor 2002 – vydána pracovní verze VHŘ

2003 – zákon č. 224/2003 – novela zákona č. 360/1992 Sb., po novelách – § 23 odst. 6, Do působnosti Komory náleží zejména: ...
j) vydávat ceníky a honorářové řády

11. 7. 2003 – ÚOHS si od kanceláře ČKAIT vyžádal vnitřní předpisy Komory, jmenovitě i VHŘ

21. 8. 2003 – výslech zástupce Komory na ÚOHS v Brně

22. 10. 2003 – výslech zástupce Komory na ÚOHS v Brně

8. 12. 2003 – seznámení zástupce Komory s textem protokolu na ÚOHS v Brně

15. 12. 2003 – Rozhodnutí ÚOHS ČKAIT obdržela 17. 12. 2003

23. 12. 2003 – Rozklad proti Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (odesláno 2. 1. 2004)

Lhůta pro odvolání je 15 kalendářních dnů. Výše uvedené „Rozhodnutí“ bylo doručeno tak, aby na odvolání bylo co nejméně času (Vánoční svátky, Nový rok).

13. 1. 2005 – Žádost ÚOHS o poskytnutí doplňujících informací týkajících se hospodaření ČKAIT

9. 3. 2005 – Rozhodnutí předsedy ÚOHS

14. 3. 2005 – Rozhodnutí předsedy ÚOHS nabylo právní moci. Jedná se zejména o:

- pokutu 500 000 Kč
- podání informace členům ČKAIT o tomto Rozhodnutí
- provedení změn VHŘ podle požadavků ÚOHS

31. 3. 2005 – podání Žaloby proti rozhodnutí správního orgánu na předsedu ÚOHS a Návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žaloby proti rozhodnutí správního orgánu Krajskému soudu v Brně

18. 5. 2005 – zamítnutí Návrhu na přiznání odkladného účinku Krajským soudem v Brně

19. 7. 2005 – zaplacení pokuty a vyvěšení textu VHŘ bez honorářů na webové stránky ČKAIT

*Ing. Václav Mach
předseda ČKAIT*

ve výstavbě – ČKAIT, České komory architektů – ČKA) v roce 1992, na základě zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, se ČKAIT zasazuje o plné uplatnění autorizovaných techniků.

Při výkladu kompetencí autorizovaných techniků v projektové činnosti je třeba vycházet z § 12, 13 a 19 zákona č. 360/1992 Sb., ve znění zákona č. 224/2003 Sb., (dále jen „autorizační zákon“) a z § 46a stavebního zákona.

Podle zmíněných ustanovení může autorizovaný technik (stavitel) v oboru, ve kterém byl autorizován, samostatně zpracovat projektovou dokumentaci, jestliže celá přísluší jeho oboru. V takovém případě není třeba, aby se na zpracování projektové dokumentace podílela jiná autorizovaná osoba – autorizovaný inženýr, resp. architekt.

To ale neplatí pro obor pozemní stavby a dále pro ty případy, kdy celá požizovaná projektová dokumentace nepřísluší autorizačnímu oboru autorizovaného technika (stavitele). Zde je autorizovaný technik oprávněn vypracovávat pouze ty části projektové dokumentace, které spadají do oboru, ve kterém je autorizován. **Tu část projektové dokumentace, kterou samostatně vypracoval, podepíše a opatří ji autorizačním razítkem a podle § 46b stavebního zákona za ni odpovídá.**

Často uplatňovaný výklad, že za dílčí část projektové dokumentace zpracované autorizovaným technikem odpovídá autorizovaný architekt či autorizovaný inženýr, staví autorizovaného technika na roveň všech ostatních neautorizovaných osob, které v rámci své praxe pod vedením autorizovaného inženýra či autorizovaného architekta zpracovávají část projektové dokumentace, za kterou jako celek podle § 46b stavebního zákona odpovídá uvedená autorizovaná osoba.

Projektování vybraných jednoduchých staveb – staveb pro bydlení, jejichž zastavěná plocha nepřesahuje 300 m², pokud mají nejvýše 4 byty, jedno podzemní a tři nadzemní podlaží včetně podkrovní (rodinný dům), opěrných zdí a podzemních staveb, pokud jejich zastavěná plocha nepřesahuje 300 m² a hloubka 3 m (§ 139b odst. 5, písm. a), e), f) stavebního zákona), je vybranou činností ve výstavbě (§ 46a odst. 3, písm. a) stavebního zákona). Projekty těchto staveb mohou vypracovávat pouze osoby autorizované v příslušném oboru.

Aby mohl autorizovaný technik (stavitel) autorizovaný v oboru pozemní stavby samostatně koordinovat a předkládat ke stavebnímu řízení (vydání stavebního povolení) projektovou dokumentaci jednoduché stavby – rodinného domu (§ 139b odst. 5 písm. a) stavebního zákona), vedla ČKAIT poměrně dlouhá jednání s Ministerstvem pro místní rozvoj

ČR (MMR) a výsledkem tohoto jednání je „Společné stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj ČR a České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě k oprávnění autorizovaného technika v oboru pozemní stavby pro zpracování projektové dokumentace jednoduché stavby pro bydlení (rodinného domu), která se předkládá ke stavebnímu řízení“ (viz příloha 6.3 výše uvedené publikace Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby).

V tomto stanovisku jsou podrobně rozebrány podmínky, za jakých může být autorizovaný technik (stavitel) projektantem rodinného domu, který odpovídá za správnost, úplnost a proveditelnost zpracované projektové dokumentace (§ 46b odst. 1 stavebního zákona).

Ve stanovisku se mimo jiné uvádí, že technik (stavitel) autorizovaný v oboru pozemní stavby je povinen ke zpracování všech dalších dílčích částí projektové dokumentace rodinného domu, které není oprávněn zpracovat sám, přizvat další projektanty s autorizací v příslušném oboru či specializaci (§ 46b odst. 1 stavebního zákona).

Jedná se zejména o:

- statické výpočty (obor „statika a dynamika staveb“),
- požární bezpečnostní řešení (obor „požární bezpečnost“),
- řešení jednotlivých druhů technických zařízení stavby, tj. vodovodní přípojky a vnitřní vodovody, kanalizační přípojky a vnitřní kanalizace, elektrické přípojky a vnitřní silnoproudé a telekomunikační rozvody, ochrana před bleskem, plynovodní přípojky a odběrná plynová zařízení, vytápění a vzduchotechnika (obor „technika prostředí staveb“, resp. příslušné specializace v rámci tohoto oboru).

Za projektanta přizvaného v uvedeném smyslu však nelze považovat osobu, která ke zpracování projektové dokumentace přispěla jen poskytnutím administrativní či technické pomoci nebo odborné konzultace ke speciální dílčí otázce (např. při navrhování neobvyklého konstrukčního řešení), protože nemůže být dotčena odpovědnost projektanta za správnost, úplnost a proveditelnost zpracovaného projektu, resp. jeho dílčí části (§ 46b odst. 1 stavebního zákona).

Schematické vyznačení rozvodu daného technického zařízení na výkresech (§ 18 odst. 1 písm. c) vyhlášky MMR č. 132/1998 Sb.) je pouze grafickým zobrazením prostorového umístění daného rozvodu v rámci stavby, nelze je však samo o sobě považovat za dílčí část projektové dokumentace, protože nedokumentuje technické zařízení komplexně. Kromě schematického vyznačení vnitřních rozvodů musí každé technické zařízení tvořící dílčí část projektové dokumentace obsahovat také soubor dalších technických údajů, které jsou co do rozsahu a podrobnosti nezbytné

PŮSOBNOST AUTORIZOVANÉHO TECHNIKA A AUTORIZOVANÉHO STAVITELE V OBLASTI PROJEKTOVÁNÍ

Poslední dobou se množí dotazy k působnosti autorizovaných techniků a autorizovaných stavitelů v oblasti projektování. Na tyto otázky lze nalézt odpověď v publikaci ČKAIT Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby (2. přepracované vydání, vydalo Informační centrum ČKAIT, 2004).

Předně je třeba zdůraznit, že povinnosti a práva autorizovaného technika a autorizovaného stavitele vykonávajících vybrané činnosti ve výstavbě podle § 46a stavebního zákona – projektovou činnost a vedení realizace staveb – jsou stejné.

Již od vzniku obou Komor (České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných

pro přezkoumání přípustnosti navrhovaného řešení ve stavebním řízení (§ 62 stavebního zákona) a pro zpracování dokumentace pro provedení stavby.

K těmto údajům, tvořícím samostatný oddíl souhrnné zprávy, patří zejména:

- výchozí podmínky pro volbu a dimenzování technického zařízení (podmínky napojení, bilance potřeby apod.),
- technické parametry (výkon, životnost, energetická spotřeba apod.) a provozní podmínky (způsob regulace, nároky na údržbu apod.) navrhovaného technického zařízení a odůvodnění jeho volby (provozní a cenová výhodnost),
- stavebně technická opatření podmiňující instalaci navrhovaného technického zařízení,
- údaje umožňující posoudit, zda a jak jsou splněny požadavky na bezpečnost a užitné vlastnosti navrhovaného řešení, zejména podle vyhlášky MMR č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, vyhlášky MMR č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace a příslušných technických norem.

Ke stavebnímu řízení předkládá stavebník projektovou dokumentaci rodinného domu spolu se žádostí o stavební povolení (§ 58 odst. 1 stavebního zákona). Stavební úřad může ke stavebnímu řízení přizvat i projektanta, který však není účastníkem tohoto řízení (§ 59 odst. 3 stavebního zákona).

K průkazu, že předkládaná dokumentace byla zpracována oprávněnou osobou, popř. oprávněnými osobami (§ 46a a 46b stavebního zákona), je nezbytné, aby splňovala náležitosti podle § 13 odst. 3 zákona č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Prakticky to znamená, že každý z projektantů podléhajících se na zpracování projektové dokumentace je povinen jím zpracovanou dílčí část dokumentace opatřit svým vlastnoručním podpisem a otiskem razítka; to se týká jak samostatného oddílu souhrnné zprávy popisujícího danou dílčí část dokumentace, tak i každého výkresu zobrazujícího tuto dílčí část.

Aby projektová dokumentace rodinného domu splňovala předepsané náležitosti a byla způsobilá pro předložení do stavebního řízení, musí být její dílčí části vzájemně zkoordinovány a zkompletovány jako souborné dílo. Ačkoliv způsob zabezpečení koordinace dílčích částí projektové dokumentace není právně stanoven, **lze logicky předpokládat, že uvedenou koordinaci provede ta osoba, která ke zpracování projektové dokumentace podle § 46b odst. 1 stavebního zákona přizvala další projektanty s náležitým**

oprávněním. Tím není dotčena odpovědnost každého z projektantů za správnost, úplnost a proveditelnost té dílčí části projektové dokumentace, kterou sám zpracoval (§ 46b odst. 1 stavebního zákona).

Je třeba dodržovat ustanovení stavebního a autorizačního zákona a přijatého stanoviska, aby se ČKAIT mohla s úspěchem zasazovat o práva autorizovaných techniků (stavitelů) autorizovaných v oboru pozemní stavby a působících v oblasti projektování staveb.

*Ing. Bohumil Rusek
místopředseda ČKAIT*

OPRÁVNĚNÍ KE ZPRACOVÁNÍ POŽÁRNĚ BEZPEČNOSTNÍHO ŘEŠENÍ STAVBY, STANOVISKO MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Ministerstvo vnitra ČR a Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR se obrátily na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR s žádostí o vyjasnění otázek souvisejících s oprávněním ke zpracování požárně bezpečnostního řešení v projektové dokumentaci staveb.

Tyto otázky byly podrobně projednány na poradě zástupců GŘ HZS, MMR ČR, ČKAIT a ČKA dne 1. 2. 2005.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR na základě dosažené dohody mezi zainteresovanými institucemi vydalo následující souhrnné vyjádření:

Požárně bezpečnostní řešení je oborově (profesně) vydělenou částí projektové dokumentace stavby předkládané ke stavebnímu řízení (§ 18 odst. 1 písm. a) bod 2 vyhlášky č. 132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona); jeho nedílnou součástí jsou také návrhy požárně bezpečnostních zařízení, jimiž jsou systémy, technická zařízení a výrobky pro stavby podmiňující požární bezpečnost

stavby nebo jiného zařízení (§ 1 písm. d) vyhlášky o požární prevenci). Obsah a rozsah požárně bezpečnostního řešení je upraven v § 41 vyhlášky o požární prevenci. Požárně bezpečnostní řešení staveb pro plnění funkcí lesa, které slouží k posouzení využití těchto staveb pro účely požární ochrany území (§ 1 odst. 1 a § 3 vyhlášky č. 433/2001 Sb., kterou se stanoví technické požadavky pro stavby pro plnění funkcí lesa), se zpracovává v rozsahu § 77 odst. 2 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Poslední novelizace zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „autorizační zákon“), resp. zákon č. 224/2003 Sb., přinesla změny související s oprávněním pro zpracování požárně bezpečnostního řešení. Konkrétně se jedná:

- o rozšíření původního oboru vodohospodářské stavby na obor stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství (§ 5 odst. 3 písm. c) autorizačního zákona),
- o doplnění oborů autorizace o obor požární bezpečnost staveb a obor stavby pro plnění funkce lesa (§ 5 odst. 3 písm. j) a k) autorizačního zákona); požární bezpečnost staveb byla původně specializací stanovenou ČKAIT podle § 6 autorizačního zákona,
- o změnu působnosti autorizovaného technika v tom smyslu, že taková osoba je oprávněna kompletně vypracovávat projektovou dokumentaci, jestliže celá přísluší jeho oboru; v ostatních případech a v případě oboru pozemní stavby smí vypracovávat jen příslušné části projektové dokumentace (§ 19 písm. a) autorizačního zákona).

Uvedené změny autorizačního zákona se však platnosti bodu 1 příloženého společného stanoviska k otázkám požárně bezpečnostní problematiky ve výstavbě, dohodnutého na poradě zástupců Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva pro místní rozvoj ČR a České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě dne 9. 12. 1998 na Ministerstvu pro místní rozvoj ČR (dále jen „společné stanovisko“ – viz příloha 6.7 publikace IC ČKAIT Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby, 2. vydání 2004), principiálně nedotýkají.

Bod 1 společného stanoviska vychází z následujících právních ustanovení:

- § 46a odst. 3 písm. a) a § 46b odst. 1 stavebního zákona – vymezení projektové činnosti a stanovení odpovědnosti projektanta za její výkon,
- § 18 vyhlášky č. 132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona – vymezení obsahu projektové dokumentace stavby pro stavební řízení,

- § 4 odst. 2 a 3, § 5 odst. 3 a § 6 autorizačního zákona – stanovení oborů (popř. specializací) udělované autorizace,
- § 17 písm. b), § 18 písm. a) a § 19 písm. a) autorizačního zákona – určení věcné působnosti autorizovaných osob, tzn. autorizovaných architektů, autorizovaných inženýrů a autorizovaných techniků.

Z uvedených ustanovení vyplývá, že obory autorizace představují z hlediska rozsahu zpracování projektové dokumentace stavby dvě základní skupiny, jejichž zásadní odlišnost je dána vztahem mezi celkem (stavba a její celkové řešení) a částmi tohoto celku (části či odborné stránky stavby a jejich dílčí řešení). První skupinu tvoří obory autorizace, které se vztahují na celkové řešení staveb, resp. na vypracování kompletní projektové dokumentace celých staveb; jedná se o obory pozemní stavby, dopravní stavby, stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, mosty a inženýrské konstrukce, technologická zařízení staveb a stavby pro plnění funkce lesa (§ 4 odst. 2 a 3 a § 5 odst. 3 písm. a) až e) a k) autorizačního zákona). Obory autorizace v tomto případě významově odpovídají oborům staveb.

Do druhé skupiny spadají obory autorizace, které se vztahují na pouze dílčí řešení určité části či odborné stránky stavby; jde o obory technika prostředí staveb, statika a dynamika staveb, geotechnika a požární bezpečnost staveb (§ 5 odst. 3 písm. f), g), i) a j) autorizačního zákona). Vzhledem k tomu, že takové části či odborné stránky staveb se vyskytují průřezově u všech nebo více oborů staveb, lze je pro snadnější odlišení označit spíše jako „profese“; v uvedené souvislosti bylo toto tradiční označení uplatněno např. v dříve platném metodickém návodu ČKVTIR pro zpracování a vydávání sborníku technických řešení typových projektových postupů (zveřejněno ve Zpravodaji SKVTIR, ČKVTIR a SKVTIR částka 2 z roku 1987).

Zvláštní a nejednoznačné postavení v systematice oborů autorizace má obor městské inženýrství (§ 5 odst. 3 písm. h) autorizačního zákona), který je obsahově blízký oboru územní plánování (§ 4 odst. 2 písm. b) autorizačního zákona). Městské inženýrství není v právním řádu obsahově vymezeno, avšak z dostupných publikací (např. Petr Šrytr: Městské inženýrství 1, Academia, 1999) je zřejmé, že dokumenty zpracovávané v tomto oboru mají povahu prostorově a účelově vymezených generelů, které řeší zejména dimenzování a funkční a prostorovou koordinaci jednotlivých složek dopravní a technické infrastruktury v souvislosti s koncipováním rozvoje městských území; jde o typicky mezioborovou a multiprofesní problematiku. Předmětem oboru městské inženýrství není zpracovávání projektové dokumentace jednotlivých staveb, které svou stavebně-technickou povahou spadají

do oborů dopravní stavby, stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, mosty a inženýrské konstrukce a technologická zařízení staveb. Logicky proto nepřichází v úvahu, že by autorizovaní inženýři pro obor městské inženýrství (§ 5 odst. 3 písm. h) autorizačního zákona) v rámci oboru své autorizace zpracovávali oborově (profesně) vydělené části projektové dokumentace stavby předkládané ke stavebnímu řízení, k nimž patří např. požární bezpečnostní řešení.

Z kontextu zmíněných ustanovení autorizačního zákona o oborech autorizace a o věcné působnosti autorizovaných osob a ze zohlednění změn v důsledku účinnosti zákona č. 224/2003 Sb., jednoznačně vyplývá, že

- autorizovaní architekti pro obor pozemní stavby, popř. bez specifického oboru (§ 4 odst. 2 písm. a) a 3) a autorizovaní inženýři pro obory pozemní stavby, dopravní stavby, stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství, mosty, technologická zařízení staveb a inženýrské konstrukce a stavby pro plnění funkce lesa (§ 5 odst. 3 písm. a) až d) a k) jsou v rámci oboru své autorizace (popř. specializace) oprávněni vypracovávat projektovou dokumentaci stavby v celém rozsahu, tzn. všechny oborově vydělené části této dokumentace včetně požárně bezpečnostního řešení,

- autorizovaní inženýři a autorizovaní technici pro obory technika prostředí staveb, statika a dynamika staveb, geotechnika a požární bezpečnost staveb (§ 5 odst. 3 písm. f) g) i) a j) autorizačního zákona) jsou v rámci oboru své autorizace (popř. specializace) oprávněni vypracovávat pouze příslušnou část projektové dokumentace stavby s tím, že se na ně přiměřeně vztahuje odpovědnost podle § 46b odst. 1 stavebního zákona; tzn. že např. osoby autorizované pro obor (dříve specializaci) požární bezpečnost staveb mohou vypracovávat pouze požárně bezpečnostní řešení stavby.

Toto vyjádření bylo odsouhlaseno Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Českou komorou architektů.

*JUDr. Zdeňka Vobrátilová
ředitelka odboru stavebního řádu
Ministerstva pro místní rozvoj ČR*

AKTIV ČLENŮ TZS A TPS V KOUTECH U LEDČE NAD SÁZAVOU

Ani jsme se nenadáli toho, jak rychle k nám opět zavítalo jaro a s ním i pravidelné setkání členů naší Komory v oboru TZS – technologická zařízení staveb a TPS – technika prostředí staveb. V okolí hotelu Kouty u Ledče nad Sázavou, kde se 14. setkání ve dnech 4. a 5. května konalo, se ozýval hrdliččin hlas, který dokresloval pracovní atmosféru nabitého programu aktivu. Okolní krajina jako vždy filtrovala všechny mobilní signály, nikdo nic nepřijímal ani neodesílal, a proto aktiv více než třiceti zanícených členů ČKAIT z oborů TZS a TPS byl opět veskrze pracovní.

Setkání bylo o to významnější, že se konalo po prvních výsledcích a zkušenostech z činnosti Rady pro podporu rozvoje profese: účelem jednání profesních týmů pro TZS a TPS bylo prohloubit zahájenou činnost a dovědět se, co je v těchto profesních oborech nového. Vážnost aktivu, jako vždy, podepřeli svou přítomností členové Představenstva, Rady pro podporu profese ČKAIT a Informačního centra ČKAIT.

Jednání zahájil Ing. Jindřich Pater, místopředseda naší Komory, do jehož kompetence spadá činnost již zmiňované Rady. V úvodu podtrhl účel setkání a vyzdvihl jeho význam i přínos pro ČKAIT. Zdůraznil, že TZS a TPS se staly pilotními obory v tvorbě profesních metodických pomůcek. Uvítal všechny přítomné a zvláště pak členy vrcholných orgánů Komory, členy již dříve založené Profesní rady pro TZS a TPS i hosty, kteří měli naplánované odborné přednášky v rámci pracovní části jednání. Členové aktivu získali informace o výsledcích voleb vrcholných orgánů ČKAIT ze Shromáždění delegátů v březnu 2005, o stavu jednání ve sporu o oprávněnosti vydávat Honorářový řád, o dotazníku pro členskou základnu Komory, o způsobu výkonu vybraných činností a o připravovaných změnách v legislativě pro výstavbu. Při zahájení byla minutou ticha uctěna památka Ing. Jaroslava Machka, přednosty Oblastní kanceláře Praha, jehož práce, rad i kamarádství jsme si vždy v aktivu TZS a TPS vážili.

Ing. Vladimír Blažek, CSc., ekonomický mandatář Komory, přednesl současnou koncepci činnosti Profesní rady, jejího poslání, představy o jejím organizačním uspořádání, fungování, ekonomickém řízení, šíření výsledků práce a termínových výhledech.

Jednání aktivu řídil místopředseda ČKAIT Ing. Jindřich Pater

Zhodnotil dosavadní činnost i Radou vydané materiály, které obdrželi členové ČKAIT ke konci roku 2004 na CD v rámci programu PROFESIS. Představen byl také letošní plán vydání dalších profesních oborových pomůcek a způsob jejich koordinace a harmonizace s dosavadními DOS.

Dozvěděli jsme se o zadání úkolů pro ostatní obory i o těch úkolech, které budou společné, jako je např. pro Metodickou pomůcku MP1.01.2 – POV nebo pro MP6 – Spisová agenda.

Vedoucí profesních týmů pro TZS Ing. Josef Sláchal, CSc., člen Dozorčí rady ČKAIT, spolu s vedoucím týmu pro TPS Ing. Jiřím Frýbou shrnuli dosavadní výsledky ze zahájené

činnosti v oborech a představili nové členy svých rad.

Autory byl předložen návrh textu MP 1.05 zaměřený na činnost autorizované osoby – projektanta při vypracování projektové dokumentace TZS – technologických zařízení staveb ve všech jejích fázích. Jednotlivé fáze dokumentační přípravy technologické stavby, jako jsou studie, souhrnná řešení, dokumentace pro rozhodování ve správním řízení, ale také pro realizaci, uvádění do provozu nebo pro provozování stavby, jsou popsány do hloubky za účelem získání obrazu o celkových nárocích na dokumentaci s odkazy na další materiály a dokumenty Komory. Představeny byly i koncepty detailních pomůcek pro projektování plynových zařízení,

Ing. Josef Sláchal, CSc.

elektrozařízení a telekomunikačních zařízení. Obdobně tomu bylo i u návrhu pomůcky v oboru TPS – technika prostředí staveb, která je koncipována z pohledu potřeb jednotlivých specializací oboru. Vychází se z toho, že projektová dokumentace v tomto oboru je obvykle jen dílčím projektem pro dokumentaci stavby, avšak má vždy úzkou vazbu na spolupráci s ostatními obory.

Členové aktivu TZS a TPS se shodli na tom, že týmy, které uvedené materiály připravily, odvedly významnou práci. Metodické pomůcky v návrhu po rozeslání mezi účastníky aktivu v červenci až srpnu 2005 budou dozrávat změn a úprav, po nichž se připraví k závěrečné korektuře v září 2005 a k předání IC ČKAIT v říjnu 2005. Konečná verze pro širokou diskusi v celé členské základně ČKAIT bude k dispozici opět ke konci roku 2005 formou dalšího CD PROFESIS.

Kromě pracovní části aktivu byly do programu na oba dny zařazeny poutavé odborné přednášky.

Ing. Jan Zaplatílek, vedoucí odboru plynárenství a kapalných paliv z Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, provedl zajímavý výklad na téma zákon č. 670/2004 Sb., kterým se mění energetický zákon č. 458/2000 Sb. Ve své přednášce podal výklad k hlavním částem platné novely energetického zákona,

Jednání se zúčastnilo několik desítek autorizovaných inženýrů a techniků

Ing. Jan Zaplatílek, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Ing. Karel Staněk, Ministerstvo informatiky ČR

objasnil základní pojmy a vazby na legislativu v EU, licenční politiku pro výrobu, přenos, distribuci a obchodování s elektrickou energií, plynem a teplem pro vytápění. Sděleny byly i časové údaje, kdy dojde u jednotlivých komodit ke zcela otevřenému trhu ro všechny zákazníky, za jakých podmínek hradí přípojku příslušný provozovatel a jaká je role regulačního orgánu. Dozvěděli jsme se rovněž o možných smlouvách pro souběžnou dodávku od jednoho dodavatele, a to i pro domácnosti. Přednáška byla zaměřena i na připravovanou novelu zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, řešící i problematiku energetických auditů a činnost energetických auditorů, která nás bytostně zajímá. V diskusi bylo vytknuto na konkrétních příkladech, že tyto zákony nejsou provázány s legislativou ve výstavbě a na veřejné zakázky.

Neméně zajímavě byl přednesen i výklad k zákonu č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a prováděcích vyhláškách

JUDr. Liborem Vaňousem, doplněný materiály Marie Báčové, ředitelky IC ČKAIT. Ukazuje se, že ani tento zákon není v některých ustanoveních přesný a těžko se v něm hledá jednoznačné postavení naší Komory, když ji lze zařadit mezi veřejnoprávní i soukromoprávní původce dokumentů. S tím souvisí i činnost AO a jimi vydaná a orazítkovaná dokumentace coby tzv. „veřejné listiny“. Očekáváme, že bude brzy vydána plánovaná a již zmiňovaná komorová metodická pomůcka k této problematice.

V závěru bloku přednášek Ing. Karel Staněk z odboru elektronických komunikací z Ministerstva informatiky ČR a Ing. Jiří Kliner, Satca – Projekt, s.r.o., pohovořili o zákonu č. 127/2002 Sb., o elektronických komunikacích. I tady se rozpoutala široká diskuse zejména o neprovázanosti s legislativou ve výstavbě. Mnohdy se jedná o technologické stavby jen na ohlášení, bez evidence a s možností budoucích kolizí s dalšími projekty.

Při večerní diskusi následovaly informace ze strany Ing. Jindřicha Patera o dění v Komoře, o změnách jednatele v Informačním centru, o změnách ve vedení ČSSI, o výsledcích prvního ročníku soutěže Cena ČKAIT 2004 a o tom na co bude zaměřen nový ediční plán 2005.

Na závěr Ing. Jindřich Pater poděkoval všem, kteří se na přípravě náročného programu aktivu podíleli, zejména pracovníkům IC a našemu příznivci a spoluorganizátorovi Ing. Stanislavu Hejdovi, CSc., z Ministerstva pro místní rozvoj ČR, odkud nám (díky němu) plynou v nadstandardní míře informace potřebné pro další činnost ČKAIT.

Podzimní jednání členů aktivu TZS a TPS bude slavnostní, neboť se bude jednat již o 15. setkání. Toto výročí shrne práci odborníků

obou oborů za uplynulých 8 let a vytýčí zcela jistě významné úkoly pro další období.

Karel Pastuszek

člen týmu TZS, člen oblasti ČKAIT Ostrava

Ing. Jindřich Pater

místopředseda ČKAIT

SDĚLENÍ AUTORIZAČNÍ RADY ČKAIT

ČKAIT obdržela dotaz, zda VŠ studium oboru „inženýrství životního prostředí“ magisterský program „stavební inženýrství“ na SF ČVUT je vzděláním pro autorizaci v oboru stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství?

Na základě prověření obsahu studia a konzultací s proděkanem SF ČVUT pro obor inženýrství životního prostředí potvrzuje Autorizační rada ČKAIT společný závěr, že za vzdělání v příslušném oboru je možno považovat studium oboru na SF ČVUT či VUT Brno, pokud je absolvent úspěšně ukončil diplomovou práci na fakultní katedře s vodohospodářským zaměřením, a za vzdělání v příbuzném oboru, pokud to bylo na Vysoké škole zemědělské nebo na katedře (ČVUT a VUT Brno) jiného zaměření, za podmínky úspěšného absolvování příslušné zaměřené rozdílové zkoušky.

Ing. František Hladík

člen Autorizační rady ČKAIT

Ing. Stanislav Hejda, CSc., z Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Ing. Jindřich Pater, místopředseda ČKAIT

CENA ČKAIT 2004 UDĚLENA

Na Shromáždění delegátů ČKAIT v březnu 2005 byly slavnostně vyhlášeny výsledky 1. ročníku soutěže ČKAIT – Cena Inženýrské komory 2004.

Hlavním posláním této soutěže je prezentace a zviditelnění kvalitních stavebních, technologických a inženýrských návrhů ze všech autorizačních oborů a specializací ČKAIT, které se mohou uplatnit v praxi ve stavebnictví, seznámení se s těmito návrhy a představení jejich autorů širší odborné a laické veřejnosti.

Přestože 1. ročník soutěže byl ročníkem „startovním“, prokázal vysokou angažovanost

Autoři oceněných projektů Ing. Luboš Vaner, Ing. Vladimír Janata, CSc., předseda ČKAIT Ing. Václav Mach a Ing. Jindřich Pater, místopředseda ČKAIT

členů ČKAIT v oblasti vyššího technického myšlení a invence při aplikaci nových přístupů k vybraným činnostem na výstavbě.

Přihlášeny byly návrhy jak z oblasti projektování, tak i z oblasti realizace staveb. Hodnotitelská porota ČKAIT zohledňovala při vyhodnocování zejména:

- původnost řešení,
- přínos životnímu prostředí,
- funkčnost řešení,
- technickou úroveň řešení,
- použití nové technologie,
- schopnost aplikace a realizace.

V souladu s kritérii soutěže navrhla porota ke schválení Představenstvu ČKAIT následující inženýrské návrhy:

**Sazka Arena – ocelová konstrukce zastřešení
Ing. Vladimír Janata, CSc.
EXCON, a.s.**

**Turistická lávka Rádlo u Jablonce
Ing. Luboš Vaner
Projektová kancelář, VANER, s.r.o.**

V prvním případě je ocelová konstrukce charakterizována kulovým vrchlíkem o $\varnothing$ 136 m se vzepětím 9 m a 36 trubkovými příhradovými vazníky s předpjatými táhly navazujícími na centrální válcový tubus konstrukce. Hodnocena byla především koncepčnost návrhu předpínacích a aktivačních postupů i inženýrské vedení zpracování všech stupňů projektové a výrobní dokumentace této známé pražské sportovní novostavby. Zvolená varianta inženýrského návrhu mimo jiné optimálně splňuje požadavky na přenos extrémních excentrických zatížení při zavěšování břemen využívaných v rámci kulturních

a sportovních akcí.

Ve druhém případě se jednalo o inovační a ekologický přístup k řešení cyklisticko-turistické lávky přes silnici I/35, využívající visutý dvoupólový pás dřevěné lepené lamelové konstrukce uložený na dvojici předpínacích lan při rozpětí polí 18 a 36 m a šířce lávky 3 m. Hodnocena byla projektová dokumentace pro stavební povolení a vlastní realizační dokumentace této novostavby. Je namístě připomenout, že statické a konstrukční řešení takové lávky nebylo doposud na území ČR realizováno. Blíže se mohli členové ČKAIT s tímto návrhem seznámit např. v publikaci ČKAIT „Inženýrská komora 2005“, která byla tematicky zaměřena na „dřevěné stavby“.

Splnění kritérií soutěže za rok 2004 bylo při vyhlášení výsledků oceněno na SD ČKAIT v březnu 2005 předáním pamětních plaket a diplomů oběma přihlašovatelům z rukou předsedy ČKAIT Ing. Václava Macha a místopředsedy ČKAIT Ing. Jindřicha Patera, který byl předsedou hodnotitelské poroty ročníku 2004. Při této příležitosti je třeba vyjádřit uznání i všem zbývajícím přihlašovatelům za vysokou inovační úroveň jimi předložených, byť ve finále nevyhodnocených inženýrských návrhů. Hodnotitelská porota složená z odborníků z řad členů ČKAIT a představitelů stavebních fakult vysokých škol odvedla kvalitní a zodpovědnou práci, za kterou jim ze strany Představenstva ČKAIT patří rovněž poděkování.

V předchozí publikaci ČKAIT „Zprávy a informace č. 2/2005“ byla členům ČKAIT předložena fotodokumentace z ukončení 1. ročníku Ceny Inženýrské komory a současně bylo prezentováno vyhlášení 2. ročníku, tj. Ceny ČKAIT 2005. Poslání,

Ing. Vladimír Janata, CSc.

kritéria i podmínky soutěže zůstávají stejné jako v roce 2004. Přihlášky do soutěže mohou členové ČKAIT zasílat na příslušnou oblastní kancelář ČKAIT do 30. 11. 2005, a to na inženýrské návrhy, které byly realizačně dokončeny v roce 2003, 2004 nebo 2005.

ING. VLADIMÍR JANATA, CSc., OCENĚNÝ CENOU ČKAIT ZA NÁVRH ZASTŘEŠENÍ SAZKA ARENY

Ing. Vladimír Janata, CSc., narozen v r. 1953 v Praze, absolvoval Stavební fakultu ČVUT v r. 1977. V roce 1987 obdržel vědeckou hodnost v oboru mechanika tuhých a poddajných těles a prostředí v ÚTAM AV ČR. V letech 1978 až 1990 projektoval ocelové konstrukce v Hutním projektu Praha. V roce 1990 založil s kolegy společnost EXCON zaměřenou na ocelové konstrukce, statiku a dynamiku. V současné době ve funkci technického ředitele vede stěžejní projekty. Ve spolupráci s ÚTAM AV ČR se podílel na vývoji a praktických aplikacích v oboru aeroelastická stavebních konstrukcí. Je autorem české normy pro předpjaté konstrukce a v současné době působí jako kontaktní osoba pro evropské normy stožárů, věží a komínů za ČR v CEN. Je členem ČKAIT, ČSSI a IASS WG4 kotvené stožáry a věže.

Oceněný projekt zastřešení Sazka Areny měl dvě stěžejní fáze.

Návrh koncepce řešení a na závěr předpínání táhel a aktivace konstrukce při spuštění z provizorní podpory.

Nejobtížnější bylo posouzení montážních stavů na provizorní podpoře a návrh předpínacích a aktivačních postupů včetně eliminace nelineárního působení táhel.

Cena ČKAIT 2005

V minulém čísle Z+i 2/2005 byly tištěny propozice ceny ČKAIT 2005. Pro zájemce publikujeme v tomto čísle Z+i přihlášku do 2. ročníku soutěže. Text přihlášky naleznete rovněž na internetové adrese www.ckait.cz.

Přihláška do 2. ročníku soutěže ČKAIT**CENA INŽENÝRSKÉ KOMORY
2005****Údaje o účastníkovi**

Jméno, příjmení a titul účastníka

Adresa účastníka

Členské (registrační) číslo účastníka v ČKAIT Obor (specializace)

OK ČKAIT

Název firmy účastníka

Adresa firmy účastníka IČO DIČ

Kontaktní osoba Tel./fax

E-mail

Název inženýrského návrhu

Stručná anotace předmětu inženýrského návrhu

Seznam příloh přihlášky

Místo a datum vyhotovení přihlášky

Razítko a podpis účastníka

Datum evidence přihlášky, razítko a podpis přednosty OK ČKAIT

Podáním přihlášky do soutěže ČKAIT dává účastník souhlas s podmínkami této soutěže. Přihlášku do soutěže předává poštou nebo osobně na příslušnou OK ČKAIT, u které je jako autorizovaná osoba registrován. Přihlášení do soutěže je bez poplatků.

Uzávěrka evidence přihlášek je 30. 11. 2005

Obraz interiéru Sazka Areny byl otištěn na 4. straně obálky Z+i 2/05.

**ING. LUBOŠ VANER OCENĚNÝ
CENOU ČKAIT ZA NÁVRH
TURISTICKÉ LÁVKY
U OBCE RÁDLO**

Ing. Luboš Vaner ukončil v roce 1978 studia na ČVUT v Praze (obor Konstrukce a dopravní stavby, specializace „Betonové mosty“) v roce 1978.

V letech 1978–1990 byl zaměstnán v projektovém ústavu Pragoprojekt Praha, (středisko Liberec).

V roce 1990 spoluzakládal veřejnou obchodní společnost VALBEK v.o.s., zaměřenou na projektovou a inženýrskou činnost v oblasti dopravního stavitelství. Zde pracoval do roku 1998, kdy založil projektovou kancelář VANER s.r.o.

Práce na oceněném projektu trvaly od investičního záměru po realizaci 4 roky. Mimořádné prostředí aktivuje myšlení k mimořádnému řešení. V tomto případě hluboký skalní zářez, lesní porosty a expozice „Brány do Jizerských hor“ nabídl řešení z přírodních, obnovitelných materiálů.

Velmi zajímavý byl návrh 1. náčrtu lávky ve tvaru řetězovky o 2 polích, přiznávající přirozenou linii pohybu cyklisty v terénu. Přemostění odstraňuje hrubou dopravní závalu křížení turistické trasy se silnicí I/65 ve velmi nepřehledném místě.

Ing. Luboš Vaner

Dva momenty průběhu stavby byly adrenalinové. Nejprve byla navržena první skalní kotva do geologické poruchy, což zpochybnilo závěry provedeného geologického průzkumu a vneslo okamžitě pochybnosti o vhodnosti řešení. Druhým potom byla vlastní montáž konstrukce, sestávající ze 3 částí o hmotnosti až 30 t,

jediným jeřábem. Na místě byla sestavena a zkompletována za pouhé 2 dny.

O vhodnosti a atraktivitě konstrukce svědčí, že již hodinu po smontování nosné konstrukce začali lávku využívat první cyklisté. Díky za spolupráci patří zejména investorovi, starostovi obce Rádlo Jaroslavu Cvrčkovi a zodpovědnému projektantovi Ing. Tomáši Humpalovi.

Fotografie turistické lávky Rádlo byly otištěny v časopise Inženýrská komora 2005.

*Ing. Jindřich Pater
místopředseda ČKAIT
předseda Hodnotitelské poroty ceny ČKAIT*

SPOLUPRÁCE ČKAIT, ČSSI A SPS PŘI PODPOŘE NEZAMĚSTNANÝCH INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ V OBORU STAVEBNICTVÍ

Na základě výzvy Úřadu práce v Karlových Varech k podpoře aktivní politiky zaměstnanosti (s platností pro Karlovarský kraj) jsme zpracovali v oblastní kanceláři ČKAIT přihlášku „pilotního“ projektu pod názvem „Odborná praxe pro možnost získání autorizace v České komoře autorizovaných inženýrů a techniků“, kde partnerskými organizacemi projektu jsou oblastní pobočka Českého svazu stavebních inženýrů a Regionální stavební sdružení Karlovy Vary – člen Svazu podnikatelů ve stavebnictví. Výběrová komise dne 10. 6. 2005 žádost o výše uvedený grantový projekt v celkové výši 1 747 425,- Kč schválila. V současné době probíhá uzavírání smlouvy mezi ÚP a OK ČKAIT v Karlových Varech.

Podpora je určena: Nezaměstnaným a dosud neautorizovaným inženýrům a technikům činným ve výstavbě.

Forma podpory: Příspěvek ve výši cca 2 000,- Kč vyplacený OK ČKAIT až po dobu dvou let k nově zřízenému místu asistenta ČKAIT (prostřednictvím zaměstnavatele).

Z tohoto příspěvku se neodvádí pojistné na

sociální zabezpečení ani pojistné na zdravotní pojištění.

Výhody:

1) Na základě dohody s vedením Regionálního stavebního sdružení (RSS) obstarání místa asistenta ČKAIT v projektové nebo dodavatelské firmě RSS působící v blízkosti bydliště zájemce.

2) Stanovení garanta ČKAIT (ve spolupráci s Českým svazem stavebních inženýrů a Regionálním stavebním sdružením), který bude se zájemcem a potenciálním zaměstnavatelem spolupracovat při zajištění místa asistenta ČKAIT a bude dbát (ve spolupráci se zaměstnavatelem) na odbornost vykonávané práce. Po ukončení asistentské praxe ČKAIT – program je stanoven na dobu max. 2 let – potvrdí garant (spolu s přednostou OK ČKAIT) doklad zaměstnavatele o vykonané praxi uznatelné jako tzv. odborná praxe (část) pro možnost získání autorizace.

Podrobné informace dalším zájemcům z OK ČKAIT, případně OP ČSSI z ostatních krajů (s výjimkou Prahy, která je podle EU dosti bohatá), rádi poskytneme a případně zašleme i kopii úspěšné žádosti (jako možný vzor) pro sestavení obdobné vlastní žádosti v jiném kraji.

*Ing. Svatopluk Zídek
přednosta oblasti ČKAIT Karlovy Vary*

PROF. ING. LUBOR JANDA, DRSc.

Emeritní profesor Stavební fakulty ČVUT v Praze a vynikající odborník v oblasti betonových mostů a předpjatého betonu. V letech 1979 až 1981 vedoucí katedry betonových konstrukcí a mostů Stavební fakulty ČVUT v Praze.

Profesor Lubor Janda pracoval na ČVUT neuvěřitelných téměř 60 let. V roce 1947 dokončil válkou přerušena vysokoškolská studia. Po studiích nastoupil do Ústavu stavitelství betonového a mostů kamenných a betonových Vysoké školy inženýrského stavitelství ČVUT, v r. 1957 dosáhl hodnosti kandidáta technických věd, v r. 1962 byl jmenován docentem, v r. 1974 se stal doktorem technických věd a v r. 1977 byl jmenován řádným profesorem.

Prof. Janda byl výraznou tvůrčí osobností

v oboru betonových konstrukcí a mostů. Kromě pedagogické práce zasluhuje pozornost jeho mimořádně úspěšná vědeckovýzkumná činnost a spolupráce s praxí. Výsledky jeho pedagogické práce byly oceněny zlatou a stříbrnou Felberovou medailí a vědecká a odborná činnost řadou čestných uznání a medailí.

Jeho první vědecké práce byly zaměřeny na problematiku obloukových betonových mostů se šikmými závěsy s využitím modelových metod a dále na vliv dotvarování betonu na redistribuci vnitřních sil spojitého nosníku. Později se věnoval problematice zavěšených mostů. Svými pracemi se významně zasloužil také o zavádění nových technologií do mostního stavitelství. Prof. Janda se zabýval teoretickými otázkami stability štíhlých betonových mostních pilířů a komorových konstrukcí. Teorie trojosé napjatosti betonu byla námětem jeho doktorské disertační práce. Za praktickou aplikaci výsledků analýzy komorových konstrukcí a řešení štíhlých pilířů mu byly spolu s kolektivy pracovníků uděleny v r. 1977 a 1984 Státní ceny.

Rozsáhlá byla též společensko-odborná činnost prof. Jandy, zejména v Československé vědeckotechnické společnosti a Mezinárodní federaci pro předpjatý beton (FIP), která mu udělila medaili za zásluhy o rozvoj předpjatého betonu.

Prof. Janda zasvětil celý svůj život práci ve svém oboru a dosáhl uznání odborníků a obdivu svých spolupracovníků. Vynikající orientace v teoretické oblasti a praktické zkušenosti, všestranné vzdělání, ušlechtilé zájmy, vlídné vystupování a ochota vždy si najít čas pro odborné rady i pro přátelský rozhovor, to jsou vlastnosti ideálního učitele a rádce, jímž prof. Janda vždy byl. Odešel člověk vzácných vlastností, který zanechal vynikající dílo trvalé hodnoty. Čest jeho památce

*Prof. Ing. Zdeněk Bittnar, DrSc.
děkan fakulty stavební ČVUT*

VIDĚLI JSME VIADUKT V MILLAU VE FRANCII

Výbor brněnské oblasti ČKAIT rozhodl, že bude podporovat pilotní exkurzi na viadukt v Millau. Internetové kontakty a korespondence s municipalitou v Millau

Viaduktem je překlenuto údolí řeky Tarn u Millau, úspora času na trase Paříž–Barcelona je proti původní dopravě údolím minimálně 2 hodiny

Plošina na návrší v údolí řeky Tarn nad informačním střediskem je vyhledávaným cílem k pozorování a fotografování subtilní konstrukce viaduktu

Pohled na viadukt přes střechy nádherné středověké vesnice Peyre

zůstaly bez odpovědi. Za této situace vydatně pomohl kontakt našeho místopředsedy pro zahraniční vztahy, Ing. Jiřího Plíčky, na francouzského partnera pana George Pilota, který systematicky a dokonale zprostředkoval informace potřebné pro organizaci.

Oslovili jsme dvě stavební inženýrské firmy s výzvou ke společnému pořádání pilotní exkurze pro omezený počet osob. Zúčastnily se ČKAIT, oblast Brno, Skanska DS, a.s., závod 77 mosty a Brněnské komunikace, a.s. Exkurze, jako pilotní, byla omezena pouze na prohlídku mostu, doprovodný program byl minimální, víceméně příležitostný.

K exkurzi jsme potřebovali 5 dnů. Jeli jsme malým autobusem Mercedes pro 19 osob. U řízení se střídali 2 řidiči. Cesta tam vedla po dálnicích přes Rakousko, Itálii a francouzskou riviéru. Cesta zpět, rovněž po dálnicích, vedla přes Francii do Německa a dále do ČR.

Trasa tam a zpět měřila téměř 4 000 km. Velmi nám pomáhal tlumočník, rodilý Francouz mluvící česky, Jack Joseph Michel Brossaud. Jednotlivé etapy cesty obnášely 800–900 km za den, etapa třetího dne u mostu byla kratší a měřila 360 km.

Cílovými místy byly: Vicenza (Itálie), Nîmes (Francie), Saint Rome de Tarn v blízkosti Millau (Francie) – Ribeaupville (Francie), Brno (ČR). Během jízdy byly přestávky u čerpacích stanic pohonných hmot, kde byly bufety, restaurace a toalety. Snídaně a večeře byly v místě ubytování.

Ceny noclehů 25–35 €/osobu,

bufet, bageta 5–10 €,

večeře v restauraci 20–35 €.

V Millau je vybudované rozsáhlé informační středisko v nové budově přímo pod mostem. Zde je možnost zakoupit fotografie postupných etap stavby mostu a CD o výstavbě ve francouzštině a v angličtině. Od střediska je vyznačena trasa cesty do svahu k panoramatickému pohledu na most k fotografování. Je-li dost času, je možno chodit k pilířům po staveništních komunikacích.

Zhodnocení pilotní exkurze:

Nedoporučujeme: exkurzi na 5 dnů výhradně na viadukt Millau.

Doporučujeme: zařadit exkurzi na viadukt Millau do vícedenní exkurze (zájezdu) s cílem jižní Francie, Španělsko. Čas potřebný na prohlídku mostu, informačního střediska a na fotografování je cca 4–5 hodin včetně sjezdu z dálnice do Millau a informačního střediska a nájezdu na dálnici.

Technické informace najdete na adresách:

<http://www.estav.cz/zpravy/clanek232.asp>

<http://www.pozemni-stavitelstvi.wz-cz/clanek.php?id=15&sekce=4>

http://www.pozemni-stavitelstvi.wz.cz/obr_bonus/most_francie/most01.jpg až 08.jpg

*Ing. Miroslav Loutocký
tajemník RS ČKAIT Brno*

ODBORNÁ EXKURZE DO VÍDNĚ A GRAZU

Oblastní kanceláře Brna a Olomouce se dohodly na uskutečnění odborné exkurze, jejíž program bude zaměřen na aktuální informace týkající se aplikace dřeva na nosné konstrukce ve stavebnictví. Pro tento program bylo vybráno město Graz, v jehož blízkosti má sídlo firma SYSTEMHOLZ, jež je největším producentem lamelových dřevěných konstrukcí v Evropě. Dále byla dohodnuta návštěva Technické univerzity a prohlídka zajímavých staveb ve městě Graz, které z těchto důvodů získalo vysoké ocenění UNESCO. V této souvislosti byl rovněž definován doprovodný program pro plánované 3 dny exkurze. Do programu byla zahrnuta návštěva budovy ve Vídni, v níž sídlí Rakouský svaz inženýrů a architektů, návštěva vídeňských Gasometrů a konečně prohlídka přehrady Freudenau.

V souladu s výše uvedeným programem odjely obě skupiny zájemců z Brna i Olomouce v plánovaném termínu ve čtvrtek 12. 5. 2005. První zastávka byla ve Vídni, v budově Rakouského svazu inženýrů a architektů, kde jsme byli uvítáni panem generálním tajemníkem svazu Dipl. Ing. Dr.-techn. Georgem Widtmannem. Za českou stranu pronesl krátký pozdravný projev Ing. Miroslav Loutocký, tajemník kanceláře ČKAIT v Brně. Po krátké zastávce byla připravena exkurze na tzv. vídeňské Gasometry, které jsou velmi zajímavou ukázkou zdařilé revitalizace, konverze a modernizace původních průmyslových objektů – plynojemů na bytové a komerční využití. Z původních

Jedním z cílů exkurze byla přehrada Freudenau na Dunaji ve Vídni, kde se uskutečnila prohlídka strojovny turbín a generátorů

průmyslových objektů ve tvaru vysokých věží válcového tvaru s nosnou soustavou z masivního režného cihelného zdiva zůstala pouze tato část („obálka“) a vnitřní prostor byl zcela přebudován podle nově projektované funkce na byty a obchody. Nové nosné konstrukce jsou z železobetonu a střešní konstrukce ve tvaru kruhových kopulí z oceli a ze skla. Z pohledu architektury a důmyslného řešení nosných konstrukcí se jedná o zcela mimořádnou stavbu, která svým významem přesahuje rámec Rakouska. Exkurze ve Vídni byla ukončena v odpoledních hodinách prohlídkou přehrady Freudenau na Dunaji,

kteřá byla zajímavou ukázkou průmyslové architektury, která citlivě reaguje svým výrazem na okolní krajinu.

Druhý den začal exkurzi ve výrobním závodě firmy SYSTEMHOLZ AG v Gaishorn am See, kde jsme v úvodní části byli seznámeni se základními výrobními a kapacitními údaji firmy a potom jsme si prohlédli výrobu nosníkových polotovarů, zhotovených z lamel, které jsou dále upravovány podle účelu použití na požadovanou délku. Výrobní linky jsou vybaveny nejmodernějším strojním zařízením, díky kterým se dosahuje vysokých produkčních parametrů s minimálním nárokem na lidskou pracovní sílu. Druhou částí výrobního programu firmy je zakázková výroba, která pracuje standardními postupy – tzn., že podle konkrétní objednávky zákazníka a příslušné dokumentace je vyrobena požadovaná dřevěná konstrukce. Pomineme-li špičkovou výrobní technologii a kvalitu výstupních produktů, tak všechny provozy jsou umístěny v budovách, které jsou samy o sobě ukázkou krásných aplikací dřeva pro nosné stavební konstrukce.

V odpoledních hodinách jsme měli připravenou odbornou exkurzi na Technické univerzitě, oddělení dřevěných konstrukcí. Za novum lze považovat výzkum listnatých dřevin pro nábytkový průmysl a vnější konstrukce budov. V ostatních případech se spíše jednalo o ukázkou způsobu provádění atestace dřevěných nosných konstrukcí a spojů. Zajímavostí je jistě i skutečnost, že na financování výzkumu a vývoje se výrazně podílí průmyslové firmy, které formou obchodních zakázek zadávají úkoly pro řešení různých problémů a nápadů pracovníkům Technické univerzity. Ve večerních hodinách jsme si prohlédli historické centrum města Graz

Charakteristický pohled na kopule Gasometrů ve Vídni, které se staly úspěšným developerským projektem přestavby na bydlení a služby

Továrna a sklady firmy Systemholz a.g. v Gaishornu am See byly hlavním cílem exkurze

s vynikajícím výkladem průvodkyně cestovní kanceláře, která zájezd organizovala.

Poslední den jsme se věnovali stavbám v Grazu, s kterými nás seznamoval odborný průvodce města Grazu, jehož výklad byl zajímavý a na vysoké profesionální úrovni. V první části se jednalo spíše o stavby z poloviny minulého století, které město Graz realizovalo po skončení druhé světové války a stavby soukromé, které byly pozoruhodné svým architektonickým pojetím a výrazem. Následovala prohlídka

nových, významných staveb, které jsou výsledkem práce světoznámých architektů, jež byli vyzváni, aby se zúčastnili vyhlášených soutěží, a kteří poté soutěže vyhráli. Na prvním místě je zcela unikátní, i když diskutabilní objekt domu umění od britských architektů Colina a Fourniera. Je postaven na břehu řeky Mur na místě původního objektu s ocelolitvinovou nosnou konstrukcí, kde podmínkou soutěžních návrhů bylo, aby část těchto konstrukcí byla zachována. Stavba domu umění zaujme spíše aplikací moderních materiálů a pojetím nosné konstrukce než

estetikou vlastního architektonického návrhu. V blízkosti této stavby je podobně unikátní inženýrská stavba – pěší lávka přes řeku Mur. Je dílem architekta Vitze Acconci a je krásná a zároveň plně funkční. Části lávky ve tvaru škeblí jsou využity pro občerstvení a podobně jsou navrženy terasy pro posezení návštěvníků uprostřed toku řeky Mur. Zbývající část exkurze byla věnována nově postaveným stavbám koncertní haly, víceúčelové budovy a nádražní budovy. Stavby jsou zajímavé jednak z pohledu architektonických návrhů, aplikace moderních materiálů, ale i důmyslným využitím pozemků pro daný účel.

Odborná exkurze měla velmi dobrý ohlas u všech účastníků, zejména díky perfektnímu zajištění OK Brno, organizaci vlastního programu a získaným odborným i kulturním informacím.

Ing. Miroslav Najdekr, CSc.

EXKURZE NA REKONSTRUKCI DIVADLA REDUTA V BRNĚ

Statutární město Brno rozhodlo o úplném obnovení starého tradičního divadla Reduta pod dozorem památkové péče nákladem cca 350 milionů Kč. Divadlo stojí na jednom z nejkrásnějších brněnských náměstí, Zelném trhu, a jeho historie je svázána s osobou W. A. Mozarta.

Brněnská oblast uspořádala pro své členy a hosty prohlídku budovy a vybavení krátce před dokončením stavby v červnu 2005. Za účasti 55 osob se uskutečnila zajímavá exkurze; připojujeme charakteristiku stavby a zveme členy Komory k návštěvě Reduty po uvedení do provozu v listopadu 2005.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE STAVBY

Název stavby:
Rekonstrukce divadla Reduta, rekonstrukce objektu s vestavbou do dvora

Uživatel stavby:
Národní divadlo v Brně, Dvořákova 11

Náklady: cca 323 mil. Kč
Dodavatel stavby: IMOS BRNO, a.s.

Kavárna ve tvaru mušle na řece Mur v Grazu, projekt Vitz Acconei New York, se stala atrakcí města Graz

Projektant: Atelier DRNH v.o.s.,
Kontaktní adresa: Atelier DRNH v.o.s.,
Průchodní 2, Brno 602 00
tel.: 542 215 008, fax: 542 211 881

ZÁKLADNÍ ÚDAJE CHARAKTERIZUJÍCÍ STAVBU A JEJÍ BUDOUCÍ PROVOZ

Účel objektu:

Vlastní koncepce architektonického návrhu je založena na principu zviditelnění původní historické hodnoty objektu a kontrastu soudobé vložené architektury dvorní vestavby. Zrekonstruovaný objekt bude mít několik funkcí, které se vzájemně prolínají a doplňují.

Jedná se o tyto základní funkce:

- Divadelní funkce (Komorní scéna Národního divadla v Brně)
- Společenská funkce (Redutní sál a přilehlé prostory)
- Komerční funkce (prodejní pronajímatelné prostory)
- Prezentační funkce (pronajímatelný salonek)
- Výstavní funkce (prostor atria, přilehlé prostory)
- Stravovací funkce (divadelní kavárna)

Objekt má jedno podzemní podlaží, tři podlaží nadzemní a vestavbu do krovu. Divadelní část řeší nedostatek prostoru mezipatry nad 1. NP a mezipatrem nad 2. NP. Technické prostory využívají buď prostory jež tomuto účelu sloužily již dříve, nebo využívají nově zřízené prostory v 1. PP a mezipatře nad 1. PP.

Vertikálně je objekt propojen dvěma schodišti, dvěma výtahy a doplňkovou chráněnou únikovou cestou z 2. NP z prostoru hlediště (je to 2. úniková cesta pro oba sály).

Předpokládaný termín dokončení stavební části: červen 2005

Předpokládaný termín dokončení interiéru: září 2005

Ing. Josef Lunáček
člen výboru oblasti ČKAIT Brno

ODBORNÁ EXKURZE DO ŠVÝCARSKA

Oblastní kancelář ČKAIT Ostrava uspořádala ve dnech 24.–29. 5. 2005 odbornou exkurzi do Rakouska a Švýcarska za účasti 38 lidí.

Exkurze byla zaměřena na problematiku koncepce rozvoje menších měst při využívání obnovitelných zdrojů energie. Jednalo se především o dopravní koncepcce, ale také o koncepcce sanace starých průmyslových areálů, sanace starého bytového družstevního fondu a v neposlední řadě o ukázky nové moderní architektury.

Po celou dobu exkurze se nám věnovali starostové měst, vedoucí a pracovníci jednotlivých odborů městských úřadů, bytových družstev a dále pracovníci vysoké školy ve Winterturu.

První den exkurze začínal v rakouském Amstettenu, kde nás očekávali představitelé města – starosta Herbert Katzengruber a městský lesník Friedrich Ganster. Dále se nám věnovali pracovníci stavebního úřadu a správce městských koupališť. V konferenčním sále radnice jsme byli seznámeni s historií a současným rozvojem města. Zajímavé bylo řešení dopravní koncepce města a způsobu jejího financování. Dopravní řešení skloubí odklon těžké dopravy mimo město s dopravní obsluhou, cyklostezkami, pěšími a parkovacími zónami a dostupností nákupní zóny se zachováním městského koloritu. Při projektové přípravě i při vlastní realizaci dochází k propojení veřejného a soukromého kapitálu.

Procházka městem byla koncipována tak, že jsme se mohli seznámit s některými realizacemi a také s problémovými místy,

Dům umění v Luzernu

kteřá budou teprve řešena. Vycházka končila v nově vybudovaném aquaparku, kde jsme byli podrobně seznámeni s jeho provozem, včetně prohlídky technologického zázemí.

Večer byl zakončen návštěvou dančí farmy, kam jsme jeli nádhernou podhorskou krajinou, kde se zemědělství snoubí s krajinotvorbou. Majitel farmy přestavěl starý chlév na stylovou restauraci, kde jsme měli možnost ochutnat kulinářské speciality z dančího masa a zapíjet je hruškovým moštem, který je tamní krajinou specialitou.

Venkov je zdrojem biomasy (těž dřevěných štěpků), která je využívána k získání tepelné energie, již se vytápí obytné i zemědělské objekty. Rakouští odborníci, ale i politici intenzivně prosazují využívání zmíněných zdrojů energie. Předběžně byla projednána možnost uspořádání společné odborné akce na toto téma pod záštitou OK ČKAIT Ostrava, do které bychom chtěli zainteresovat Moravskoslezský kraj a VŠB FAST. Myslíme si, že pro energetiky a technology je toto téma velmi zajímavé.

Po přenocování na zámku jsme se přesunuli do švýcarského města Wintertur, kde nás v hotelu IBIS očekával starosta města Illnau-Effretikon Martin Graf a architektka Marianne Untemährer. Při společné večeři jsme projednali podrobnosti programu dalších dnů.

Účastníci exkurze. První zprava Martin Graf, starosta města Illnau-Effretikon

Následující den jsme věnovali prohlídce areálu Sulzer ve Winterturu, který představuje opuštěnou továrnu na výrobu lokomotiv sestávající z množství výrobních hal a průmyslových objektů. (U nás jsou tyto části města nazývány braunfields.) Stará hala č. 180 je zcela originálním způsobem využívána jako budova vysoké školy. Jsou tam přednáškové sály (posluchárny), studovny a menza. V hale je instalována rovněž výstava prací vzešlých z partnerství mezi městem Illnau-Effretikon a severomoravským městem Orlová.

Dopolední program v hale 180 byl věnován přednáškám na téma rozvoje města Illnau-Effretikon, sanace staré družstevní výstavby, obnovitelných zdrojů energie, alternativního vytápění základní školy, návrhů sanací panelových domů v Orlové včetně návrhů dopravního řešení u nákupního centra. Návrhy jsou z dílny studentů pod vedením M. Unternährer. Je nesmírně zajímavé a poučné sledovat nápady studentů nezátížených informacemi o postupech našich družstev a projektantů při návrzích sanací panelových domů. Podklady o nosných systémech a celkové konstrukci jsou přesné, získané u nás. Program jsme zakončili chutným obědem ve studentské menze.

Odpoledne nás vedoucí oddělení architektury vysoké školy seznámil s historií města Wintertur, s výsledky architektonické soutěže na úpravu areálu včetně ukázek soutěžních modelů a modelu celého města. Prohlídka areálu, kde jsme viděli rovněž výrobní halu transformovanou na koncertní halu či parkoviště a citlivě začleněnou novou výstavbu, byla pro nás nahlédnutím do „jiného světa“. Před večerí jsme se vrátili do haly 180 na neformální aperitiv.

Další den byl ve znamení prohlídky města Illnau-Effretikon. Prohlídku za účasti místních novinářů jsme zahájili reformním kostelem a pak jsme přešli na družstevní bytovou výstavbu. Čekali nás předsedové družstev a jejich odborní pracovníci. Mohli jsme si prohlédnout sanaci staré zástavby na moderní vícepokoje byty vytápěné kombinovanými zdroji, kde je sluneční energie využita pro ohřev vody a jako doplňující způsob vytápění, které je navíc zajišťováno plynovou a olejovou kotelnou. Maximální vstřícnost, projevy přátelství a snaha o předání maxima zkušeností nás překvapovaly na každém kroku. Součástí exkurze byly i prohlídky již obydlených družstevních bytů. Bylo neuvěřitelné, že si obyvatelé bytů nechali vtáhnout do svého soukromí 38 lidí, kteří bez našeho tradičního zouvání mohli nahlédnout do všech jeho zákoutí.

Po obědě uspořádaném městem Illnau-Effretikon jsme pokračovali vycházkou k základní škole, kde jsme se detailně seznámili s koncepcí školy a také s jejím vytápěním

a ohřevem vody pomocí dřevěných štěpků. Plně automatizovaný provoz kotelny by jistě nadchl naše technology a energetiky.

Po prohlídce školy jsme navštívili budovu radnice, kde jsme byli při občerstvení seznámeni hlavním architektem s projekty rozvoje města.

Poslední den exkurze jsme prožili v Curychu a Lucernu. Opět perfektně připravený program na téma bydlení z pohledu architekta milionového města doplněný prohlídkou modelu města 1:1 000. Městským architektem popisovaný průhledný systém zadávání veřejných zakázek a architektonických soutěží, kde cena nemusí být rozhodující, umožní optimalizovat potřeby města za výhodných poměrů „cena/výkon“. Zdá se, že Švýcaři zastávají u nás nepochopitelný názor, že nejlevnější projekt ještě nemusí být nejlepší a ve výsledku opravdu nejlevnější. Jsou zřejmě před ekonomickým kolapsem.

Nová družstevní výstavba buduje převážně čtyř- a vícepokoje byty, opět ekologicky vytápěné. Vybavení kuchyní je na vysoké úrovni. Podlahové vytápění a cirkulace vzduchu v bytech tvoří progresivní systém úspor energie.

V Lucernu jsme poznali dům umění s kongresovým centrem od Jeana Nouvela, (který rovněž zvítězil svým návrhem na řešení využití areálu Schulzer). Dům umění je mimořádným stavebním dílem, které osloví nejen architekty, ale také statiky a ostatní profesní odborníky.

Pro mostaře byla jistě nezapomenutelným zážitkem prohlídka známého dřevěného krytého mostu Kapellbrücke postaveného na začátku 14. století přes řeku Reuss. V roce 1993 vyhořel, ale již 14. 4. 1994 byl znovu otevřen.

Počasí nám přálo, takže jsme mohli na pozadí historické a moderní výstavby obdivovat bílé vrcholky Eigeru, Mönchu a Jungfrau.

Vstřebávání odborných poznatků bylo podporováno nejen výbornými tlumočníky (Ing. Gabzdil, novopecený člen ČKAIT, a Nikol Čelakovská Steinerová – Švýcarsko), ale také kvalitní krmí částečně hrazenou z prostředků města Illnau-Effretikon a kvalitním ubytováním v hotelu Ibis s klimatizovanými pokoji ve Winterturu.

Za zmínku stojí, že prapradědeček švýcarské tlumočnice Nikol byl F. L. Čelakovský, z matčiny strany je rodina spřízněna s Josefem Jungmannem. Švýcaři vybrali pro tlumočení opravdu důstojnou překladatelku. 2 400 km, které jsme ujeli, stálo za to.

*Ing. Svatopluk Bijok
přednosta oblasti ČKAIT Ostrava*

STUDENTI OSTRAVSKÉ STAVEBNÍ PRŮMYSLÓVKY NA AKCÍCH CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ ČKAIT

Pět desítek 18letých dívek a hochů, studentů SPŠ stavební v Ostravě, se zaujetím naslouchalo téměř dvě hodiny svému spolužákovi, který se se svým otcem, členem ČKAIT a spolužačkou Simonou zúčastnil exkurze na rozestavěnou dálnici D47.

„Stavby, které jsme navštívili, nás velice zaujaly. Byl to pro nás jeden velký zážitek, který se nekoná každý den. Získali jsme prospekty, fotodokumentaci a řadu zajímavých informací.“

Ve škole jsme pak spolu s Ing. Ondrušovou, autorizovanou inženýrkou, zorganizovali ve školní audiovizuální učebně seminář pro 3. ročníky na toto téma. Kromě odborných materiálů z exkurze jsme čerpali z internetové stránky www.viamoravica.cz.

Oblastní kancelář ČKAIT Ostrava upořádala dne 8. 6. 2005 odbornou exkurzi na stavby dálnice D 47, a to:

D47 07 Bílovec – Ostrava (Rudná)

D47 08 Ostrava (Rudná) – Hrušov

D47 091 Hrušov – Bohumín, 1. stavba

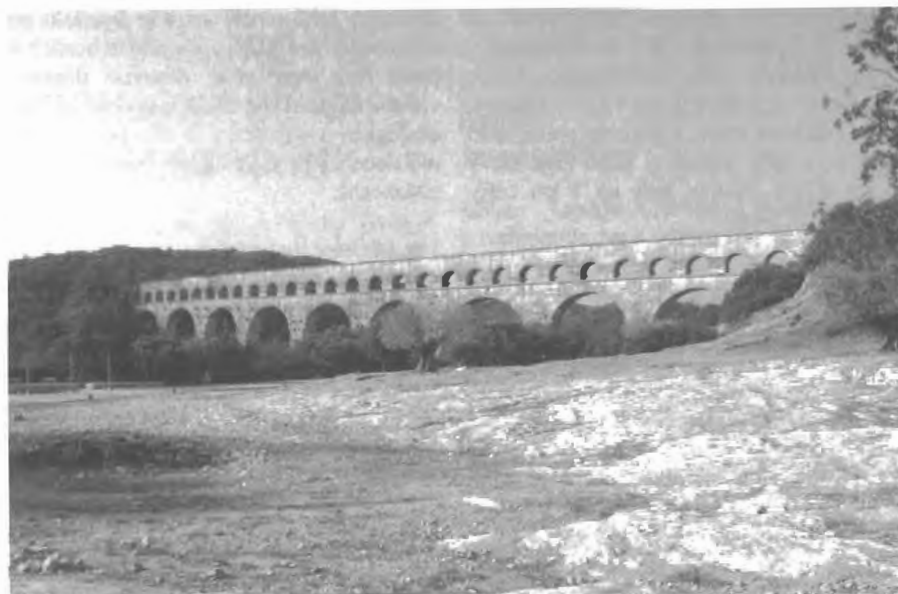
D47 091 Hrušov – Bohumín, 2. stavba

Zúčastnilo se přes 100 osob a autoři článku Martin Habrmal a Simona Prekopová, studenti 3. ročníku SPŠ stavební Ostrava.

*Ing. Milena Ondrušová
členka oblasti ČKAIT Ostrava*

NIVELACE NA HISTORICKÝCH INŽENÝRSKÝCH STAVBÁCH

Při pilotní exkurzi na viadukt Millau ve Francii jsme prohlédli most akvaduktu Pond du Gard z 2. st. př. n. l. Akvadukt

Most antického aquaduktu Pont du Gard vyvolal diskusi o měřických metodách, kterými bylo v době kolem 200 roků př. n. l. dosahováno neobyčejných výsledků

vystavěli Římané, měl délku 50 km a průměrný spád 0,12 promile. Tato informace vyvolala debatu o měřických metodách doby, kdy se akvadukt stavěl. Kolegové měli dílčí informace o měření na stavbách ve starém Egyptě a na stavbách antických, nedospěli jsme však k žádnému závěru, jaké byly použity metody a aparáty u staveb akvaduktů o malém spádu.

Kolega Schandl se zná osobně s autorem knihy Rybníkářství na Třeboňsku, panem Miroslavem Hule, a od něj získal souhlas k přetištění výňatků o měření v tehdejší době. Uvítáme reakce čtenářů, které by posunuly informace o měřických metodách do období před naším letopočtem.

Při zjištění, že některé hydrotechnické stavby z doby dávno minulé (akvadukty, plavební kanály) byly vedeny ve spádu i menším než 0,1 promile vyvstává otázka, jak předchůdci dnešních inženýrů tak přesných výsledků dosáhli.

Informaci můžeme najít v knize Miroslava Hule Rybníkářství na Třeboňsku (vydalo roku 2000 nakladatelství Carpio v Třeboni). Autorem knihy, s jehož souhlasem přetiskujeme následující výňatky, je inženýr vodohospodář, který po praxi v projektování staveb a oprav rybníků využívá své zkušenosti v literární činnosti.

Pozn.: Štěpánek Netolický (* asi 1460 v Netolicích, † 1539 v Třeboni)
Jan Dubravius – Jan Skála z Doubravky a Hradiště (* 1486 v Plzni, † 1553 v Kroměříži)

Citujeme z knihy Miroslava Hule „Rybníkářství na Třeboňsku“.

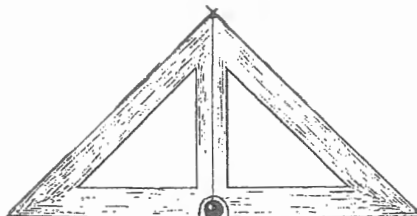
Kterak se rybníky za Štěpánka stavěly?

Abychom co nejlépe pochopili práci rybníkářských hejtmánů, měřičků, předních rybníkářů a všech jim podřízených řemesel, musíme si přiblížit technické vybavení pro projektování a stavbu rybníka.

Panuje laická představa, že rybníkářství má u nás samé začátky právě až na Třeboňsku a je spojováno jen se jménem Štěpánkovým a Krčínovým. Tato kniha nás přesvědčí o spojitosti tohoto starého řemesla v čase. Důkazem je především dlouhodobé používání krokvice, mnohdy zvané vodní míra, jež se používala již 18 století před Štěpánkem. Její princip je jednoduchý a účelný, založený na zemské přitažlivosti a geometrii úhlů.

Krokvice se mohla používat jako závěsná či přiložená pro nivelaci, ale i pro určování sklonu – např. u svahu hrází. Úhel posunutý na úhломěru udával sklon svahu – tedy přepony. Při krajní poloze, kdy se šňůra olovnice kryla s odvěsnou, byl sklon svahu 45°, tedy 1:1, jenž byl právě u návodního svahu rybníční hráze nejobvyklejší.

Pro nivelování se používala i tzv. závěsná měřidla. (Přístrojem ne větším než dvě dlaně, jaký bude moci každý kamkoli s sebou nosit, třeba i v měšci, hned vyměřovat rybník – takto popisuje Dubravius závěsné průhledítko).

Zlatá stoka – geniální Štěpánkovo dílo

Zlatá stoka byla nazvána svým náležitým přídomek teprve v roce 1621 (V. Hadač). Do té doby se jí říkalo Struha nebo Příkop. Její nejstarší – horní část byla využívána už před rokem 1367, kdy ji Rožmberští prodávají jako součást Opatovského zboží měšťanu Merklovi – ve smlouvě se jmenuje Strouha a jez na Lužnici. Strouha byla původně mnohem užší, naháněla malé rybníčky v pozdější výtopě Opatovického a poháněla dva mlýny na opatovickém stupni. Odtud se Strouha stáčela na jih k Cirkvičenskému rybníku a pak se lomila na východ k Svinenskému předměstí. Obtékala hradby ke splávku pod klášterem, odkud mířila až ke Smitce a do řeky Lužnice. Po založení augustiniánského kláštera Rožmberky (1376) se stoka vrací zpět do jejich rukou, resp. do vlastnictví kláštera, jenž o ni dobře pečoval, aby mohla být využívána nejen pro plavení dřeva, ale i pro zásobování města vodou.

Dostatečný přívod vody Strouhou k Třeboni byl ve všech dobách životně důležitý. I Štěpánek hledal způsob pro zvětšení její průtočnosti. Předně musel upravit vtok do stoky z řeky Lužnice.

Když Štěpánek překonal lesní bažiny nad Opatovickým a přivedl vodu k samé Třeboni, čekala na něj zkouška z nejtěžších. Na vodu ze stoky čekal již dříve postavený rybník Tisý a právě se budoval rybník Kaňov. Bylo zapotřebí stoku dobře proměřit a vést nasedlanou jako zemní akvadukt nad okolním terénem. (Ještě dnes se říká, že voda od Kaňova k Tisému teče do kopce! Pod Dvořištěm při jeho vypouštění byla „zpáteční voda“ využívána pro nahánění sádek Šaloun!).

Ačkoli si Štěpánek jistě pomáhal průhledítkem, krokvicí a provazcem, přesto je psáno, že před ostatními vpředu pracovali zkusmo kopáči a hledali správnou trasu. Za nimi postupovala skupina nádeníků s lopatami a krumpáči. Zeminu vyhazovali na kolečka, dvoukolové káry (kolmahy) a vršili břehové násypy vodoteče. Zejména tam, kde byla stoka nasedlána nad terénem, opatřovala se těsnící vrstvou jílů – „vymazávala“ až do mocnosti 1 lokte (cca 60 cm).

Vyměřování rybníků a stok je dodnes po právu nejvíce obdivovanou činností při jejich zakládání. Avšak je třeba si uvědomit, že rybníkáři používali měřické pomůcky – měřidla, jež byla známa již tisícovky let.

Měřidlem nejužívanějším při stanovení vodorovné záměry (roviny) byla krokvice,

kteří bychom dnešním jazykem mohli říkat vodováha, jazykem středověkých rybníkářů pak vodní míra.

Krokvice byla známá už v prvních civilizacích při všech stavbách, včetně vodních. Její princip, vycházející z gravitace, je jednoduchý. Od vrcholu pravoúhlého rovnoramenného trojúhelníku je spuštěna olovnice, jejíž motouz by se měl krýt s ryskou na středním přičníku. Právě tehdy je přepona kolmá na vertikálu a tedy ve vodorovné poloze. Dubravius popisuje krokvice s neuvěřitelnými rozměry. Kdo však by se rád nosil na cestách s krokvicí, dlouhou asi dvacet stop (cca 6 m)?

Takovou si jistě ani neumíme představit, zvláště pokud uvážíme, v jakém namáhavém a nepřehledném terénu se měřičkové a rybníkáři pohybovali. Daleko snazší bylo udělat krokvice přiměřené délky s přeponou do půl sáhu (cca 90 cm) a přikládat ji na lať délky přibližně do 2 sáhů.

Další otázkou je, jakým způsobem měřičkové vytyčovali stoky – jejich sklon. Víme např., že minimální sklon dna Štěpánkovy Zlaté stoky, je někde 1 promile, což je výškový rozdíl, při vzdálenosti 10 metrů, pouhých 10 mm, tedy 1 cm. Právě o tento centimetr se tedy na trase Zlaté stoky snižovala postupně každých 10 m po vodě vodorovná niveleta dna. Prostým násobením zjistíme, že při tomto minimálním sklonu by Štěpánek potřeboval absolutní spád, tedy rozdíl výšek na začátku a konci Zlaté stoky, dlouhé cca 45 km, celých 45 m. Ve skutečnosti, když odečteme ztrátu výšek na pěti mlýnech, průměrný sklon dna Zlaté stoky je jenom 0,285 promile! Právě dovednosti při vyměřování stok si Krčín nejvíce považoval, proto to také nezapomínal často zdůrazňovat i ve svém životopisu.

Přestože robota v 16. století nebyla nijak významná, zde na Stoce vyžadovala vrchnost selskou robotu z pochopitelného důvodu, neboť voda ze Stoky měla sloužit sedlákům, vesnicím i měšťům. Že tomu tak opravdu bylo, o tom svědčí žádost města Lomnice roku 1520 při dokončování stoky, o povolení přivádět vodu do městského vodovodu a kašny, ale také do rybníčků a rybníků včetně Velkého Lomnického.

Právě v tomto roce byla stoka dokončena poté, co zajistila přítok vody na další rybníky, z nichž vynikají svou velikostí Záblatský, Ponědražský a Horusický. Celkem zásobuje rybníky o ploše 2689 ha v celé Třeboňské pánvi!

Zlatá stoka, s průtokem přibližně 1–2 m³/sec, má délku 45,2 km (Šiman). Její celkový absolutní spád, rozdíl výšek mezi úrovní jez Pilař a výtok do Lužnice u Veselí na Lužnici činí 32,5 m. Když z tohoto

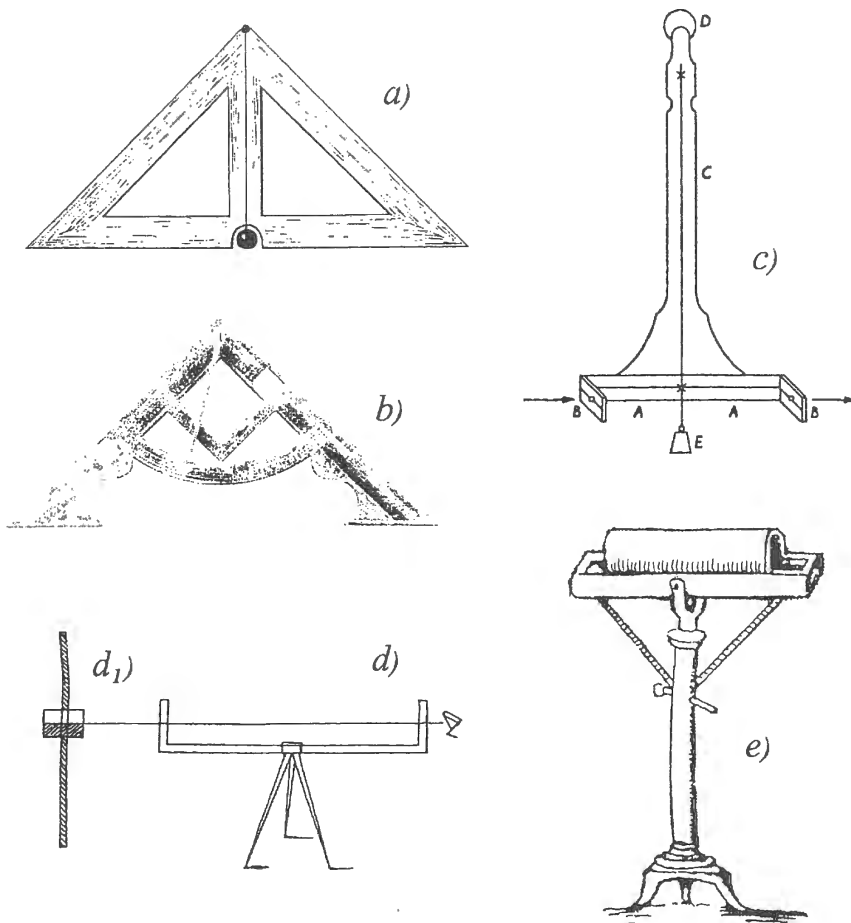
spádu postupně odečteme ztráty výšek na mlýnech (Opatovický – 5,2 m, Příkopský – 2,1 m, Záblatský – 4 m, Ponědražský – 1,8 m, Horusický – 6,5 m), což činí 19,6 m, zjistíme, že na celé trase máme k dispozici pouze spád 12,9 m, a tedy průměrný sklon Zlaté stoky je jen 0,285 promile, tedy na 1 km délky pouhých 28,5 cm!

Protože je skutečný sklon ještě menší (0,1 promile), vyniká právě zde Štěpánkova měřičská genialita. Klademe si otázku: Jak a čím mohl tak nepatrné sklony vyměřit? Vždyť nebyly mapy, nebyly výškopisné polygony? Zřídil – zaměřil si je sám? Odpověď bude dílem v jeho tvůrčí intuici přírody znalého člověka, dílem v jeho dlouhodobých zkušenostech a odborné

zručnosti. Jeho umělý kanál je využíván po staletí nejen pro rybníky, ale přináší bezděčně právě ony všeužitečné vlastnosti dobrého vodohospodářského díla, kde vyniká i význam ekologický a krajinářský. Dnešní hospodář by měl docenit Zlatou stoku, jako by byla vskutku zlatonosná.

*Ing. Miroslav Loutocký
tajemník RS ČKAIT Brno*

*Ing. Jiří Schandl
přednosta oblasti ČKAIT České Budějovice*

Měřičské pomůcky rybníkářů:

- krokvice, jež podle Dubravie měla mít délku přepony 20 stop (6 m!),
- krokvice od Erasmuse Habermela, pochází z doby Rudolfa II. a je pro jemnější práce, neboť její přepona je pouhých 21 cm, opatřena je úhloměrem a stupnicemi pro výpočet goniometrických funkcí,
- Dubraviovo průhledítko (záměrný kříž) se zavěšovalo na tyč, na podobném principu bylo založeno i průhledítko na stativu
- s otvory pro průhled na obou koncích, d_1 – vlevo je posuvný terč na měřičské lati. První nivelační přístroj Riviuv (vodováha) je na obrázku
- Záměrné pravítko přístroje je opatřeno žlábkem naplněným vodou, urovnávalo se převínáním provazce přes kolík v podstavci.

VYSOKO- HODNOTNÝ BETON – KŘEST KNIHY

Autor Pierre-Claude Aïtcin, český překlad Vlastimil Bílek, Josef Krátký, Ivan Smolík, form. B5, váz., str. 320, první české vydání. Pro ČKAIT a Českou betonářskou společnost v edici Betonové stavitelství vydalo Informační centrum ČKAIT, červen 2005. První anglické vydání v nakladatelství Spon Press, člen Taylor & Francis Group, Londýn 1998. Portugalské vydání Sao Paulo, 2000; francouzské vydání Paříž, 2001.

Obsáhlá monografie (anglický originál ve form. A5 má 624 tiskových stran; české vydání, u některých kapitol mírně krácené, s vypuštěním rejstříků, ve form. B5 má 320 tiskových stran, při použití úsporného typu písma) věnovaná současným a budoucím směrům a technickému rozvoji v betonovém stavitelství. Kniha je přehledně uspořádána do 20 kapitol, obsahuje řadu tabulek, rovnic a více než 200 vyobrazení.

Seznam kapitol

Předmluva k českému vydání

Předmluva k anglickému vydání

O autorovi

1. Terminologie: některé vlastní volby
2. Úvod
3. Ohlédnutí do historie
4. Opodstatněnost vysokohodnotného betonu
5. Vysokohodnotný beton
6. Přehled důležitých vlastností vybraných složek vysokohodnotného betonu
7. Výběr materiálů
8. Metody návrhu vysokohodnotného betonu
9. Výroba vysokohodnotného betonu
10. Příprava betonáže: co dělat, jak to dělat a kdy to dělat
11. Doprava, ukládání a kontrola vysokohodnotného betonu
12. Ošetřování vysokohodnotného betonu s cílem snížit smrštění
13. Vlastnosti čerstvého betonu
14. Vzdutí teploty ve vysokohodnotném betonu
15. Zkoušení vysokohodnotného betonu
16. Mechanické vlastnosti
17. Trvanlivost vysokohodnotného betonu
18. Speciální vysokohodnotné betony

19. Vysokohodnotné betony ultravysokých pevností

20. Výhled

Literatura

Slovo překladatele

Každá kapitola začíná úvodem do problematiky, resp. přehledem předchozího vývoje, pokračuje výkladem a popisem jednotlivých složek, vlastností či procesů a končí závěrečným shrnutím. Opodstatněnost vysokohodnotného betonu je nahlížena z pohledu investora, projektanta, dodavatele stavby i výrobce betonu a rovněž v souvislostech ochrany životního prostředí. Vedle teoretických výpočtů a odůvodnění obsahuje kniha příklady staveb z mnoha zemí světa, popis průběhu výstavby, provádění zkoušek a ekonomické vyhodnocení.

Iniciátorem vydání knihy byl Ing. Vlastimil Bílek (ŽPS Uherský Ostroh, a. s.), který také přeložil podstatnou část knihy a projednal s autorem souhlas k překladu a vydání v češtině. Důvody, které ho přivedly k zájmu o tuto knihu, najde čtenář v závěrečné kapitole Slovo překladatele. „Přestože kniha vyšla v roce 1998, je stále navýsost aktuální. Jsou ní řešeny problémy, se kterými se v dosavadní české literatuře nesetkáme. Dovolím si na tomto místě použít slov kardinála Newmana vyřčených před více než 100 lety ve zcela jiné souvislosti a parafrázovat je na beton: Beton je jako vitráž v okně. A vysokohodnotný beton jako zvlášť krásná vitráž. Pokud se na ni ale díváme zvenku, jeví se nám šedá a nepříliš zajímavá. Stačí ovšem, aby nás někdo vpustil dovnitř, a vitráž se zaskví v plné kráse, bohatostí odstínů evokuje spoustu myšlenek a inspiruje. A pro mě je zkrátka profesor Pierre-Claude Aïtcin tím, kdo mě pustil dovnitř.“

Autor knihy, Pierre-Claude Aïtcin, je emeritním profesorem na katedře stavebního inženýrství Stavební fakulty Univerzity

v Sherbrooke v Kanadě. Je členem Canadian Academy of Engineering, členem Canadian Society of Civil Engineering a čestným členem American Concrete Institute (ACI).

Od července 1990 do dubna 1998 byl vědeckým ředitelem společnosti Concrete Canada, Network Centres of Excellence on High – Performance Concrete, sdružení patnácti výzkumných týmů z několika Kanadských provincií. Devět let také předsedal průmyslové sekci technologie betonu v programu Natural Sciences and Engineering Research Council of Canada (NSERC), za účasti třinácti průmyslových partnerů.

Výzkum prof. Aïtcina se soustřeďuje zejména na výrobu a použití vysokohodnotného betonu, betonů ultravysokých pevností a na zpracování druhotných průmyslových surovin v betonu. Kromě svých vědeckých a univerzitních aktivit byl členem výborů C-234 Křemičité úlety a C-363 Vysokohodnotný beton v rámci ACI.

Je nositelem ceny Lionela Bouleta, nejvyššího vědeckého ocenění, které uděluje vláda Québecu (2002). V roce 1999 obdržel cenu společnosti francouzských stavebních inženýrů. Společně se svým kolegou Carmelem Jolicoeurem a společností Handy Chemicals obdržel od NSERC cenu za nejlepší spolupráci mezi vysokou školou a průmyslovou praxí. V roce 1995 obdržel od ACI cenu Artura R. Andersona za „vynikající laboratorní a praktický výzkum týkající se složení, struktury a vlastností vysokohodnotného betonu, superplastifikátorů a křemičitých úletů“.

Kniha je psána s erudiicí opírající se o celoživotní poznání a publikační zkušenosti autora, srozumitelně a vtipně. Pokud budeme hledat odpověď na otázku, co znamená udržitelný rozvoj v betonovém stavitelství či kam se bude ubírat další rozvoj výroby a použití betonu, pak ji najdeme v této knize.

Ing. Miroslav Čermák, CSc., 1. místopředseda ČKAIT a překladatel Ing. Vlastimil Bílek při křtu knihy

„Nehledě na velké výzkumné úsilí, které bylo ve světě vysokohodnotnému betonu věnováno, je zřejmé, že ještě neznáme všechny odpovědi na vědecké a technologické problémy, které se vynořují, když vyvíjíme a používáme nový materiál. A vysokohodnotný beton je podle mého mínění tak vzdálen běžnému betonu, že jej skutečně musíme považovat za nový typ betonu. Kniha si neklade za cíl být vyčerpávajícím pojednáním o vysokohodnotném betonu, protože znalosti o tomto betonu a jeho technologie se vyvíjejí velice rychle. Studentům, technikům a inženýrům má být průvodcem, který jim otevře znalosti, technologii a vědu týkající se vysokohodnotného betonu jednoduchým, jasným a vědeckým způsobem. Není to teoretická, ale i praktická kniha, odvolávající se nejčastěji na objevy moderní vědy o betonu. Výroba vysokohodnotného betonu zůstává stále uměním, ale je také ovocem komplexní vědy, kterou si teprve osvojujeme. Technologie betonu je před vědou poněkud napřed. Většina našich znalostí o vlastnostech vysokohodnotného betonu pochází z laboratoří, praktických aplikací, chyb a nečekaných potíží, které jsou dříve či později vysvětleny teoreticky.“ (P.-C. Aitcin: Předmluva k anglickému vydání)

Překlad knihy byl dokončen v únoru 2005. Vydavatel, Informační centrum ČKAIT, stál před nelehkým úkolem vydat knihu k termínu 14. června 2005, kdy v Brně začínal mezinárodní seminář „Non-traditional Cement and Concrete“, jehož pořadatelem byla Stavební fakulta VUT Brno a ŽPSV Uherský Ostroh, a. s., a na němž přislíbil autor knihy osobní účast. Ve spolupráci s Českou betonářskou společností (obstarala souhlas a uzavření licenční smlouvy s majitelem autorských práv, londýnským vydavatelem za velice příznivých podmínek a zajistila podporu sponzorů), grafickým studiem M. Špatze v Praze a tiskárnou EXPODATA-DIDOT Brno se podařilo knihu, včetně pevné vazby, do 14. června dokončit.

Oficiální křest knihy Vysokohodnotný beton se tak mohl uskutečnit 14. června v podvečer na společenském setkání účastníků mezinárodního semináře, v budově rektorátu VUT Brno, za osobní účasti autora. Křest knihy provedl 1. místopředseda ČKAIT, Ing. Miroslav Čermák, CSc.

Vydání knihy finančně podpořily společnosti Českomoravský cement, a.s., Degussa Stavební hmoty, a.s., Stachema Kolín, s.r.o., ŽPSV Uherský Ostroh, a.s., Kotouč Štramberk, s.r.o., Metrostav Praha, a.s. a Stappa mix, s.r.o. Autor knihy se vzdal nároku na honorář s tím, že jeho přáním je, aby kniha byla cenově dostupná pro odbornou veřejnost včetně studentů v České republice. Prodejní cena knihy v maximální výši 12 EUR (360 Kč) byla také podmínkou postoupení licenčních

práv anglickým vydavatelem za příznivých finančních podmínek.

Marie Báčová
Informační centrum ČKAIT

ZKUŠENOSTI Z DISCIPLINÁRNÍHO ŘÍZENÍ U STAVOVSKÉHO SODU

Úkolem Stavovského soudu ČKAIT a jeho dvou disciplinárních senátů ustanovených v souladu s § 13 organizačního řádu ČKAIT se sídlem v Praze a Brně je:

- vést na základě návrhů na zahájení disciplinárního řízení Dozorčí rady ČKAIT toto řízení s autorizovanými osobami, které svým jednáním a profesní činností porušily příslušná ustanovení zákona č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Profesního a etického řádu ČKAIT (dále PEŘ);
- vést smírčí řízení ve sporu autorizovaných osob.

Pro přehled o činnosti stavovského soudu v uplynulém období úvodem několik údajů a čísel:

	2002	2003	2004
Počet disciplinárních řízení – celkem	176	157	203
z toho: neprofesní a neetická jednání	7	13	10
neplatiči příspěvků	169	144	193
Disciplinární rozhodnutí			
• neprofesní a neetická jednání			
– písemná důtka	6	9	4
– peněžní pokuta			1
– pozastavení autorizace	1		1
– neuloženo	1		1
– řízení zastaveno			2
• neplatiči příspěvků			
– pozastavení autorizace na 18 měsíců	59	67	59
– pozastavení autorizace na 24 měsíců	32	7	58
– řízení zastaveno	78	70	76
Odvolací řízení – celkem	6	6	9
– rozhodnutí StS potvrzeno	5		5
– odvolání vyhověno	1	6	4
Smírčí řízení	–	–	2

Jako nejčastější důvody či příčiny provinění lze uvést:

- porušení uděleného oprávnění autorizovaných osob, autorských práv a etických zásad ve spolupráci těchto osob a to jak členů ČKAIT, tak i ČKA;
- stížnosti na nedostatky ve zpracované projektové dokumentaci, její neúplnost či neodpovídající grafická úroveň, která je často zapříčiněna nepřesným (někdy i chybějícím) výčtem rozsahu prací, které je autor řešení svému klientovi povinen předat;
- nedostatečná kvalita provedených prací je často důsledkem provádění prací mimo odbornou znalost v rozsahu udělení autorizace a často i nedostatečná vstřícnost vůči klientovi při odstraňování vad a nedodělků;
- nedostatečné plnění při výkonu činnosti tzv. odpovědného zástupce, kdy neúplné či chybějící písemné doklady o rozsahu plnění mezi partnery vystavují autorizované osoby značnému riziku v případech stížností na jejich činnost;
- v případech převzetí povinností za klienta při přípravě stavby či výkonu stavebního dozoru zneužití svého odborného postavení v tom, že nepodřídil svůj zájem zájmu klienta;
- neplnění povinnosti vést Deník autorizované osoby a na žádost dozorčí rady jej předložit ke kontrole;
- neplnění povinnosti uhradit ve stanoveném termínu a výši členský příspěvek.

S ohledem na zkušenosti získané při disciplinárních řízeních obou senátů zdůrazňuji některá nejčastěji nerespektovaná ustanovení našich řádů, kterými jsou

autorizované osoby povinny se řídit při výkonu své profese:

- chrání zájmy svého klienta, musí podřídit svůj osobní zájem zájmu klienta (§ 3 odst. 1, 2 PEŘ);
- sleduje vývoj své profese a oboru, doplňuje své vědomosti a zvyšuje svou kvalifikaci (§ 4 odst. 3 PEŘ);
- nesmí poškodit přímo nebo nepřímo svého kolegu (§ 5 odst. 1 PEŘ);
- je povinen přizvat ke zpracování dílčích částí projektové dokumentace další autorizované projektanty s příslušnou specializací, pokud není způsobilý ji zpracovat sám (§ 3 odst. 7 PEŘ);
- do 15 dnů je povinen oznámit oblastní kanceláři, u které se evidován, všechny změny mající vliv na výkon vybraných činností, zejména změnu adresy, popř. kontaktní adresy (§ 6 odst. 3 bod b) PEŘ).

Kolegyně a kolegové, záměrem tohoto článku bylo poskytnout Vám získané zkušenosti z jednání stavovského soudu a jeho disciplinárních senátů do současného období. Další příspěvek by se měl zaměřit na rozbor některých konkrétních šetření, která bude stavovský soud rozhodovat v tomto funkčním období.

Ing. Zdeněk Rylich
předseda Stavovského soudu ČKAIT

Vážený pane kolego,
mezinárodní sympóziem „Sasko – země inženýrů – inovační prostředí uprostřed Evropy“, které se konalo 14. ledna 2005, je už historií!

Zásady jednání pro budoucnost Saská v Evropě, které jako cíle sympózia formuloval prezident Saské inženýrské komory Dr. Arne Kolbmüller, se podařilo rozvinout do prvních úspěchů:

1. Z iniciativy a na pozvání Inženýrské komory Sasko diskutovali experti z oboru dopravy a financí dne 23. května 2005 v Bernsdorfu o alternativních modelech financování pro dobudování magistrály v Dolním Slezsku (železniční spojení v koridoru EU III) a výsledkem bylo zadání studie proveditelnosti. Výsledky studie budou prezentovány v rámci následné akce na podzim 2005.

2. K úspěchu vedly i přípravy Inženýrské komory Sasko směřující ke zřízení saského fondu konzultantů, který je nyní zahrnut do rozpočtu svobodného státu Sasko pro léta 2005 a 2006. Tento fond umožní saským inženýrům předběžné financování studií proveditelnosti v zahraničí a bude fungovat i jako „otvírač dveří“ na nové vývozní trhy.

Logickým pokračováním naší součinnosti s ekonomikou, vědou a politikou je sněm Inženýrské komory Sasko, který se bude konat v pátek 3. února 2006 v rámci Lipského stavebního veletrhu. Státní ministr životního prostředí a zemědělství, pan Stanislav Tilich, přislíbil svůj patronát a my Vás již nyní srdečně zveme, abyste spolu s námi utvářeli široké téma „životní prostředí“.

Ještě jednou Vám výslovně děkujeme za aktivní součinnost a úspěšnou spolupráci.

S přátelským pozdravem

Dr. Ing. Andreas Klengel
jednatel Saské inženýrské komory

VALNÁ HROMADA MAĎARSKÉ INŽENÝRSKÉ KOMORY

Maďarská inženýrská komora pořádala svou letošní volební Valnou hromadu dne 21. května ve slavnostní síni Budapeštské technické univerzity. V rámci slavnostního zasedání bylo domácím delegátům předáno nejvyšší vyznamenání Komory za celoživotní inženýrské dílo. Cenu věnovanou památce Szilárda Zielinskiho, průkopníka v oboru maďarských železobetonových konstrukcí a ideologického otce Komory, převzal tentokrát společně se čtyřmi spolupracovníky i zakládající předseda Maďarské inženýrské komory (Magyar Mérnöki Kamara – MKK) Ödön Hajtó.

ÚSPĚCH SASKÉ INŽENÝRSKÉ KOMORY

V čísle 2/2005 časopisu Z+i jsme Vás informovali o průběhu mezinárodního sympózia „Sasko – země inženýrů – inovační prostředí uprostřed Evropy“. Celá akce mající až demonstrativní charakter – hlavním řečníkem byl předseda vlády – se setkala u saské vlády s pro nás nečekanou reakcí. Myslím, že komerční úspěch saských inženýrů je tak významným počinem a snad i možnou inspirací pro nás, že si dovoluji Vás seznámit s hlavní částí informace, kterou jsem získal od německých přátel. Z dopisu jednatele Saské inženýrské komory Dr. Ing. Andreas Klengel cituji doslovně.

připravil Ing. Svatopluk Zídek
člen Představenstva ČKAIT

Drážďany, 5. 7. 2005

První zahraniční čestní členové Maďarské inženýrské komory zleva:

Ing. Jozef Kurimský – Slovenská komora stavebních inženýrů, Ing. Svatopluk Zídek – ČKAIT, dr. Inž. Zygmunt Rawicki – Polská komora stavebních inženýrů, doc. Ing. Miloslav Pavlík, CSc. – Český svaz stavebních inženýrů, Ing. Ján Kyseľ – Slovenská komora stavebních inženýrů

Poté členové výročního zasedání přivítali do svých řad celkem 31 nových čestných členů a mezi nimi poprvé i zahraniční čestné členy, představitele inženýrských organizací z České republiky, Polska a ze Slovenska, působících na poli spolupráce v rámci Visegrádské čtyřky. Čestnými členy MMK se stali Ing. Josef Kurimský a Ing. Ján Kyseľ ze Slovenské komory stavebních inženýrů, doc. Ing. Miloslav Pavlík, CSc., z ČSSI, Ing. Svatopluk Zídek z ČKAIT a dr. Inž. Zygmunt Rawicki z Polské komory stavebních inženýrů. Mezi šesti významnými zahraničními hosty byl i německý kolega Dipl.-Ing. Gerd Kordes, kterému bylo čestné členství uděleno za zásluhy o rozvoj spolupráce maďarských a německých inženýrských organizací.

Za všechny zahraniční čestné členy Maďarské inženýrské komory, kteří převzali jmenovací dekret, pronesl děkovný proslov v maďarském jazyce Ing. Jozef Kurimský, který současně předal hostitelům jako památku na tuto slavnostní chvíli mistrovský obraz svého otce.

Plénium komory schválilo následně na svém uzavřeném jednání závěrečnou zprávu o činnosti za rok 2004 a návrh rozpočtu na rok 2005, zvolilo své předsednictvo a odsouhlasilo platné členské příspěvky pro rok 2006. V průběhu hlasování byli zvoleni noví členové předsednictva MMK a noví členové dalších vrcholových orgánů MMK. Prezidentem MMK byl i pro následující čtyřleté období opakovaně zvolen dosavadní prezident Dr. Gábor Kováts.

V závěrečné zprávě předsednictvo kladlo důraz na mezinárodní činnost MMK – na význam setkávání a spolupráce se zeměmi V4, ale i na maďarskou iniciativu směrem k rumunským a srbským inženýrům a na trvale se rozvíjející vztah s chorvatskou a slovinskou inženýrskou komorou. Za důležité považují maďarští kolegové rozšíření Svazu evropských inženýrských komor (ECEC), které je významné především v zájmu zemí, které přistoupily do EU.

Dr. Kováts prohlásil, že dle jeho názoru mohou být inženýrskému stavu nápomocni zejména ti maďarští poslanci Evropského parlamentu, kteří jsou sami inženýry. „V maďarské inženýrské společnosti je všeobecné povědomí o této sounáležitosti, která je potřebným základem k úspěchu,“ pravil staronový maďarský prezident inženýrské komory a pokračoval: „V uplynulých čtyřech letech jsem zaznamenal, že mezi námi žije trpělivá lidská bytost, které říkáme inženýr, nezbytná k tomu, abychom se cítili sami dobře nejen doma, ale abychom dosahovali pozitivních výsledků i ve světě, který se nám v současné podobě ne vždy moc líbí.“

Přejeme našim maďarským kolegům v novém volebním období při plnění úkolů v tomto vytýčeném směru hodně úspěchů a těšíme se, že budeme mít příležitost přivítat je, spolu s dalšími delegacemi inženýrských organizací

zemí V4, letos v říjnu v Liberci na 12. setkání představitelů inženýrských organizací zemí Visegrádské čtyřky. Liberec je tak v pořadí třetím městem v České republice, po Olomouci a Českém Krumlově, které se stává hostitelem tohoto významného mezinárodního setkání inženýrských organizací.

Ve spolupráci připravili

Ing. Rónai Katalin

*Ing. Svatopluk Zídek
člen Představenstva ČKAIT*

JAK PRACOVAT JAKO INŽENÝR V EVROPĚ PRŮVODCE UZNÁVÁNÍM PODLE LEGISLATIVY EU

Průvodce se zabývá uznáváním podle tzv. Prvního všeobecného systému, který se týká chráněných titulů a kvalifikací na úrovni Chartered Engineer (autorizovaného inženýra) nebo Incorporated Engineer ve Velké Británii. Existuje rovněž oddělený souhrn předpisů pro tituly a kvalifikace, platný v souladu s Druhým všeobecným systémem, který ve Velké Británii zahrnuje úroveň Engineering Technician (autorizovaného technika).

Předpisy jsou aplikovány ve všech členských státech EU a ve čtyřech členských zemích EFTA – na Islandu, v Lichtenštejnsku, v Norsku a ve Švýcarsku.

Upozornění: I když ICE vyvinula veškerou snahu k zajištění přesnosti informací uvedených v tomto dokumentu, nemůže převzít zodpovědnost za jakékoli problémy, které vzniknou případnými chybami v informacích.

Základní principy

Právo žít a pracovat v jiném členském státě EU je základním právem každého občana EU. K snazšímu pohybu kvalifikovaných osob vydala EU předpisy, které zajišťují, že odborné kvalifikace jsou vzájemně uznávány mezi všemi členskými státy, a to proto, že

určité kvalifikace nebo diplomy jsou chráněny v některých nebo ve všech zemích EU.

Základním principem vzájemného uznávání je skutečnost, že pokud jste oprávněn provádět regulovanou profesi ve své vlastní zemi, musí vám být umožněno provádět stejnou regulovanou profesi v kterékoli jiné zemi EU a užívat příslušný titul. A navíc, i když vaše profese není regulovaná ve vaší domovské zemi, musí vám být umožněno provádět ji v členském státě EU, kde je regulována, pokud prokážete dostatečné vzdělání a profesní zkušenost.

V inženýrské profesi se situace liší stát od státu. V zásadě existují tři odlišné přístupy:

- Inženýrská profese není regulována a žádný titul není chráněn. To je případ Belgie.

- Není žádné omezení práva pracovat jako inženýr. Některé tituly, ať již akademické, nebo odborné, jsou chráněny a je zapotřebí uznání, aby mohly být užívány (akademický titul je definován jako titul získaný po ukončení vysokoškolského vzdělání, zatímco odborný titul je titul získaný po další kvalifikaci). To je případ Dánska, Finska, Francie, Německa, Islandu, Irska, Lichtenštejnska, Nizozemí, Norska, Švédska, Švýcarska a Velké Británie. V některých z těchto zemí může být povinné být nositelem titulu, aby bylo možné provádět určité činnosti.

- Profese je regulována, registrace je povinná, a uznání je tak nezbytné (pro určité typy zaměstnání registrace nemusí být povinná v některé z těchto zemí. Ovšem pokud hodláte pracovat v plném rozsahu jako inženýr, je registrace nutná). To je případ Rakouska, Řecka, Itálie, Lucemburska, Portugalska a Španělska.

Právní rámec

Inženýrská profese je regulována směrnici Rady 89/48 EEC, nazývanou také směrnice prvního všeobecného systému. To předpokládá uznání profesní kvalifikace na základě pomaturitního nejméně 3letého vzdělání na univerzitě nebo vyšší odborné škole.

K uznání kvalifikace musí žadatel prokázat, že úspěšně ukončil nejméně 3leté pomaturitní vzdělání na vyšší odborné škole. Jestliže je délka vzdělání a praxe nejméně o jeden rok kratší než ta, kterou požaduje členský stát, v němž chce žadatel získat uznání kvalifikace, může tento členský stát požadovat prokázání profesních zkušeností v délce rovné maximálně dvojnásobku chybějící délky vzdělání a praxe. Např. pro titul MEng se vyžaduje 4leté studium ve Velké Británii, zatímco ve Španělsku pro ekvivalentní

titul 5leté. Díky tomu mohou španělské uznávací orgány požadovat po britském inženýrovi prokázání max. 2leté odborné praxe navíc k délce studia.

Pokud se vzdělání a praxe u stejné profese liší podstatně, může členský stát vyžadovat od žadatele, aby podstoupil adaptační období nebo složil rozdílovou zkoušku. Členský stát je povinen dát žadateli možnost výběru mezi těmito dvěma možnostmi.

Každý žadatel je podle Směrnice posuzován individuálně. To znamená, že uznávání není automatické a uznávací orgány mohou žadatele odmítnout, jestliže jsou přesvědčeny, že on nebo ona nesplňují kritéria. Ve všech členských státech musí existovat možnost procedury odvolání, která by ve většině případů světila právo žadatele odvolat se proti rozhodnutí k soudu nebo tribunálu v souladu s národním právem.

Není možné, aby jednotlivci předkládali své případy přímo Evropskému soudnímu dvoru (ESD), jestliže nezískali uznání profesní kvalifikace. Pokud se odvolací procedurou zabývá národní soudní dvůr, požádal obvykle tento dvůr ESD o jeho názor na interpretaci legislativy komunity. Dvůr vydal během let množství rozsudků, a tak existuje dostatečné množství právních případů týkajících se uznávání kvalifikace.

Jestliže však země systematicky chybí ve správné implementaci legislativy komunity, může se dostat do zorného pole Evropské komise, která může iniciovat zkrácení procedury a pohnat členský stát k Soudnímu dvoru pro chybnou implementaci předpisů komunity. Tak je nyní před ESD případ týkající se uznávání kvalifikace inženýrů a učitelů v Řecku.

Evropská komise a členské státy EU ustavily systém nazývaný SOLVIT, aby se zabýval problémem vyplývajícím z možného nesprávného užití předpisů vnitřního obchodu. Systém se zabývá žádostmi od jednotlivců i firem. Je bezplatný.

Systém operuje na síti Center SOLVIT ustavených u národních administrativ každého členského státu. Vaše místní SOLVIT Centrum (známé jako Domovské SOLVIT Centrum) nejprve zkontroluje podrobnosti vaší žádosti. Pak bude Váš případ zařazen do on-line databázového systému, umožňujícího přeposlání do SOLVIT Centra jiného členského státu, kde problém vystal (známého jako SOLVIT Centrum). Toto centrum do týdne potvrdí, zda případ převezme, či ne. Cílový termín pro nalezení řešení problému je 10 týdnů.

SOLVIT představuje alternativní řešení sporu. Navržená řešení nejsou pro žadatele závazná a nemohou být vynucena. Pokud problém zůstane nevyřešen nebo pokud je pro žadatele řešení neakceptovatelné, další předepsané postupy mohou ještě být iniciovány.

http://europa.eu.int/comm/internal_market/solvit/whats-solvit_en.htm

Uznávání v praxi

Pokud plánujete odejít do jiného členského státu EU pracovat jako inženýr a kvalifikace nebo titul jsou v této zemi regulované, měl byste poslat svoji žádost co nejdříve, neboť proces může trvat několik měsíců.

V další části materiálu je uveden popis situace v jednotlivých zemích spolu se jmény a adresami uznávacích orgánů přezkoumávajících žádosti nebo kontaktních míst, které vás nasměrují ke správnému postupu.

Jako všeobecné pravidlo platí, že vás uznávací orgán požádá minimálně o následující dokumenty. Vždy je však zapotřebí u příslušného uznávacího orgánu ověřit, které dokumenty musí být předloženy:

- doklad osvědčující státní příslušnost,
- kvalifikace a diplomy,
- potvrzení dokládající délku a obsah vašeho vzdělání a praxe,
- CV,
- potvrzení o profesní zkušenosti,
- doklad o členství v profesní organizaci a právu užívat chráněný titul ve své zemi.

Toto je pouze indikativní seznam; uznávací orgány v některých zemích mohou vyžadovat další dokumentaci. Některé země budou vyžadovat oficiální překlady všech dokumentů a ověření kopií, pokud nejsou předkládány originály.

Jazykové schopnosti

Legislativa EU neřeší jazykové schopnosti jako takové. Normálně se očekává, že ten, kdo hodlá pracovat v jiné zemi, by měl znát jazyk a kulturu této země a potenciální zaměstnavatel by sotva zaměstnal někoho, kdo není schopen komunikovat v místní řeči.

V procesu uznávání některé země požadují, aby žadatel prokázal jazykové schopnosti před vydáním rozhodnutí. To je případ Portugalska a Španělska, kde je to stanoveno zákonem. Ačkoliv to v duchu legislativy EU nebylo nikdy zkoumáno, zdá se, že tak daleko Evropská komise nezasahovala a žádný případ v tomto směru nebyl Soudnímu dvoru předložen. Situace je velmi odlišná v severských

zemích, kde není žádný takový požadavek a kde by skutečně mnoho zaměstnavatelů nepožadovalo od žadatelů znalost místního jazyka, pokud jsou schopni hovořit anglicky.

Jestliže se ohlížíte po práci v jiné zemi EU, měl byste si být problematiky místního jazyka vědom. Všeobecně platí, že je vždy výhodou mít alespoň základní znalost místní řeči (a kultury) před tím, než začnete usilovat o uznání profesní kvalifikace a získání zaměstnání.

Role FEANI a titul Eur Ing

FEANI, Evropská federace národních inženýrských asociací, spojuje asociace 25 evropských zemí. Velká Británie je reprezentována Engineering Council. FEANI vystupuje jednotným hlasem za inženýrské profese v Evropě.

FEANI je správcem titulu Eur Ing, který by měl být garancí schopností inženýrů. Tento návrh má usnadnit pohyb inženýrů uvnitř a vně geografické oblasti reprezentované členskými zeměmi FEANI a vytvořit rámec vzájemného uznávání kvalifikace k tomu, aby se umožnilo inženýrům, kteří si přejí pracovat vně vlastní země, přenést s sebou garanci schopností. Všichni inženýři, kteří obdrželi titul Eur Ing, jsou zařazeni v Registru FEANI.

K získání titulu Eur Ing je zapotřebí splnit následující požadavky:

- Minimálně tříleté inženýrské vzdělání akreditované FEANI, a to buď na univerzitě, nebo na akreditované vzdělávací organizaci na univerzitní úrovni uznané FEANI (viz FEANI Index).
- Minimálně dva roky profesní zkušenosti (E).
- V případě, že délka vzdělávání a praxe dohromady je kratší než 7 let, vyrovnání do 7 let je třeba pokrýt vzděláváním (U), profesní zkušeností (E) nebo praxí (T), monitorovanými schválenou inženýrskou institucí nebo předběžnou inženýrskou profesní zkušeností.

Evropská komise označila ve zprávě Evropskému parlamentu Registr FEANI a titul Eur Ing za cenný nástroj k uznávání národních diplomů mezi členskými státy. Komise předpokládá, že po inženýrovi, který získal titul Eur Ing, by běžně nemělo být požadováno, aby podstoupil adaptační období nebo rozdílovou zkoušku, jak je uvedeno v čl. 4 Směrnice 89/48/EEC.

FEANI též udržuje Index zahrnující instituce inženýrského vyššího vzdělávání ve 25 evropských zemích zastoupených ve FEANI, právě tak jako obdobné instituce ve Francii a v Norsku a jejich inženýrské kurzy, které jsou všechny akreditovány FEANI jako plně

vyhovující mandatorním požadavkům na vzdělání Eur Ing. Index rovněž obsahuje krátký popis národních vzdělávacích systémů v jednotlivých zemích.

Pokud bude nová sektorová Směrnice pro uznávání profesní kvalifikace přijata s uvažovanou společnou platformou (viz níže), FEANI by s potěšením spatřila formulaci reflektující titul Eur Ing a odkaz na Index FEANI jako základ takové společné platformy pro uznávání profesní kvalifikace inženýrů.

Nová Směrnice pro uznávání profesní kvalifikace

V roce 2002 Evropská komise prezentovala nové rámcové směrnice jako součást své všeobíhající strategie zjednodušit a kodifikovat evropskou legislativu vztahenou k vnitřnímu obchodu. Navrhovaná směrnice by nahradila všechny směrnice v této oblasti působnosti, obě tzv. sektorové směrnice, které se týkají lékařských a paralekářských profesí, stejně jako architektské profese a dalších tří všeobecných, týkající se všech dalších regulovaných profesí.

Nová směrnice nepředstavuje zcela nový režim, hlavní principy současných směrnic zůstávají zachovány. Je zde však několik důležitých změn, které, jestliže budou přijaty, změní postupy členských států při nakládání se žádostmi. Hlavní body navrhované směrnice jsou následující:

- Provádění přeshraničních služeb musí být jednodušší. Návrh předpokládá, že pokud kvalifikovaná osoba přechází do jiné země za prací na dobu kratší než 16 týdnů, bude to považováno za provádění služeb a žádná registrace ani uznání profesní kvalifikace nebude zapotřebí (až na několik výjimek).

- Profesní zkušenost již dále nesmí být požadována pro uznávání. Vyžadovány mohou být pouze adaptační období nebo rozdílová zkouška a žadatel má právo výběru jedné z těchto dvou možností.

- Profesní organizace se mohou na evropské úrovni shodnout na společné platformě, tj. vytvořit soubor kritérií, jejichž splnění by zaručovalo uznání profesní kvalifikace víceméně automaticky, pokud by byla společná platforma schválena Evropskou komisí.

- Sektorový přístup je ponechán pro lékařské a paralekářské profese (veterináře, lékárníky, porodní asistentky atd.) a pro architekty. Specifické přílohy Směrnice určují minimální požadavky, které musí všechny EU země aplikovat. To znamená, že vzdělání a školní praxe pro tyto profese jsou až na nějaké výjimky harmonizovány po celé Evropě

a že členské státy musí notifikovat a schválit oficiálně uznané tituly, které splňují kritéria Směrnice. Držitelé akreditovaného diplomu a práva užívat chráněný titul a praktikovat jako lékař či architekt mají garantováno uznání v kterémkoli jiném členském státě. V současnosti platí samostatné směrnice pro každou z těchto profesí.

- Dochází k řadě změn v administrativních procedurách. Důležitým aspektem je skutečnost, že uznávací orgány musí dát odpověď do 3 měsíců. Ty, které tak neučiní, budou sankcionovány.

- Komise rovněž předpokládá, že hostitelský členský stát může požadovat od žadatele jazykové znalosti potřebné k provádění profese, ale že tyto musí být adekvátní potřebám profese. Také se předpokládá, že členský stát by měl být zodpovědný za zajištění podmínek k možnosti získání dostatečných jazykových schopností.

Návrh Komise je nyní předmětem diskuse v Evropském parlamentu a Radě ministrů. Evropský parlament odhlasoval mnoho doplňků k původnímu návrhu ve svém 1. čtení a tyto doplňky budou nyní posuzovány Radou ministrů. Více informací může být nalezeno na http://www.db.europarl.eu.int/oeil/oeil_ViewDNL.ProcedureView?lang=2&procid=5998

Užitečná internetová spojení:

<http://citizens.eu.int/originchoice.htm>

http://europa.eu.int/comm/internal_market/solvit/whats-solvit_en.htm

http://www.engc.org.uk/international/euro_mob_directives.asp

ČLENSKÉ STÁTY EVROPSKÉ UNIE

Belgie

Inženýrská profese není v Belgii regulována, a proto není zapotřebí žádná žádost o uznání profesní kvalifikace.

Profesní organizace:
Francouzsky hovořící
Federation Royal d'Associations Belges d'Ingenieurs Civils et d'Ingenieurs Agronomes
Rue Hobbema 2
1000 BRUSSELS
<http://www.fabi.be/>

Vlámsky
Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging
vzv

Desguinlei 214
2018 Antwerpen
<http://www.kviv.be/>

Dánsko

Inženýrská profese není v Dánsku regulována, žádná žádost o uznání profesní kvalifikace není zapotřebí.

Avšak oficiální akademické tituly "Civilingeniør", "Teknikumingeniør" a "Diplomingeniør" jsou chráněny ze zákona. Inženýři z ostatních evropských zemí, kteří hodlají užívat kterýkoli z těchto titulů v Dánsku, musí požádat o uznání.

Kontaktní místo pro informace:
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
Kampmannsgade 1
1780 Copenhagen

Profesní organizace:
Ingeniørforening i Danmark
Vester Farimagsgade 29
1780 Copenhagen V
www.ida.dk

Finsko

Inženýrská profese není ve Finsku regulována, a proto žádná žádost o uznání profesní kvalifikace není zapotřebí.

Oficiální akademický titul "rakennussuinsinööri" je chráněn ze zákona. Inženýři z ostatních evropských zemí, kteří chtějí tento titul ve Finsku užívat (jako ekvivalent švédského civilingenjör), musí požádat o uznání.

Kontaktní místo:
Opetushallitus
PL 380
00 531 Helsinki

Profesní organizace:
Suomen Rakennussuinsinöörien Liitto (RIL) r.i.y.
Meritullinkatu 16A
00170 Helsinki
<http://www.ril.fi/Resource.phx/english/index.htm>

Francie

Inženýrská profese není ve Francii regulována, a proto není zapotřebí žádat o uznání profesní kvalifikace.

Akademický titul "Ingénieur Diplôme" (následovaný jménem akademické instituce) je chráněn ze zákona. CNISF (viz níže) vytvořil národní registr, do kterého jsou všichni inženýři s akademickým diplomem automaticky zařazováni. Inženýři z ostatních evropských zemí mohou žádat o zařazení do registru. Žádosti musí být poslány CNISF.

Je třeba poznamenat, že CNISF není uznávacím orgánem jako takovým. Registr zahrnuje také držitele inženýrských diplomů

bez inženýrské zkušenosti (kteří se stali statistiky, úředníky atd.) nebo inženýry bez formálního vzdělání, kteří se kvalifikovali odbornou praxí (elektrikáři, mechanici, podnikatelé atd.). Registr CNISF je ale jediným přeshraničním seznamem inženýrů uznávaných francouzskými inženýrskými školami, univerzitami i v praxi.

Uznávací orgán a profesní organizace:
Conseil National des Ingénieurs et des Scientifiques de France (CNISF)
7 rue Lamennais
75008 Paris
<http://www.cnisf.org/index.html>

Irsko

Inženýrská profese není v Irsku regulována, a tak není zapotřebí žádat o uznání profesní kvalifikace. Ovšem v případě užívání titulu "Chartered Engineer", se musíte podrobit profesnímu přezkoušení a stát se členem Institution of Engineers of Ireland.

Uznávací orgán a profesní organizace:
The Institution of Engineers of Ireland
22 Clyde Road
Ballsbridge
Dublin 4
<http://www.iei.ie/Home/index.asp>
e-mail: info@iei.ie

Itálie

Po inženýrech je požadována státní zkouška a registrace u místního úřadu office of l'Ordine degli Ingegneri. Dále v případě, že chtějí vykonávat některé činnosti uvedené v zákoně, je nezbytné, aby se zapsali do místního registru (Albo Provinciale degli Ingegneri). Existuje vždy jeden místní registr v hlavním městě provincie; celkem jich je 109.

Uznávací orgán:
Ministero di Grazia e Giustizia
D.G. Affari Civili e Libere Professioni
Via Arenula 71
00186 Rome

Profesní organizace:
Consiglio Nazionale Degli Ingegneri
Via Quattro Novembre
114 00187 Rome
<http://www.tuttoingegnere.it/web/ENG/>
e-mail: segreteria@cni-online.it

(Consiglio může sdělit adresy místních "Ordini")

Lucembursko

K nezávislé činnosti inženýra je zapotřebí registrace u "l'Ordre des Architectes et des Ingénieurs-Conseils".

Kontaktní místo:
Ministère de l'Education Nationale
29 rue Aldringen
2926 Luxembourg

Uznávací orgán a profesní organizace:
l'Ordre des Architectes et des Ingénieurs-Conseils
8, rue Jean Engling
1466 Luxembourg
Phone: + 352 42 24 06
<http://www.oai.lu/>
e-mail: OAI@pt.lu

Německo

Uznávání inženýrské profesní kvalifikace je v kompetenci jednotlivých spolkových zemí. Žádost musí být poslána kompetentnímu uznávacímu úřadu (Ingenieurkammer) v té spolkové zemi, ve které chce být uznání získáno. Kontaktní místo uvedené níže může sdělit další podrobnosti.

V Německu platí pouze pro projektanty povinnost zaregistrovat se u Komory a užívat titul "Beratender Ingenieur". Pro ostatní inženýry je členství dobrovolné. Být členem Komory je možné pouze ve spolkové zemi, ve které žijete a pracujete.

Titul "Ingenieur" je akademickým titulem získaným po ukončení "Diplomstudium" na univerzitě nebo "Fachhochschule".

Kandidáti musí prokázat státní příslušnost, kvalifikaci a diplomy, potvrzení týkající se profesních zkušeností a potvrzení dokládající, že jsou plně kvalifikováni jako inženýři (tj. odpovídající úrovni Chartered Engineer).

Kontaktní místo:
Mr. Günther Reuhl
Kultusminister Konferenz
Nassestrasse 8
53 113 Bonn

Profesní organizace:
Verein Deutscher Ingenieure
Graf-Recke Strasse 84
Postfach 10 11 39
40002 Dusseldorf
<http://www.vdi.de>
kundencenter@vdi.de

Bundesingenieurkammer
Kochstrasse 22, D-10969 Berlin
TEL: 030/2534-2900
www.bundesingenieurkammer.de

(Je střežovou organizací pro Komory spolkových zemí.)

Nizozemí

Inženýrská profese není v Nizozemsku regulována, a tak není zapotřebí žádat o uznání profesní kvalifikace. Avšak oficiální akademický titul "ingenieur (ir/ing)" je chráněn ze zákona. Inženýři z ostatních evropských zemí, kteří jej chtějí používat, musí požádat o uznání.

Uznávací orgán:
Informatie Beheer Groep
OWD/DW
Postbus 30157
9700 LJ Groningen

Profesní organizace:
Het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (KIVI)
Prinsessegracht 23
Postbus 30424
2500 GK The Hague
<http://www.kivi.nl>
e-mail: kivi@kivibur.nl

Portugalsko

Pro inženýra pracujícího v Portugalsku je povinné být zaregistrován u "A Ordem dos Engenheiros" nebo u "O Conselho Coordenador dos Institutos Superiores Politécnicos", jestliže je technikem. Titul "Engenheiro" nebo "Engenheiro Civil" je chráněn ze zákona.

Podle portugalské legislativy je požadována znalost místního jazyka. Jinak projekty mohou být zpracovány dle EU norem. Projekty musí být v portugalské a minimálně musí obsahovat:

- Výpočty,
- Výkazy a odhady,
- Výkresy a jiné požadované písemné materiály.

Uznávací orgán a profesní organizace:
Ordem dos Engenheiros
Av António Augusto de Aguiar No. 3-D
1069-212 Lisboa
<http://www.ordeng.pt/default2.html>
e-mail: ordeng@mail.telepac.pt

Rakousko

V Rakousku inženýři musí být registrováni jako "Ziviltechniker" nebo "Ingenieurkonsulent", aby mohli provozovat praxi.

Uznávací orgán:
Bundesministerium für wirtschaftliche
Angelegenheiten
Abteilung III/7
Stubenring 1
1010 Vienna

Profesní organizace:
Österreichischer Ingenieur- und Architekten-Verein

Eschenbachgasse 9
1010 Vienna
<http://www.oia.v.at/>

Řecko

Pokud chcete pracovat jako inženýr v Řecku, musíte být registrován u Řecké technické komory.

Evropská komise podala stížnost proti Řecku u Evropského soudního dvora za pochybení v implementování legislativy komunity týkající se inženýrů a učitelů. Komise napadá, že požadavky při uznávání profesní kvalifikace tak, jak byly rozpracovány řeckou vládou jdou za rámec Směrnice 89/48/EEC. Rozhodnutí soudu bylo možné očekávat nejdříve koncem roku 2003, což se ale nestalo.

Uznávací orgán:
Technical Chamber of Greece
4 rue Karageorgi
Servias
Athens
<http://www.tee.gr> (only in Greek)
<http://www.teepatra.tee.gr/tcg.htm>
e-mail: support@tee.gr

Profesní organizace:
The Association of Civil Engineers of Greece
89 Kallirois Street
11745 Athens
<http://www.spme.gr/01enspme.htm>
e-mail: info@spme.gr

Španělsko

Je povinné být zaregistrován u "el Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos" (jako inženýr) nebo u "el Colegio de Ingenieros Técnicos de Obras Públicas" (jako technik).

Uznávací orgán:
Ministerio de Fomento
Subdirección General de Normativa y Estudios
Técnicos y Análisis Económicos

Žádosti mohou být zaslány prostřednictvím profesní organizace, u které musí být všichni autorizovaní inženýři registrováni.

Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos
c/ Almagro 42
28010 Madrid
web: <http://www.ciccp.es/>
e-mail: 17tbm@ciccp.es

Learned society:
Asociación de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos
calle General Arrando 38
28010 Madrid

Švédsko

Inženýrská profese není ve Švédsku regulována, a tak není nutné žádat o uznání profesní kvalifikace.

Avšak oficiální akademický titul "civilingenjör" je chráněn ze zákona. Inženýři z ostatních evropských zemí musí pro možnost používání tohoto titulu požádat o uznání profesní kvalifikace.

Kontaktní místo:
Högskoleverket
Box 7851
103 99 Stockholm

Profesní organizace:
Svenska Väg- och Vattenbyggares Riksförbund (SVR)
Drottninggatan 88 C
Box 1334
111 83 Stockholm
<http://www.svr.se/>
e-mail: katarina@svr.se

Velká Británie

Inženýrská profese není ve Velké Británii regulována a není nutno žádat o uznání profesní kvalifikace.

Avšak titul "Chartered Engineer" je chráněn ze zákona. Inženýři z ostatních evropských zemí musí pro možnost užívání tohoto titulu požádat o uznání profesní kvalifikace.

Uznávací orgány a profesní organizace:
Jelikož ve Velké Británii je celá řada institucí, žadatelé by měli žádat tam, kam patří podle své odbornosti a pole působení. Zde jsou uvedeny instituce s právem přezkoumávat žádosti a uznávat profesní kvalifikaci:

British Computer Society
www.bcs.org.uk
British Institute of Non-Destructive Testing
www.bindt.org

Chartered Institution of Building Services Engineers
www.cibse.org

Chartered Institution of Water and Environmental Management
www.ciwem.org.uk

Institution of Agricultural Engineers
www.iagre.org

Institution of Civil Engineers
www.ice.org.uk

Institute of Cast Metals Engineers
www.icme.org.uk

Institution of Chemical Engineers
www.icheme.org

Institution of Engineering Designers
www.ied.org.uk

Institution of Electrical Engineers
www.see.org

Institution of Fire Engineers
www.ife.org.uk

Institution of Gas Engineers and Managers
www.igem.org.uk

Institute of Healthcare Engineering & Estate Management
www.iheem.org.uk

Institute of Highway Incorporated Engineers
www.ihie.org.uk

Institution of Incorporated Engineers
www.iie.org.uk

Institute of Materials, Minerals and Mining
www.iom3.org

Institute of Marine Engineering, Science and Technology
www.imarest.org.uk

Institution of Mechanical Engineers
www.imeche.org.uk

Institution of Nuclear Engineers
www.inuce.org.uk

Institute of Acoustics
www.ioa.org.uk

Institute of Physics & Engineering in Medicine
www.ipem.org.uk

Institution of Railway Signal Engineers
www.irse.org
Institution of Structural Engineers
www.istructe.org.uk

Society of Environmental Engineers
www.environmental.org.uk

Kontaktní místo:
Engineering Council
10 Maltravers Street
London WC2R 3ER
www.engc.org.uk
e-mail: international@engc.org.uk

UZNÁVÁNÍ KVALIFIKACE VE STÁTECH EFTA

Evropská legislativa vzájemného uznávání se vztahuje rovněž na Island a Norsko jako členy European Economic Area (EEA). Vztahuje se i na Lichtenštejnsko, které je také členem EEA,

ale zde jsou určitá omezení volného pohybu pracovních sil. Totéž platí pro Švýcarsko jehož bilaterální dohoda s EU zahrnuje vzájemné uznávání profesních kvalifikací, kde je ale v platnosti přechodné období s ohledem na pohyb pracovních sil.

Island

Inženýrská profese není na Islandu regulována a není třeba žádat o uznání profesní kvalifikace.

Avšak oficiální akademický titul "verkfraedingur" je chráněn ze zákona. Inženýři z ostatních evropských zemí musí pro možnost užívání tohoto titulu žádat o uznání profesní kvalifikace.

Kontaktní místo:

Menntamálaráðuneytið
Sölvhólsgötu 4
150 Reykjavík
<http://www.mrn.stjr.is/mrn/mrn-eng.nsf/pages/frontpage>
e-mail: postur@mrn.stjr.is

Norsko

Inženýrská profese není v Norsku regulována, není tedy třeba žádat o uznání profesní kvalifikace.

Avšak oficiální akademický titul "sivilingeniør" je chráněn ze zákona. Inženýři z ostatních evropských zemí musí pro možnost užívání tohoto titulu požádat o uznání profesní kvalifikace.

Kontaktní místo:

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)
Postboks 1708 Viken
0121 Oslo
<http://www.nokut.no/sw336.asp>
E-mail: Postmottak@nokut.no
Profesní organizace:
Teknisk- naturvitenskapelig Forening (Tekna)
Dronning Mauds gt 15
N-0201 Oslo
www.tekna.no

Švýcarsko (Lichtenštejnsko)

Ve Švýcarsku je nezbytné být registrován u Swiss Register of Engineers, Architects and Technicians, aby bylo možné účastnit se výběrových řízení v některých kantonech. Francouzsky hovořící kantony Ticino a Lucerne mají minimum speciálních požadavků. Švýcarské právo podporuje princip volného výběru vzdělání, a proto jsou přijímáni i lidé, kteří neabsolvovali příslušné školy, to vše ale pod podmínkou, že mohou svoji kvalifikaci prokázat praxí.

Existují tři úrovně registrů:

REG A ETHZ, EPFL, (Engineering Universities)

AUG (Architectural School)

REG B HTL/FH (Ingénieur ETS/Ingenieurin HTL, Ingenieur HTL = Höhere Technische Lehranstalt)/Ingenere STS
REG C Eidg. Dipl. Baumeister a další

Swiss register je aplikován i v Lichtenštejnsku, jelikož tato země vlastní registr nemá.

Uznávací orgán:

Swiss Register of Engineers, Architects and Technicians
Weinbergstrasse 47
8006 Zürich
Switzerland
Tel +41 1 252 32 22
www.schweiz-reg.ch
e-mail: info@schweiz-reg.ch

Kontaktní místo:

Federal Office for professional education and technology
Effingerstrasse 27
3003 Bern

Oivind Grimsmo

Senior Manager European Affairs, ICE

přeložil Ing. Jiří Plíčka, CSc.

místopředseda ČKAIT pro zahraniční vztahy

4. SJEZD POLSKÉ KOMORY STAVEBNÍCH INŽENÝRŮ – PIIB

Ve dnech 17. a 18. června 2005 se konal ve Varšavě 4. sjezd PIIB formou shromáždění delegátů. Zvolených delegátů bylo cca 200, přítomno asi 180.

Zprávu o činnosti Komory přednesl její prezident prof. Zbigniew Grabowski.

Konstatoval, že polská komora se plně stabilizovala, počet členů činí v současné době 94 000, v každém ze 16 vojvodství existuje regionální pobočka (v jednom z nich dokonce protiprávně dvě, které budou zrušeny a nahrazeny jednou novou). Rovněž zahraniční činnost se rozvíjí, ať již v rámci V4 nebo začleněním do ECEC (Evropské rady inženýrských komor).

Členské příspěvky činí ročně 560 zlotých, z nichž 100 Zl. je určeno na pojištění odpovědnosti za škody do výše 30 tis. Zl. ročně. Při kurzu cca 7 Kč za 1 Zl. jsou členské příspěvky na hranici 4 000 Kč a rozpočet Komory se blíží 400 mil. Kč ročně.

Celé jednání sjezdu probíhalo v dělné atmosféře, docházelo i k ostřejším výměnám názorů, které byly motivovány zájmem delegátů o co nejlepší činnost Komory.

Sjezd byl i společensky velmi úspěšný, za prezidentskou kancelář se zúčastnil její kancléř, který přečetl dopis od prezidenta

Shromáždění delegátů 4. sjezdu Polské komory stavebních inženýrů

Alexeje Kwašnievského, dále byly přečteny dopisy premiéra a maršálka Sejmu. Účast zástupců ministerstev a dalších orgánů státní správy, jakož i profesních organizací odpovídala zhruba našim shromážděním delegátů.

Ze zahraničí přijeli Ing. Urban a Ing. Mišík ze Slovenské komory stavebních inženýrů a autor článku za ECEC, ČKAIT a ČSSI dohromady.

Celý sjezd byl uspořádán s plným využitím elektrotechniky (velká obrazovka, elektronické hlasování atd.), což bylo efektivní a někdy i efektivní. Rychlou verzi hlasovacího systému Čermák lze totiž jen velmi těžko překonat.

Cesta nebyla využita pouze k návštěvě Varšavy a přednesení zdravotní. To by bylo dost málo.

Byly především zahájeny rozhovory s polskou stranou, s prezidentem Grabowskim, o možnosti přímého vzájemného uznávání profesních kvalifikací mezi PIIB a ČKAIT na obdobném základě bilaterální smlouvy tak, jako jsou upraveny vztahy se Slovenskem. Polské straně byly předány příslušné materiály, jejich obsah byl prodiskutován. Nyní bude našimi partnery podrobně prostudován a předpokládá se, že na příštím zasedání V4 v Liberci by mělo dojít k zásadnímu rozhodnutí v této záležitosti.

Došlo též k výměně zkušeností se současným stavem uznávání žádostí občanů členských států EU dle příslušné direktivy v Polsku i v ČR.

Ing. Jiří Plíčka, CSc.

místopředseda ČKAIT pro zahraniční vztahy

staveb referoval Milan Zacek, za inženýrské stavby Denis Davi.

Časopis Travaux přináší kompletní dokumentaci o výstavbě dálničního mostu u Millau, který vzbudil značný zájem odborné veřejnosti na celém světě. Soubor článků zahrnuje etapu výzkumu a posuzování různých variant řešení mostu, koncepční otázky vybraného systému, nový přístup k financování výstavby cestou koncese, popis staveniště a výrobních metod, volbu materiálů a výrobků a jejich atesty, zohlednění ekologických požadavků, řízení a kontrolní mechanismy, podrobnosti jednotlivých stavebních prací – zakládání, pilíře, mostovka, systém zavěšených lan, statické výpočty konstrukcí.

Podle Travaux, 816/2005, str. 11–15, 17–90

Z VELKÉ BRITÁNIE

Nejvyšším bytovým domem v Evropě bude věž ve středu města Manchesteru, vysoká 185 m. Bude mít 60 podlaží. Návrh zpracovává australský architekt Weeds Bagot.

Švédská firma IKEA se účastní soutěže o zabezpečení výstavby 60 000 bytů podle plánu ministra Prescottta. IKEA nabízí prefabrikovaný systém na bázi dřeva za cca 70 000 liber/byt. Tato výstavba je určena převážně pro rodiny s ročním příjmem mezi 15 až 30 tis. liber. Nabídka firmy IKEA představuje 14 000 bytů vyrobených ve Švédsku a dopravených do Velké Británie.

Stavebníci reagovali kladně na výzvu vlády postavit do roku 2016 v jihovýchodní Anglii na 200 000 nových bytů. Tato výstavba se může uskutečnit pouze za značného přispění soukromého sektoru v rámci regenerace celých územních celků. Stát se musí ovšem postarat o příslušnou infrastrukturu, vyřešit dopravu a problematiku zaměstnanosti. Jednání v Manchesteru se zúčastnil také předseda vlády Tony Blair.

Nové obrovské akvacentrum bude postaveno v Londýně. Jeho výstavba by se uskutečnila i v případě, že by se zde nekonaly Olympijské hry v roce 2012. Součástí centra bude ústřední plavecký stadion pro 20 000 diváků. Nová studie prokázala, že při výstavbě velkého obytného souboru Thames Gateway nebyl brán dostatečný zřetel na možné povodně v této oblasti. V případě odstranění tohoto nebezpečí by mohly výdaje stoupnout ze 47 na 54,6 mld. liber proti současnému plánu.

Francouzská firma St. Gobain, známá výrobky ze skla, zvýšila ve své anglické filiálce v roce 2004 obrát o 10,3 % na 2,6 mld. EUR. Vyrovnala se tak svým soupeřům, společností Travis Perkins a Wolseley, s nimiž soupeří v podstatě po celé Evropě. Příznivé výsledky byly dosaženy díky zvýšenému rozsahu oprav a rekonstrukcí ve Velké Británii.

Podle Building, 5/2005

Na britských stavbách došlo během let 2003–2004 k 70 smrtelným zraněním, což je 3,5 osoby na 100 000 pracovníků. Z toho bylo 28 případů smrti, zapříčiněných pádem z výšky, 27 % případů vzniklo z převrácených strojů, 16 % osob bylo zasaženo padajícími tělesy a 14 % při dopravě hmot.

Podle Building, 7/2005

Velká Británie jako první země zpracovala ratingový systém pro hodnocení environmentálních parametrů především státem hrazené výstavby. Vládní organizace BRE provádí šetření zhruba na 100 správních budovách ročně, tj. asi na 25 % případů. Během několika let se k hodnocení environmentálních parametrů hlásí stále častěji také soukromí stavebníci se zájmem o co nejlepší jakost vlastní výstavby. Nejméně se systém zatím dotkl hodnocení průmyslové výstavby. Tato situace se zlepší po přijetí připravované směrnice Evropské unie, která hodnocení dopadů výstavby na životní prostředí povinně zahrne do přípravy investičních akcí.

Nový soubor předpisů připravují vládní místa pro řízení všech veřejných zakázek. Hlavními články předpisů jsou:

- minimalizace standardů pro projekty,
- hodnocení environmentálních kritérií řešení,
- přednost materiálům, šetrným k životnímu prostředí,
- výkazy o snížení energetické náročnosti stavby,
- vyšší účinnost řízení veřejného sektoru,
- zlepšení spolupráce všech hlavních účastníků na veřejné zakázce.

Nový předpis slibuje také zavést pořádek do plateb za provedené práce zejména termínově. Předpisy svými ustanoveními také umožní pokračovat v trendu zvyšování bezpečnosti práce a k ochraně zdraví pracovníků na stavbách. Za poslední období poklesl počet smrtelných úrazů na nejnižší úroveň. Pro všechny veřejné stavby budou opatření pro bezpečnost práce velmi přísně kontrolovány.

Velké kolo nad Temží „Londýnské oko“ se již stalo součástí panoramatu města. Za rok je navštíví přes 3,5 mil. návštěvníků. Jedno otočení kola, které má 32 kabin po 25 osobách, trvá zhruba 1 360 sekund, to jest asi 22 minut. Za rok je kolo v permanenci 4 000 hodin. Instalaci kola bylo získáno 50 pracovních míst. Kolo vydělá zhruba 1,5 % všech příjmů z turistiky v Londýně.

Požadavek ministra Prescottta, aby průměrná cena nově stavěných, státem podporovaných sociálních bytů nepřesáhla 60 000 liber, vyvolal pozornost dodavatelů různých materiálových variant bytové výstavby. English Partnerships jako organizace, pověřená dozorem nad touto výstavbou, vytypovala již šest lokalit, na kterých chce ověřit jednotlivé nabídky materiálových variant v rozsahu asi

PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ A SPOLEČNÝ STAVEBNÍ TRH EVROPSKÉ UNIE

NOVÉ PROFESNÍ ZAJÍMAVOSTI Z FRANCIE

Konference o seismickém riziku ve stavitelství byla uspořádána v listopadu v Marseille. Byly projednány otázky, týkající se stavění ve Francii s přihlédnutím k nebezpečí zemětřesení podle Eurokódu 8, který vstupuje v platnost v roce 2005. Za oblast pozemních

300 bytů. Obecně se však zdůrazňuje, že výstavba bytů za uvedenou částku je možná pouze na pozemcích, které nejsou v této ceně zahrnuty a za podmínky vybudování celé infrastruktury za peníze navíc. Byt za 60 000 liber by měl pouze dvě ložnice, obývací pokoj a kuchyňský kout s příslušenstvím v minimálním povoleném standardu.

Britský občan dává přednost bydlení v samostatném domku (50 %), z toho v bungalovu 22 %. Ve dvojdomcích by rádo bydlelo 14 % Britů, v terasovém domě 7 %. Část mladých by dala přednost bydlení v podkroví. Převážná většina všech skupin obyvatel požaduje místo pro vozidlo (garáž, stání), stejně tak je důležité bydlet na předměstí. Neměla by vznikat podobná sídliště, jako tomu bylo v 60. letech minulého století. Vládní místa zvažují, do jaké míry lze těmto požadavkům vyhovět a nezničit přitom dnes vybudované zelené pásy kolem měst.

Zajímavý návrh pro britské architekty a stavbaře přišel z Alžírsko, které chce přerušit dlouhodobou závislost na francouzském vlivu v architektuře a stavebnictví. Skupina britských stavebních organizací navštívila Alžírsko, které plánuje v současné době výstavbu všeho druhu v rozsahu 50 mld. dolarů, z toho za 7 mld. dolarů bytovou výstavbu, dále 28 000 km silnic a 3 700 dalších staveb včetně mostů a letišť. Mimořádnou akcí bude 620 km dálnic, které povedou jednak ze západu na východ a jednak od pobřeží na jih jako součást Transsaharské dálnice.

Podle Engineering News Record, 12/2005, Building, 9, 11 a 12/2005

Vláda Velké Británie svolala do sídla předsedy vlády povolební jednání všech hlavních partnerů k projednání otázek vládní politiky pro rekonstrukce staveb v zemi. Vláda se tak chce plně angažovat ve všech programech, souvisejících s rozvojem stavění v zemi, s jeho řízením a financováním. Svým rozsahem nemá projekt oprav, regenerace a modernizace stávajícího stavebního fondu v zemi obdoby, jedná se o stovky milionů liber (1 libra = 50 Kč). Počítá se ovšem se širokou účastí soukromého sektoru.

Původní projekt PFI pro soukromé financování výstavby nemocnic je ohrožen a zdá se, že vláda Velké Británie bude muset do projektu investovat značné prostředky na jeho záchranu. Původní záměr byl značně vládou protěžován a sliboval nový model financování významných obecně prospěšných staveb. Stavební firmy byly vyzvány, aby z důvodů pojištění hlásily odbornou skladbu svých zaměstnanců a jejich kvalifikaci. Dosavadní úroveň evidence je nízká a vyplývají z ní mnohé problémy při vyřizování pojistných událostí.

Londýn bude pořadatelem Olympijských her 2012. Plány na výstavbu olympijských zařízení se rozumně vytvářejí se zřetelem na dlouhodobé využití těchto zařízení daleko

za rok 2012. Řada stavebních konstrukcí by mohla být např. nově použitelná při změně původního účelu užití. Náklady na výstavbu by dosáhly až 8,3 mld. liber, z toho komunikace a doprava přes 6 mld., olympijská vesnice 547 mil. liber, dostavba závodíšť 471 mil. liber, infrastruktura olympijského parku 1,1 mld. liber.

Podle Building, 13/2005

Největšími britskými projektovými kanceláři jsou:

- BDP International – 306 architektů, 146 inženýrů a techniků
- Foster and Partners – 218 architektů, 194 inženýrů a techniků
- Atkins – 189 architektů, nemá inženýry a techniky
- HOK International – 106 architektů, 63 inženýrů a techniků
- Aedas – 164 architektů, 174 inženýrů a techniků
- Broadway Malyan – 159 architektů, 148 inženýrů a techniků

Firma Atkins plánuje nábor asi 80 architektů; tím by se dostala na druhé místo v pořadí. Plán vlády na demolice statisíců domů ve středních a severních hrabstvích Anglie by zde mohl přivodit nedostatek bytů, pokud by zároveň nebyla zabezpečena přiměřená nová náhrada. Mnoho odborníků varuje před jakýmkoli extrémem – totální nebo žádná demolice. Společnosti, které by mohly realizovat novou výstavbu, potřebují jistý čas na přípravu svých investičních programů.

Elektronické zpracování odvodu daní a poplatků má být povinností stavebních firem již od roku 2006. Nyní má však takové vybavení pouze 10 % z nich. Zejména pro malé firmy, kterých je ve Velké Británii většina, jsou náklady, spojené s instalací zařízení, neúnosně vysoké. Objednávka takové služby u odborné společnosti bude rovněž značně zatěžovat.

Podle Building, 14/2005

Skotsko vytvořilo vlastní dozorčí orgán pro kvalitu architektonických návrhů, s obdobným posláním jako má v Anglii CABE. Důvodem je očekávání, že některé důležité veřejné projekty budou lépe sledovány a kontrolovány místními nebo regionálními orgány. Půjde zejména o nemocnice, školy a veřejná prostranství. Byl již formulován soubor zásad pro tuto činnost.

Menší stavební firmy měly v minulém roce z důvodů omezeného rozsahu kvalitní komunikační sítě vyšší náklady na dopravu. Navýšení nákladů dosáhlo celkem částky 181 mil. liber.

Podle Building, 15/2005

POKYNY PRO PROVÁDĚNÍ STŘECH

V časopise Building je zavedena pravidelná rubrika, která se zabývá vybranou konstrukční částí stavby a informuje o správném

technologickém postupu při provádění této části stavby. V čísle 05/2005 jsou publikovány pokyny pro provádění střech, v nichž jsou uvedeny odkazy na příslušné britské normy o střechách. Dále se podrobně rozebírají problémy, týkající se:

- větru, jeho možného nepříznivého působení zejména u lehkých konstrukcí střech,
- deště, jehož rychlé odvedení ze střechy je požadavkem každého správného návrhu stavby (zejména dimenzí odtokových prvků, problematiky spádu žlabů a také připravovaného předpisu pro drenážní sifonový systém),
- slunečního vlivu a různých druhů záření, majících negativní vliv na životnost střechy (konstrukce z plastů),
- změn barevného pojetí střechy vlivem záření, zplodin a prachu,
- tepelných cyklů podle ročních období a cyklů den – noc, majících svými výkyvy vliv na životnost konstrukcí, avšak také vliv na pevnost spojů (dilatace prvků),
- volbu správných materiálů, v níž se chybuje zejména z hlediska nákladového (užívají se levnější materiály s horšími vlastnostmi), což vyžaduje zkrácené cykly údržby, oprav a rekonstrukcí střechy.

Podle Building, 5/2005 str. 59

MILÁN PROJDE TOTÁLNÍ PŘESTAVBOU

Italské středisko průmyslu a druhé největší město země je odedávna také centrem módy a výstav. Ambiciózní plány na přestavbu středu města zahrnují kolem 100 velkých staveb, které se připravují v celkovém investičním nákladu cca 30 mld. EUR. Vedle mnoha muzeí, správních budov, obchodních ploch a kulturních zařízení je budován výstavní komplex s osmi obřimi halami za 900 mil. EUR nedaleko letiště s dokončením již v roce 2005. K řešení jednotlivých významných staveb byli pozváni světoví architekti z Evropy, USA a Japonska. Ve středu města budou postaveny tři mrakodrapy a další budovy pro potřeby módního průmyslu (škola, muzeum, výstava, obchod). V nově vzniklém parku bude postaveno celkem 12 000 bytů s úplným občanským vybavením. Výstavba zasáhne dlouhodobě celé město a kritici očekávají, kdy příslušným orgánům dojde dech z tak náročné akce. Jak známo, Itálie v současné době prochází ne příliš dobrým obdobím ekonomického růstu a rozdíly mezi bohatým severem a chudším jihem se prohlubují.

Podle Building, 7/2005

VÝSTAVBA V MOSKVĚ – PROBLÉMY A BRITSKÉ ZKUŠENOSTI

Britský časopis Building v čísle 8/2005 seznamuje s problematikou velké plánované výstavby v Moskvě a zkušenostmi, které

získali britští stavební odborníci, ucházející se o účast na této výstavbě. Především rozměry plánované výstavby jsou nad jakékoli představy. Má se postavit 5 mil. m² bytových ploch a 1 mil. m² administrativních ploch v roce 2005, to znamená 100 000 bytů po 50 m². Protože se však nůžky mezi bohatými a chudšími Rusy otvírají, bude mnoho bytů spíše patřit mezi velké a luxusní a část naopak bude na úrovni horšího sociálního standardu. Britskému stavbaři se zdá, že je ve městě proto cítit jisté napětí, které např. v St. Petěrburgu není. Snem Rusů je mít vlastní dům mimo město v hlídaných zónách, avšak to nemůže být převažujícím podílem bytové výstavby. Britové si uvědomují, že vstupovat na ruský stavební trh lze pouze prostřednictvím místních firem a výhradně s alespoň částečnou znalostí ruštiny. Některé firmy při ohledávání terénu využívají služeb tlumočnicků z vlastního zastupitelského úřadu. Ti, kteří působí v Rusku několik let, se setkali s otevřenou korupcí a poznali, že při poskytnutí úplatku se mnoho věcí dá snadněji a dříve vyřídit. Z ruské strany je zájem použít model financování PPP při výstavbě dálnice mezi Moskvou a St. Petěrburgem a zde jsou britští odborníci o krok vpředu před ostatními zájemci. Ruští stavbaři mají zájem o know-how ve všech druzích výstavby, avšak sami upozorňují, že je nutno pečlivě a s velkou opatrností zvažovat ruské nabídky ke spolupráci. Městské řídící orgány v čele se starostou Lužkovem mají zájem na příchodu cizích projektů a stavebních kapacit a jsou těmi, kdo o tom s konečnou platností rozhodují. Rusové se chovají tvrdě a vyžadují totéž od zahraničních partnerů. Jsou tak zvyklí a podle odhadu asi 40 % lidí si myslí, že Stalin prováděl správnou tvrdou politiku. Britové si všimli, že se o kvalitě výstavby tak mnoho nehovoří a že rozhodující jsou objemy. Bytová výstavba by se měla realizovat převážně vysokými bytovými domy, případně až 20 podlažními, pro které jsou v okolí Moskvy výrobní kapacity (panelárny). V jihozápadním obvodu by měla vzniknout územní obdoba londýnské regenerace doků na Temži – Canary Wharf. Architekt J. Thompson získal projekt na výstavbu miniměsta na severu Moskvy a přesvědčil ruské investory, aby tento soubor nebyl ani mohutný ani vysoký. Navrhl nízkopodlažní samostatně stojící a terasové domy v kvalitě, která bude slučitelná se západními trendy o trvale udržitelné výstavbě. Lepší byty budou velmi drahé (až 25 000 EUR/m² plochy), zatím co srovnatelné byty v Londýně jsou kolem 5–7 000 EUR/m². Ohledně splátek nemají britští konzultanti a subdodavatelé, pokud pracují pro ruské firmy, zvláštní problémy. Splátky přicházejí správně, na druhé straně si uvědomují, že etapy výstavby nejsou po 100 bytech jako v Británii, nýbrž po dodávce alespoň 1 000 bytů. Mimo bytové výstavby je úzkým profilem také výstavba správních a obchodních

budov pro zahraniční firmy a společnosti, které začínají přicházet do Moskvy. Zde se ovšem bude vyžadovat nejvyšší kvalita a nasmlované termíny. Rusové si již pomalu uvědomují, že se sami musí mnoho učit, aby mohli v budoucnu sami provádět kvalitní výstavbu ve všech druzích staveb. Horizont tohoto cíle je však velmi daleko.

Podle Building, 8/2005

NĚMECKÉ FIRMY VE ŠVÉDSKU

Německé stavební podniky mají ve Švédsku na 600 dceřiných společností. Jejich činnost je úspěšná, avšak potýkají se s problémy zejména na zaměstnaneckém poli. Vyplývá to z toho, že němečtí pracovníci vydělávají více než švédští kolegové. Proto švédské odbory požadují, aby německé firmy platily do jejich fondů příspěvky ve výši 2 % z hrubé mzdy. Stává se, že proti činnosti německých firem vzniká odpor blízký blokádě. Není dobře rozumět tomu, koho vlastně švédské odbory chrání. Němečtí pracovníci jsou členy německých odborů a odvádějí povinné příspěvky těmto odborům. Proč dále musí podniky platit ve Švédsku za své zaměstnance dalších 5–7 % sociálních a pojistných dávek, když je platí samozřejmě v Německu? Toto dvojí vymáhání není v souladu se Směrnicí Evropské komise 98/49 a odporuje také německo-švédské obchodní dohodě. Protože by se mohlo v budoucnu jednat i o podniky z jiných zemí, musí být tato skutečnost brána v úvahu při uzavírání podobných mezinárodních dohod v celoevropském měřítku. Práce ve Švédsku je příjemná, avšak musí být oproštěna od podobných problémů. Možná však, že pracovníci ze žádné další země nebudou ve Švédsku pobírat víc než švédští stavbaři.

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 2/2005, str. 4

KRÁTCE Z NĚMECKA

V Německu vznikl slogan „vzdělání, ne beton“. Autoři měli na mysli, že německá krajina je zaplavována betonovými stavbami, které zhoršují životní prostředí. Vzdělání jako protipól tohoto sloganu by mělo naopak přinést vyšší povědomí o nutnosti zachovávat environmentální principy v životě. Kritici toho přirozeně vysvětlují, že zde žádná souvislost mezi vzděláním a betonovými stavbami nemůže být, neboť některé stavby (mosty, tunely a jiné) by se nemohly vůbec stavět bez použití betonu. Zdá se, že slogan je jedním z řady hesel, které se občas objeví ve volebních kampaních, zde zejména u strany zelených.

Podíl nově vychovaných stavebních odborníků poklesl v roce 2004 pod hodnotu 10 na 100 odborných pracovníků, což je výstražným signálem, že nastává období ohrožení profese nedostatkem přílivu nových pracovníků. Velké podniky konstatují tento nepříznivý stav již delší dobu.

V Hamburku se staví od roku 2003 nekonvenční stavba Europa-Passage. Její náklady jsou 430 mil. EUR. Výrazným prvkem stavby jsou složité základové podmínky, stísněný stavební prostor a krátký termín dokončení. Stavební jáma je 12 700 m² velká a její umístění v blízkosti metra vytváří další složité poměry pro stavění. Plocha všech podlaží stavby bude 138 000 m².

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 2/2005

Německý stavební průmysl počítá s dalším snížením své výkonnosti v roce 2005 asi o 3,5 %. Uvažuje se ztrátou cca 32 tisíc pracovních míst a s celkovým počtem pouze 735 tisíc pracovníků. Nízký přírůstek hrubého domácího produktu kolem 1 % nemůže přinést žádný podnět pro novou výstavbu. Tato situace se má zlepšit až v roce 2006. Také zastavení investic v železniční dopravě přináší nepříznivé důsledky.

Příznivý výhled v investiční výstavbě některých západoevropských zemí (Španělsko, Nizozemsko, Švýcarsko) pro následující období je vzpruhou také pro německé stavební firmy, které se o práci v těchto zemích ucházejí. Největší nárůst má být ve Velké Británii, která však spoléhá na vlastní stavební průmysl.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, 3/2005

Přes průkaznou recesi ve stavebnictví a varování odborníků – ekonomů vzrůstá v Německu počet nově založených řemeslných firem. Převládají firmy, mající pouze jednu osobu (Ich-AG) v počtu 50 791 nových případů, firem o větším počtu zaměstnanců vzniklo 22 068 (období leden – listopad 2004). Nárůst oproti minulému období je až 20 %. Zdá se, že tento trend zabránil dalšímu zvyšování počtu nezaměstnaných ve stavebnictví, neboť jejich počet v roce 2004 se lehce snížil. Otázkou zůstává, kolik takových podnikatelů přežije další, nepochybně ještě těžké ekonomické období.

Rozšiřování metody financování cestou PPP (spoluúčast soukromého sektoru) pro výstavbu v oblasti veřejných staveb přináší mimo jiné také určité riziko pro zájemce o tuto spoluúčast. Proto se doporučuje věnovat velkou pozornost dokonalému seznámení s projektem, nabízeným v konkurzu pro financování metodou PPP. Jedná se o celkovou transparentnost zadání, o přesné vymezení předmětu a nákladů s tím souvisejících a případné umožnění provést srovnávací studii více variant. Na dodatečné námitky nebude moci být brán zřetel.

Baumarkt + Bauwirtschaft č. 4/2005

Veškeré německé normy řady DIN, týkající se lešení, byly ku konci roku 2004 nahrazeny platnými evropskými normami. Německý ústav pro stavební techniku připravil německé vydání norem DIN EN 1281-1,

DIN EN 1281-2 a DIN 4420-1 v novém znění. Změny zvyšují stabilitu konstrukcí a bezpečnost práce.

Stále více investorů v Německu požaduje u stavebních firem práce, spojené s rekonstrukcí, modernizací nebo dostavbou. V poslední době bylo provedeno několik významných rekonstrukcí na sportovních stadionech (olympijský stadion v Berlíně), na nádražích budovách (hlavní nádraží Lipsko), na kulturních stavbách (přestavba Cinemacentra ve Frankfurtu) nebo na církevních objektech (nejznámější je asi kostel Frauenkirche v Drážďanech). Po dobrých zkušenostech i s běžnými akcemi bude i nadále pokračovat trend dostaveb a rekonstrukcí budov i větších souborů v rámci existujících územních plánů. Stavební firmy se na tyto požadavky připravují.

Velká kampaň Evropské unie za „Vyšší bezpečnost stavění“ přináší od roku 2004 své výsledky. V řadě zemí a také v Německu se konají často konference na toto téma. Každý rok zahyne na německých stavbách na 1 300 pracovníků, 850 000 osob je těžce poraněno a škody dosahují až 75 mld. EUR.

Podle Tiefbau, 1/2005, str. 40

Z uplatňování samohutnicích betonů vyplývá celý soubor poznatků, které je třeba zahrnovat do návrhů i provádění konstrukcí z tohoto druhu betonu. Teoretické propočty různých vlivů jsou uvedeny v článku. Jedná se o vliv teploty na kvalitu betonu, o tlak čerstvého betonu na bednění, o přetvárné vlastnosti již zatvrdělého betonu a další. Tabulkové uspořádání zjištěných hodnot usnadňuje orientaci v problematice a napomáhá při jejich praktickém použití ve výpočtech.

Podle Tiefbau, 4/2005, str. 214

Do roku 2012 se má v Německu (země Severní Porýní-Vestfálsko) postavit za 5 mld. EUR nových uhelných a plynových elektráren. V sedmi nových výrobních vznikne kapacita 6 200 MW. Tento plán je velmi příznivou zprávou pro stavební odvětví, které bude na výstavbě participovat. Předpokládá se, že další miliardy EUR půjdou do rozvodných sítí. Do roku 2020 musí Německo provést obnovu elektráren o kapacitě 40 tis. MW a připravit výstavbu dalších kapacit pro 20 tis. MW. Jenom pro uvedenou spolkovou zemi se předpokládá přínos asi 5 000 pracovních míst, pro celý stát asi 17 000 míst.

Platební morálka v Německu je na nejnižším bodě za poslední dlouhé období. Nejhorší stav je právě ve stavebnictví jak při výstavbě veřejných, tak i soukromých investic. Své platební povinnosti plní pouze 56 % partnerů (do 30 dní). Až 27 % případů se platí ve lhůtě do 60 dní a 5 % až ve lhůtě delší než 3 měsíce. Takový stav mohou překonat jen velmi silné podniky, které mají velké vlastní finanční rezervy, avšak menší podniky jsou ve zlé situaci (každý druhý stavební podnik).

V dokončených bytech za rok je Německo se 3 byty na 1 000 obyvatel daleko za jinými státy západní Evropa (5 dokončených bytů). Na čele žebříčku je Irsko se 17,2 byty a Španělsko se 14,2 byty na 1 000 obyvatel. Podle celkových prognóz rozvoje by se mělo v Německu ročně dokončovat alespoň 4 až 4,8 bytů na 1 000 obyvatel.

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 5/2005

Pro potřebu lepší orientace v otázkách energetických úspor ve výstavbě vydalo bavorské státní ministerstvo pro dopravu, infrastrukturu a technologie nový soubor 53 informačních listů. Tyto listy zahrnují všechno od předpisů a technických směrnic až po stavební biologii, ochranu staveb a možné řešení jejich financování.

Stavební průmysl a průmysl stavebních hmot budou postupovat jednotně při tvorbě a výměně všech potřebných dat ve stavebnictví. Bude dodržen jednotný formát souboru software STEP/CDS. Obsahem souboru budou mimo jiné data o stavbě po celou dobu její životnosti, o Facility Managementu a o vyhodnocování stavby.

Převratný návrh na zlepšení situace ve financování výstavby a údržby německých dálnic podal bývalý zemský ministr Dr. Peter Fischer. Řízení této výstavby se musí vyjmout z kompetence státní správy a odevzdat soukromě organizované finanční skupině, která se cestou výběru mýtného nejprve u nákladních aut postará o dostatečné prostředky na další výstavbu, případně na průběžnou údržbu sítě dálnic. Nový předpis by vymezil kompetence a povinnosti této nové organizace vůči státu.

Bavorský předseda vlády na nedávné konferenci o stávajícím stavebním fondu vyslovil názor, že se bude i nadále pokračovat v úsporných opatřeních nejen spolkové země Bavorsko nýbrž v rámci celého Německa. Hlavní problém malé investiční schopnosti vidí ve slabosti obecních rozpočtů, které dříve financovaly dvě třetiny všech výstavbových akcí země, nyní to činí méně než jednu třetinu.

Podle vyjádření odborníků z různých vědeckých institucí jsou symptomy krize stavebních podniků stále stejné. Jedná se o neschopnost udržet kvalifikované vedoucí pracovníky, o vysokou nemocnost, která je také podporována státní sociální politikou, o neschopnost vytvářet v podniku vlastní silné kapitálové zázemí, o setrvávání na jediné specializaci firmy, o zhoršování kvality práce v důsledku snahy o získání zakázky i za nižší cenu a o mnoho dalších. Řada z uvedených symptomů je již předem signalizována, avšak není jim na podnikové úrovni věnována dostatečná pozornost. Málo vedoucích pracovníků je natolik znalých, aby měli přehled o celém komplexu problémů a řada z nich podceňuje nutnost průběžné kontroly všech podnikových činností. Nápravná

opatření jsou rozsáhlá a zahrnují celý komplex nezbytných kroků, k nimž se však staví většina šéfů velmi váhavě a s vědomím značného osobního rizika.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, 3/2005

KRÁTCE Z EVROPSKÉ VÝSTAVBY

Madridský 106 m vysoký dům, který byl zachvácen požárem, byl postaven před 25 lety, tedy před vydáním nových bezpečnějších protipožárních předpisů. Dům neměl zábrany proti šíření požáru mezi podlažími ani automatické hlásiče požárů – sprinklery. Dům, nazvaný Windsor Tower, bude demolován.

Při přestavbě berlínského letiště Schönefeld musí podepsat všichni účastníci, projektanti i dodavatelé souhlas s protikorupčním textem, který jim předložil vlastník letiště – stát. Závazek byl vypracován agenturou Transparency International jako prevenční opatření proti korupci. Součástí textu jsou podmínky, týkající se plateb za provedené práce. Jejich nedodržení může snížit cenu až o 5 %. V Německu byl takový postup zvolen poprvé, ačkoli se ve světě již často uplatňuje. Letiště bude otevřeno v roce 2010.

Podle Engineering News Record, 5, 6, 8, 9 a 12/2005

Ve švýcarském Davosu se sešlo 62 mezinárodních stavebních společností k projednání problému korupce, který se rozšiřuje po celém světě. Byla projednána zásadní protikorupční politika za účasti agentury Transparency International a podepsána příslušná úmluva o nulové toleranci k úplatkům a korupci vůbec. Malou účast měly pouze firmy z Asie.

Největší světová stavební společnost Vinci (Francie) ohlásila zvýšení obrátu v roce 2004 o 8 % v porovnání s rokem 2003. Obrat dosáhl výše 19,56 mld. EUR. Vinci má čtyři divize – koncesionářskou, energetickou, silniční a stavební, která sama dosáhla obrátu 8,36 mld. EUR.

Podle International Construction, 3/2005, sv. 44, č. 2

Plánovaná výstavba spojení kontinentální Itálie se Sicílií mostem přes Messinskou úžinu je ve fázi končícího výběrového řízení na dodavatele stavby. Řada renomovaných evropských firem, které se výběru zúčastnily, však namítala, že doba na předložení přihlášky byla příliš krátká. Ve stanoveném termínu nebylo možné získat všechny potřebné informace, např. o seismických podmínkách na staveništi, o geologických poměrech podloží atd. Firmy jako je Strabag nebo Vinci a japonské a španělské podniky toto výběrové řízení opustily. Podíl zahraničních zájemců se tak výrazně snížil oproti počtu italských firem.

Podle Engineering News Record, 19/2005

Pátý světový kongres, věnovaný výstavbě

železničních tratí o vysokých rychlostech, se bude konat ve dnech 7. až 9. listopadu 2005 v Miláně.

Podle Travaux, 819/2005

V posledních měsících stoupla o 30 % nabídka míst pro stavební odborníky v Německu zejména v oblasti víceúčelového zaměření zájemců. Naopak nabídka „moderních“ míst ve stavebnictví (počítače, management) se spíše snížila.

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 5/2005

Ve Varšavě je ve výstavbě komplex Rondo 1, který obohatí střed města o významnou stavbu. Jedná se výškový dům o 40 podlažích (výška 194 m), zahrnující administrativní prostory v nejvyšší kvalitě vybavení. Dokončení budovy je plánováno na konec 2005.

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 5/2005, str. 56

POUČENÍ Z KOLAPSU KONSTRUKCE NA LETIŠTI DE GAULLE

Zřícení části střešní konstrukce odbavovacího komplexu na letišti de Gaulle v Paříži přineslo řadu zásadních otázek o dostatečném dodržování všech předpisů při projektování a provádění konstrukčně netradičních staveb. Vládou sestavený tým shledal závady v nepřesně prováděných výpočtech konstrukce a v tom, že různé části celkové konstrukčního souboru byly projektovány staticky nejednotným způsobem. Přitom poukázal na skutečnost, že stejným způsobem došlo v roce 1981 ke kolapsu hotelu Hyatt Regency v Kansas City (USA) a usmrcení 14 osob. Ve složitých konstrukcích musí být naopak jednotné projektové řešení i přes požadavky stavebníků, kteří mohou v rozdělení projektu nalézat úspory ve výdajích. Jinou příčinou zřícení mohla být skutečnost, že jednotliví dodavatelé prováděli pouze dílčí práce, zpevnění půdy, zakládání, nosný systém nebo pouze střešní konstrukci a že nebyl zhotoven prostorový model celého souboru, který by pomohl ověřit vzájemné konstrukční, statické a jiné souvislosti. Komise vynesla soud, že v „celém procesu byla slabá místa“. Ve Francii není v předpisech rozdíl mezi „komplexním“ a „společným“ (complex – common), což se mimo jiné odráží také v kompetencích účastníků. V každém případě se tento případ stal výstrahou. Smrt 4 osob je dostatečným důvodem k tomu, aby se u příštích smělých konstrukčních řešení věnovala delší doba na dokonalou přípravu návrhu včetně ověření zkouškami na modelech.

Podle Engineering News Record, 7/2005

MEZINÁRODNÍ AKTIVITY VELKÝCH STAVEBNÍCH FIREM

Velké stavební firmy ve všech vyspělých zemích mají značný zájem o aktivity spojené s výstavbou v zahraničí. Jde o zmezinárodnění jejich domácí činnosti, avšak natolik odlišné od práce doma, že pro ni firmy vytvářejí samostatné mezinárodní divize podle oblastí, v nichž mají zájem pracovat nebo kooperovat s jinými. Základním společným prvkem organizace těchto divizí je nutnost dokonale se obeznámit s prostředím, ve kterém budou pracovat, a to jak po stránce politické, tak i společensko-kulturní, přizpůsobovat svá rozhodnutí místním podmínkám a vyrovnávat se s místní i jinou zahraniční konkurencí. Je velký rozdíl mezi aktivitami v různých oblastech světa a i při stejném technickém vybavení jsou velké a často nepřekonatelné rozdíly mezi místními předpisy, trhem práce a zejména myšlením, velmi vzdáleným navyklým schématům z vlastní země. Všechny tyto odlišnosti vytvářejí značný stupeň rizika, se kterým stavební firmy do práce v zahraničí jdou. Pracovat v zahraničí znamená tedy neustále sledovat všechny faktory, které jsou nezbytné pro úspěšné plnění závazků, vzešlých z kontraktů. Lidé, kteří odcházejí pracovat do těchto zemí, si musí být vědomi nejistot, které jejich práci budou doprovázet, musí být na to z domova vybaveni jak jazykově, tak i mentálně, psychicky i fyzicky. Musí odolávat všem nepřízním, vyvolaným podnebím, prostředím, odlišným způsobem a rytmem života i pracovního tempa a musí se vyrovnávat s často velkým omezením pohodlí, rozdílností stravy a bydlení. Lze říci, že terén pro zahraniční činnost je velmi variabilní, jiný v Asii, jiný v Jižní Americe, avšak ani v Evropě často nejsou podmínky srovnatelné. Značným problémem je korupční prostředí, které firmy obtížně zvládají či nezvládají vůbec a které se neomezuje pouze na chudé rozvojové země, nýbrž prorůstá již do všech hospodářských úrovní světa. Výsledky, kterými se stavební firmy nakonec mohou v zahraničí chlubit, jsou potom daleko cennější, než ty, které byly dosaženy za podmínek tak říkajících normálních. Pracovníci, zocelení prací v zahraničí, mohou lépe a na vyšší úrovni řídit svoji firmu doma. Stávají se ovšem předmětem zájmu jiných subjektů a přecházejí jinam, kde jim nabízejí lepší uplatnění a vyšší příjmy.

Podle Travaux, 817/2005, str. 13

METODA PPP NA NĚMECKÝCH DÁLNICÍCH

Spolkový ministr pro dopravu oznámil, že na vybraných úsecích nově budovaných dálnic v Německu bude realizován způsob financování metodou PPP (Public-Private-Partnership), což znamená spoluúčast soukromého kapitálu na veřejných stavbách. Týká se to těchto úseků:

- v Bavorsku úsek A8 Augsburg – Mnichov

- v Durynsku úsek A4 Waltershausen – Herleshausen
- v Severním Porýní-Vestfálsku úsek A1/A4 Duren – Kolín n. R.
- v Bádensku-Württembersku úsek A5 Baden-Baden – Offenburg
- v Dolním Sasku úsek A1 Buchholz – Brémský kříž

Tím byl proveden první významný krok k zavedení PPP do výstavby německých dálnic. Vedle finančních vkladů se očekávají také časové zisky a nové impulsy pro další výstavbu. Soukromé společnosti převezmou vedle péče o výstavbu povinnost udržovat komunikace v provozním stavu a vyřeší se i otázka placení za používání, neboť tyto úseky budou vyjmuty z celostátní koncepce placení mýtného pro nákladní dopravu. Práce na úsecích budou zahájeny postupně již během prvního pololetí roku 2005.

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 4/2005, str. 6, podrobněji str. 8

PRŮBĚŽNÝ STAV IMIGRACE STAVBAŘŮ DO VELKÉ BRITÁNIE

Ve Velké Británii je značný nedostatek pracovních sil ve stavebních profesích. Proto se vláda rozhodla podpořit příliv zahraničních pracovníků ze země střední a východní Evropy. Po prvním roce náboru je situace celkem přehledná.

Nárůst pracovních sil podle zemí původu

Země	Počet pracovníků
Polsko	77 500
Lotyšsko	20 000
Slovensko	13 400
Litva	9 000
ČR	8 850
Maďarsko	3 700
Estonsko	2 000
Slovinsko	165

Převážná většina pracovních sil je „stavební dělník“, asi 10 % pak jsou tesaři, 8 % zedníci, u ostatních odborností jde o malé počty kolem 1–2 %. Nejvíce osob je zaměstnáno v Londýně a v jižní Anglii. Stává se, že cizí pracovníky zaměstnává firma, která z této země přišla do Anglie podnikat (polský stavitel zaměstnává 50 Poláků).

Podle Building, 20/2005, str. 27

Z ČINNOSTI ZAHRANIČNÍCH INŽENÝRSKÝCH KOMOR A NEVLÁDNÍCH ORGANIZACÍ VE VÝSTAVBĚ

Z NĚMECKÝCH PROFESNÍCH KOMOR

Velké profesní svazy a komory stavebních inženýrů v Německu protestují proti zvýšení požadavků na zvukovou ochranu budov podle novely stávající DIN 4109. Připomínají, že uplatněním nových požadavků vzroste náklady na pořízení investice a také rizika za záruky s nimi spojenými. Celý akt se podle nich stává zdrojem značné nespravedlnosti a právní nejistoty, neboť kvalita zvukové ochrany bude spočívat na osobním posouzení experta (možnost zařazení ochrany do některého ze stupňů).

Více vysokých technických škol prosazuje, aby dvoustupňová vysokoškolská výuka (bakalář a magistr) byla lépe rozdělena. Požaduje se zejména prodloužení bakalářského studia ze šesti na sedm semestrů v zájmu vyšší kvality absolventů tohoto stupně. Stanovisko je podporováno také řadou komor stavebních inženýrů, z nichž některé požadují, aby se 2. vysokoškolský stupeň zakončil titulem Dipl. Ing. jako dosud. Požadavek vychází z dosavadních zvyklostí a tradic německého technického školství.

Německo má být odsouzeno Evropskou komisí za to, že od 1. 1. 2005 nezavedlo do praxe směrnici Evropské unie, týkající se uznávání dosažených odborností. Německo dosud nezměnilo některé zákony, které s tím souvisejí.

Společným úsilím zemských vlád a profesních komor byla vydána informační příručka o možnostech vývozu projektových činností z Německa do zahraničí. Příručka bude také poskytnuta německým zastupitelským orgánům v cizině.

Spolková komora stavebních inženýrů doporučila ministerstvu pro dopravu a stavebnictví a ministerstvu hospodářství a práce provést úpravy ve stávajících předpisech o energetických úsporách v duchu směrnice Evropské unie a nečekat na vydání nového zákona o energetických úsporách. Součástí úprav musí být zdůraznění nezávislosti odborníků, kteří se zabývají hodnocením energetických úspor a také stavení objektivních kritérií pro tuto činnost.

Saská komora stavebních inženýrů vytváří tlak na zahrnutí všech souvisejících dopravních projektů v prostoru Varšava – Rostock – Berlín – Praha – Vídeň – Bratislava – Budapešť do jednotného „Dopravního projektu Evropské jednoty“. Do spolupráce na projektu chce saská komora zapojit také komory stavebních inženýrů ve všech dotčených zemích. Podmínkou spolupráce musí být sjednocení všech dosavadních předpisů v oblasti dopravy (plánovací, schvalovací a jiné).

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, 3/2005

Inženýrská komora Dolního Saska aktualizuje vlastní seznam znalců nejen pro pozemní stavitelství, nýbrž také pro inženýrské stavitelství a mechaniku zemin. Účelem je propojit do jednoho dokumentu seznam odborníků, kteří mohou spolupracovat na stejné významnější investiční akci.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, 3/2005, příl.

Inženýrský den v Drážďanech: Poloha německé spolkové země Sasko je klíčová

Inženýrský den v Drážďanech dne 14. ledna 2005 opět vyzdvihl polohu Saska jako země, která musí hrát důležitou úlohu v rozvoji celé střední Evropy. Zdůrazňují se zejména tři okruhy problémů – Sasko jako:

- střed celoevropské jednotné dopravní sítě,
- země pro rozvoj vysokého inženýrského potenciálu,
- oblast pro umístění inovačních programů rozvoje.

Ke všem uvedeným problémům se konaly podrobná diskuse, které ukázaly, že mnoho faktorů je již rozpracováno a rámcově projednáváno se všemi i zahraničními partnery. Cílem je nalézat rovnováhu mezi zdokonalenou Evropskou hospodářskou politikou a příslušným rozvojem ekonomické a sociální základny v Sasku, které ze všech nových spolkových zemí dosáhlo nejlepších výsledků. Kladné faktory pro rozvoj jsou v dobré struktuře odborníků v zemi, investice proudí do nových technologií a identita regionu se zlepšuje po rozšíření EU. Jedním z velkých programů budoucnosti je investice do ochrany před záplavami, jejíž výše se odhaduje na 60 mld. EUR za rok. Všechny přednesené příspěvky se zaměřily na budoucí úkoly v rozvojových programech a jednotným základem všech byla optimistická naděje, že navrhovaná a přijímaná opatření budou splněna. Konference se zúčastnila vedle 400 německých odborníků také řada delegací ze zahraničí, z Česka, Estonska, Polska, Rakouska, Slovenska, Slovinska a Maďarska. Zastoupena byla také vrcholná evropská organizace inženýrských komor ECEC mající celkem 256 000 členů – inženýrů.

Deutsches Ingenieur Blatt, č. 1/2/2005, příloha

NOVÉ PROFESNÍ ZAJÍMAVOSTI Z FRANCIE

Pro výuku odborníků v oblasti pokládání inženýrských sítí pořádá francouzský výbor pro práce v podzemí soubor školení, týkající se otázek rekonstrukce stávajících inženýrských sítí, provádění nových liniových staveb metodou mikrotunelů, řízení existujících souborů sítí, bezpečnosti práce a přebírání a kontroly provedených prací.

Travaux, 816/2005, str. 11–15, 17–90

INŽENÝRSKÉ CENY 2005 VE FRANCII

Pod záštitou Národního výboru inženýrů a vědců se budou opět udílet ceny za významná inženýrská díla v roce 2005. Celkem bude uděleno sedm cen v kategoriích:

- inovace
- trvalý rozvoj
- závažná realizace ve výstavbě
- nejlepší dodavatel díla
- vědecký objev
- mladý inženýrský objev
- za životní dílo

V roce 2004 získal cenu za životní dílo Michel Virlogeux, známý mimo jiné jako autor návrhu konstrukce dálničních mostů Millau a Normandie, za závažnou realizaci pak M. Buonomo, ředitel firmy Eiffel Construction za most Millau, J. P. Teyssandier a G. de Maublanc za most Rion-Antirion

Podle Travaux, 819/2005

ZE SVĚTA VÝSTAVBY

KRÁTCE ZE SVĚTA

Největší zavěšený most v Chile a v celé Jižní Americe bude dlouhý 2 600 m. Spojí s pevninou ostrov Chiloé a bude součástí Panamerické dálnice (z Kanady na jih Chile). Výstavbu provede německá firma Hochtief formou koncese PPP. Dokončení v roce 2012.

Na přehradě Tři soutěsky v Číně se zahájí výstavba obřího výtahu pro lodě o rozměrech 120 x 18 x 3,5 m, schopného přemístit lodi o výtaku až 300 btto tun. Doba přesunu lodě bude trvat 40 min.

Výstava Bauma v listopadu 2004 měla v Číně obrovský úspěch. Byla navštívena 50 tis. návštěvníky. Na 100 tis. m² výstavní plochy 742 vystavovatelů předvádělo množství moderních stavebních strojů pro všechny

druhy stavebních prací. Zastoupeni byly největší světoví výrobci, Caterpillar, Terex, Liebherr, Zoomlion, Volvo a další.

Podle International Construction, 01/2005

Ústřední japonské mezinárodní letiště bylo otevřeno v únoru 2005. Prostírá se na pozemku 470 ha velkém a jeho výstavba stála 7,3 mld. dolarů. Odbavovací hala má 220 000 m², plocha letiště je 6 m pod úrovní hladiny okolního moře. Letiště se nachází blízko města Nagoja.

Engineering News Record, 5, 6, 8, 9, 12/2005

Nový způsob zvýšení stability podloží při výstavbě dálnice byl použit poprvé ve Spojených státech v Kalifornii v roce 2003. Tato metoda byla nyní použita i v Maďarsku na úseku v oblasti jezera Balaton. Řešení spočívá v minimalizaci různého sedání zemin v ose dálnice.

Podle Travaux, 819/2005

Saudská Arábie zveřejnila svůj plán výstavby sítě železničních tratí v zemi. Větší část plánu se týká spojení břehů Rudého moře s Perským zálivem. Celkem bude postaveno 1 065 km tratí za 1,07 mld. dolarů. Hlavní trať bude mít také odbočku do poutního místa Mekka.

V Las Vegas vznikne nový turistický komplex za 1,5 mld. dolarů, který bude zahrnovat hotel s 2 400 pokoji, 14 000 m² společenských prostor, kasino 6 500 m² a divadlo s 1 000 sedadly. Soubor bude dán do provozu v roce 2008.

Výroba stavebních strojů v Japonsku vzrostla v roce 2004 oproti roku 2003 o +18 % v celkové výši 588 mld. dolarů (vnitřní trh) a 874 mld. dolarů (export). Značná část strojů byla vyvezena do Číny.

Podle International Construction, 3/2005

Za rok 2004 se nakoupilo o 32 % více stavebních strojů a zařízení v porovnání s rokem 2003 ve světovém měřítku. Největší obrát měly firmy:

- Caterpillar (US) 18,84 mld. dolarů,
- Komatsu (JP) 8,304 mld. dolarů,
- Terex (US) 5,0 mld. dolarů,
- Liebherr (DE) 4,63 mld.

Nejvíce nakoupily firmy ve Spojených státech a Kanadě (44,7 %), evropské firmy (26,9 %) a firmy v Asii (27,9 %).

Podle International Construction, 4/2005

NOVINKY Z MOSTNÍHO STAVITELSTVÍ ZLATÝ ČTVEREC DÁLNIČNÍCH TAHŮ V INDII

Indická vláda získala půjčku od Světové banky na realizaci náročného projektu dálničního

propojení Indie po téměř celém jejím obvodu. Projektu se říká „Zlatý čtverec“ (Golden Quadrilateral), spojující nejvýznamnější města státu – Kalkatu, Delhi, Bombaj (Mumbai) a jižní Chennai. Celková délka dálnice je 5 846 km s náklady více než 4 mld. dolarů. Dálnice bude mít všude čtyři jízdní pruhy. Na prvním mostě dálnice v Bombaji byla užitá technologie spojování jednotlivých prvků konstrukce metodou STU – shock transmission unit, která byla dosud ověřena jen na několika málo mostech ve světě (mj. Londýn, Ohio v USA a Mnichov v Německu). Tato metoda je podrobně popsána pro výše uvedený bombajský most. Jsou uvedeny další příklady uplatnění metody STU (Kalifornie, Bangladéš, Indonésie). Jednou z předností metody je snížení celkových nákladů na výstavbu o 3–4 %. Nedávná zemětřesení v Indii, Japonsku a USA přinesla další poznatky, jak zvýšit odolnost takto postavených mostů.

NOVÁ TECHNOLOGIE VÝSTAVBY MOSTŮ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Technologie pro udržitelný rozvoj v mostním stavitelství je uvedena v článku, který popisuje globální standardy a kritéria pro mosty, projektová řešení, příklady interdisciplinárních technických a technologických šetření a výsledky aplikace. Celý proces sledování trval 20 let a jeho výsledkem je základní inovace ve výstavbě mostů s průkazy o úsporách energie, nákladů a dalších parametrů, spojených s kvalitou výstavby a prodlouženou životností díla.

Podle ICE – Bridge Engineering, 12/2004

ZE SPOJENÝCH STÁTŮ

Bilance stavební výroby v USA za rok 2004 vykazuje v porovnání s rokem 2003 růst o 10 %. Nejvíce rostly investice do bytové výstavby (16 %), u nebytové občanské a průmyslové výstavby byl nárůst o 3 % u inženýrské výstavby o 2 %. Koncem roku 2004 začala zvýšená investiční aktivita u výstavby správních a obchodních budov.

Z důvodu zkratu na elektrickém vybavení byla mimo provoz 4,2 km dlouhá jednostopá trať (monorail) v Las Vegas. Bylo nutné provést výměnu části kovových prvků trati a prohloubit kontrolu této trati, která stála 654 mil. dolarů.

Pět let starý systém LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) se již stal standardem pro navrhování „zelených“ staveb. Do listopadu 2004 bylo získáno 25 tisíc odpovědí uživatelů 150 budov, týkajících se zejména tepelného komfortu, vnitřní pohody a osvětlení. Šest z těchto budov bylo podrobeno hodnocení podle LEED s velmi dobrými výsledky. Systém LEED vyžaduje týmovou spolupráci.

Pro novou budovu velvyslanectví USA v Berlíně byla provedena řada betonových sloupů k ochraně budovy. Ta bude mít

13 800 m² a bude stát 100 mil. dolarů. Její místo je nedaleko Brandenburské brány a dokončení se plánuje na jaro roku 2008.

Nový rugbyový stadion Cardinals v Arizoně bude mít otevírací střechní. Nosná část bude ze dvou podélných ocelových příhradových nosníků o délce 210 m, mezi nimiž bude provedena posuvná část konstrukce. Stavba bude stát 450 mil. dolarů a její kapacita bude 65 000 diváků.

Podle Engineering News Record, 5, 6, 8, 9 a 12/2005

UPLATNĚNÍ GEOMEMBRÁN VE VODNÍM STAVITELSTVÍ

Geomembrány z PVC jsou v současné době jedním z nejvíce používaným materiálem pro těsnění vodních nádrží, umělých jezer i přehrad. Je tomu tak proto, že se jejich užitím výrazně snižují náklady na vodotěsnost realizovaných vodních děl. Časopis Travaux č. 817 přináší podrobné popisy příkladů uplatnění geomembrán na Kanárských ostrovech a v Maroku. Na ostrovech souvisí potřeba velkého množství vody s pěstováním banánů a proto je potřeba vytvářet velké zásoby vody. Některé nádrže jsou velké; nádrž Barlovento má průměr 600 m a geomembrána byla položena na 250 000 m², hloubka vody max. 27 m. Přehrada Adeyahamen má výšku 40 m a kapacitu 350 000 m³ a byla vyložena částečně vyztuženou geomembránou tl. 1,5 mm. S přehradou spojená nádrž Bedestia má téměř stejnou kapacitu a navíc v přírodním profilu byla použita geotextilie o hmotnosti 300 g/m² v provedení, zamezujícím propíchnutí. Marocká zkušenost s geomembránami je rovněž dobrá, např. jejich uplatnění na čerpací stanici Afouer ve Středním Atlasu bylo úspěšné u dvou nádrží v rozdílné vzájemné nadmořské výšce 200 m. Objem každé nádrže je 1 260 000 m³. Tloušťka membrány byla v obou případech 1,5 mm, membrána byla umístěna mezi geotextilií.

Travaux, 817/2005, str. 23–36

OSMÝ DIV SVĚTA V DUBAJI

Tímto názvem je pojmenován gigantický umělý ostrov v moři, který má podobu palmy a jehož rozměry jsou obrovské (průměr útvaru je 5 km). Je vzdálen 25 km od hlavního města Dubaje. Ostrov bude sloužit výhradně k rekreaci bohatých z celého světa. Má být viděn i z Měsíce. Pro postavení ostrova bylo nutné dovézt více než 100 mil. m³ zeminy. Vnější vlnolamy jsou dlouhé 11 km. Na ostrově bude 2 500 soukromých vil, 2 400 apartmánů s výhledem na moře v 50 hotelích. Článek popisuje podrobně postup prací.

Travaux, 817/2005, str. 37–40

SPECIFIKA TECHNOLOGIÍ PRO ZAKLÁDÁNÍ

Současný stav technologické úrovně firem specializovaných na zakládání je ve Francii na vysoké úrovni, pro budoucnost však musí být dále zlepšovány všechny faktory, které ovlivňují kvalitu základových prací. V první řadě se stále více bude hledět na lepší výsledky předběžných etap výstavby, na výsledky výzkumu a vývoje v oblasti mechaniky zemin, jejich deformací a chování. Uplatnění technické prostředky se budou stále více zdokonalovat, jejich činnost musí být ještě přesnější a technické parametry strojů a celého vybavení vyšší. Současně budou zkvalitňovány i řídicí metody při řešení jednotlivých případů, řada postupů bude automatizována. Bude se trvale snižovat procento nejistoty v inženýrských činnostech, avšak tato nejistota nebude nikdy zcela odstraněna. Plnění všech norem bude pouze součástí správného inženýrského řešení, jež musí být analytické, invenční a do důsledku promyšlené. Při stále se zvyšující tlaku na snižování nákladů bude sektor zakládání vždy spojen s určitým rizikem, které musí být minimalizováno přesnější prací všech partnerů.

Podle Travaux, 819/2005, str. 21

ZE SVĚTA

Jeden z největších a nehlubších podmořských tunelů bude vybudován v Korejské republice jako součást dálnice, spojující město Pusan s ostrovem Koje-do. Tunel bude dlouhý 3,5 km a bude postaven v hloubce 45 m. Celý projekt bude stát 1,2 mld. dolarů, celková délka je 8,2 km a budou zde také dva zavěšené mosty dlouhé 1,6 a 1,9 km. Dálnice Egnatia Odos, spojující řecká města Isomeseia na břehu Jaderského moře a Alexandropolis na tureckých hranicích bude dlouhá 680 km. Bude mít 660 mostů a 77 tunelů. Projekt dálnice se vyvíjí historicky cenným místům a bude významnou součástí celoevropské dálniční sítě s napojením na Srbsko, Albánii, Makedonii a Bulharsko. Do provozu má jít dálnice s nejvyšší plánovanou rychlostí 120 km/hod. v roce 2008.

Podle Civil Engineering, 5 a 6/2004

Znamé kulturně společenské středisko Lincoln-Center v New Yorku bude rekonstruováno v zájmu zlepšení dosud poskytovaných příležitostí pro studium, kulturu a pro společenské akce. Zkvalitní se také přístup pro chodce. Umístění mezi Amsterdam Avenue a Broadway. Přestavba má stát 325 mil. dolarů.

Podle Civil Engineering, 5 a 6/2004

Šestnáct středně vysokých budov v Šenzenu (Čína) bylo najednou demolováno pomocí 750 kg výbušniny. Je to největší plošná demolice velkého městského souboru, dosud provedená v Číně (510 tis m²).

Mezi jedenácti historickými stavbami v USA, které vyžadují trvalou ochranu, je také zemětřesením poškozený dům známého amerického architekta Lloyda Wrighta (blokový dům). Jeho obnova po nedávných prudkých deštích přijde na 5 mil. dolarů. Dále jsou chráněny budovy v Detroitu, ve Virginii, Marylandu a v Pensylvánii. Je mezi nimi také šest domů bývalých amerických prezidentů. Srí Lanka buduje 1 000 nových domků ze železobetonu, každý s plochou asi 36 m², za cenu jen 1 200 dolarů, které však budou podstatně lépe odolávat možné další vlně tsunami. Návrh je od Technologického ústavu v Massachussets (USA).

Kanadská společnost plánuje výstavbu zařízení na alternativní využití energie v kombinaci vodík + vítr za 8,2 mil. dolarů. Výkon zařízení bude 10,6 MW. Větrná farma bude vyrábět elektřinu z větru, avšak elektrolýzou z vody také vodík, který bude použit ve člácích pro průmyslové provozy, farmu i pro asi 25 bytů se spotřebou od 150 do 250 kW. První dvě ruské plošiny pro těžbu ropy a plynu z mořského dna byly uvedeny do provozu u ostrova Sachalin. Hmotnost každé z nich je přes 100 000 tun. Těžené suroviny budou dopravovány na jih ostrova potrubím až 1 700 km dlouhým.

V německém Cottbusu bude postavena nová univerzitní knihovna ve stylu londýnské Tate Modern Gallery. S uvedením do provozu se počítá v roce 2012.

Podle Engineering News Record, 21, 22, 23 a 25/2005; Building, 21/2005

V německém Cottbusu bude postavena nová univerzitní knihovna ve stylu londýnské Tate Modern Gallery. S uvedením do provozu se počítá v roce 2012.

Podle Engineering News Record, 21, 22, 23 a 25/2005; Building, 21/2005

10. KONFERENCE MĚSTSKÉ INŽENÝRSTVÍ KARLOVY VARY 2005

Úvodní přednášku na téma „Úskalí regenerace sídlišť“ přednesl na konferenci prof. Ing. arch. Karel Maier, CSc., z Fakulty architektury ČVUT v Praze. Přednáška vypovídajícím způsobem zobrazila problematiku hledání cest k udržitelné budoucnosti sídlišť jakožto

svébytnému druhu městských čtvrtí. Rozhodli jsme se proto, jako organizátoři konference, s touto přednáškou seznámit – se souhlasem autora i čtenáře časopisu Z+i, jako se zásadní odbornou informací o konání 10. jubilejního ročníku konference městských inženýrů.

*Ing. Svatopluk Zidek
člen Představenstva ČKAIT*

*Ing. Pavel Křeček
člen Představenstva ČKAIT*

ÚSKALÍ REGENERACE SÍDLIŠŤ

Fenomén sídlišť

Naše sídliště vznikala povětšinou mezi koncem padesátých a počátkem devadesátých let 20. století. Domy na nich se na první pohled nijak zvlášť neliší od sídlišť ve většině jiných evropských zemí. Odlišnost našich (ale také slovenských, maďarských, polských či jihoslovanských) sídlišť od jejich západoevropských dvojníků spočívá v tom, že vznikala mimo funkční trh a vlastnictví nemovitostí, nebyla stavěna jako sociální bydlení a že na nich i nadále bydlí různé sociální vrstvy obyvatel.

Z těchto odlišností vyplývá několik důležitých skutečností. Především je velká většina našich sídlišť postavena v polohách vhodných pro bydlení s dobrým napojením na centra měst. Naprostá většina bytů je obydlena a jejich obyvatelé (nájemníci, družstevníci, vlastníci privatizovaných bytů) se o ně starají, udržují je a podle svých možností je sami vylepšují.

Další odlišnost našich sídlišť spočívá v jejich množství. Zhruba každá třetí česká domácnost bydlí na sídlišti. Ve městech je podíl sídlišť na bytovém fondu větší: v Praze je to asi 40%, ve velkých průmyslových aglomeracích až 80%. Panelové domy byly původně projektovány s předpokládanou životností 30 až 40 let, takže řada z nich vlastně už „dožila“. Náklady na jejich likvidaci jsou ale enormní. Naštěstí se však ukazuje, že stavební stav panelových domů u nás není zdaleka tak katastrofální, jak se očekávalo na základě některých zahraničních údajů z doby před cca 20 lety. Propočtené náklady na zanedbanou údržbu panelových domů jsou sice velmi vysoké, ale zase ne o mnoho vyšší nežli tytéž náklady na „klasičtý“ bytový fond.

Co se na sídlištích stalo od počátku 90. let

Politický převrat a následující ekonomická transformace započatá v devadesátých letech přivedla řadu zásadních změn dotýkajících se sídlišť.

Především došlo k dramatickým demografickým změnám, spočívajícím v poklesu porodnosti a prodlužování střední délky života. Celá česká populace začala rychle stárnout. Populace sídlišť přitom demograficky stárnou daleko rychleji než

Dr. Gábor Kováts, prezident Maďarské inženýrské komory s paní Kati Kaldarárovou v roli tlumočnice

ostatní části měst – to se týká hlavně sídlišť ze 70.–80. let 20. století.

Komericializace služeb a jejich privatizace vyvolala také změny ve vybavení sídlišť. Řada zařízení (tzv. základní občanská vybavenost) postavených na sídlištích v rámci bývalé komplexní bytové výstavby (KBV) byla zprivatizována a některé z nich se staly obětmi machinací s nemovitostmi, které privatizaci provázely. Poněkud šťastnější osud měla ta zařízení KBV, která byla adaptována na komerční vybavení, často s potřebou adaptace pro nové využití. Specifickým případem jsou objekty a areály školských zařízení, které byly postaveny pro populačně silné ročníky 70. let a nyní ztratily své využití. Na sídlištích nebo v jejich blízkosti ale také řada nových zařízení vznikla: především se jedná o obchodní zařízení v široké škále od obchůdků v bývalých kočárkárnách přes potravinářské prodejny až po velké hypermarkety a nákupní centra regionálního významu.

Méně patrnou, ale o to významnější změnou jsou změny vlastnictví obytných domů, resp. bytů v nich. Česká sídliště většinou privatizovali jejich dosavadní nájemníci – na rozdíl např. od Východního Německa, kde byly domy většinou zakoupeny jako celky soukromými investory. Typickým vlastníkem bytů na sídlištích se tak staly tisíce individuálních vlastníků a malých „domovních“ družstev, čímž se sídliště liší od „tradičních“ městských čtvrtí s převážně nájemním bydlením v domech restituentů nebo těch, kdo nemovitosti od restituentů odkoupili.

Devadesátá léta zaznamenala odchod nejvyšších příjmových skupin a převážně části společenských elit ze sídlišť. Nesplnily se ale obavy ze sociálního propadu na úroveň ghett, na čemž se jistě významně podílela nedosažitelnost alternativních možností bydlení pro střední příjmové vrstvy obyvatel. Pozoruhodné změny se odehrály v image sídlišť. Jejich paušální odsouzení asi

kulminovalo krátce po listopadu 1989. Pro media i velkou část veřejnosti se stala sídliště jakýmsi zhmotnělým pozůstatkem minulosti, na kterou bychom nejraději zapomněli. Přišly poznatky ze zahraničí, kde se některá sídliště stala místy, kam se slušný občan neodvážil ani ve dne. Některé odborníci a patřičně zdramatizovaná (prostřednictvím medií) „nesídlištní“ veřejnost dospěla k přesvědčení, že taková vlastně jsou, nebo co nejdříve budou i všechna naše sídliště. Kdo ze sídliště uteče, ten vyhraje, protože nejlepším řešením „sídlištního problému“ je „nechat je vyhnít“. Čím dříve paneláky spadnou, tím lépe, protože lidé chtějí bydlet v domečcích se zahrádkou.

Trochu opožděně se někteří odborníci začali zajímat také o názor těch, kteří na sídlištích žijí. Ukázalo se, že „sídlištní veřejnosti“ ani tak nevdá, jaké jsou fasády domů. Také se svými byty bývají jejich obyvatelé docela spokojeni. Zato by chtěli, aby někdo lépe udržoval vstupy a chodby a hlavně, aby se zlepšila čistota a údržba okolí domů, oné „sídlištní zeleně“. V posledních letech se začínají obyvatelé na sídlištích cítit méně bezpeční, přestože sídliště nejsou ve skutečnosti o nic méně nebezpečná než jiné části města. Stejně jako v ostatních částech města je zde ale nedostatek míst pro parkování aut a také jejich bezpečnost je nedostatečná.

Domy na sídlištích nepochybně fyzicky stárnou a investice vynakládané na jejich obnovu a regeneraci zřejmě nejsou adekvátní znehodnocení spojenému s tímto stárnutím. Nesplnily se ale katastrofické scénáře fyzického úpadku sídlišť s rozpadajícími se paneláky.

Dosavadní regenerace sídlišť

Od poloviny 90. let se začala ve větším měřítku na sídlištích uskutečňovat regenerace panelových domů. Ta až doposud spočívá převážně ve výměně dožilých instalací, záměně oken a dalších výplňových otvorů za nové s lepšími tepelně izolačními vlastnostmi a v zateplování štítů nebo celých obvodových konstrukcí a střeš. Od těchto opatření se očekávají nejen provozní úspory (zejména energie na vytápění), ale také prodloužení životnosti domů ohrožovaných korozí spojů v konstrukci. Přestože je tempo těchto regeneračních prací je podstatně pomalejší, nežli by bylo zapotřebí k tomu, aby se zastavilo opotřebení staveb, lze konstatovat, že stavební stav našich panelových domů je v průměru spíše lepší, nežli je tomu v řadě zemí na západ i na východ od nás. To však neznamená, že bytový fond na sídlištích nebyl a není vystaven fyzickému chátrání. To, že nedochází k masivní devastaci známé ze sociální bytové výstavby v západních zemích a nově i v některých zemích bývalého východního bloku, je spíše důsledkem kombinace (snad) menšího výskytu „zabudovaných“ konstrukčních vad, ještě

Jaromír Pešek, ředitel odštěpného závodu Čechy – západ SSŽ a člen ČKAIT s partnerkou

přijatelné míry údržby a ekonomicky ne zcela úsporného provozování v minulosti, které např. přetápěním bránilo kondenzaci na konstrukčních prvcích.

Mnohočetnost vlastnictví domů na sídlištích po jejich privatizaci se stává novou dimenzí problému regenerace. Po privatizaci se pro individuální vlastníky bytů či spoluvlastníky domů stává novým problémem dostupnost informací a finančních zdrojů pro zachování či zvýšení hodnoty jejich nemovitého majetku. V případě, že se má jednat o úvěr poskytnutý několika desítkám jednotlivých vlastníků v jednom domě, např. na zateplení obvodového pláště či opravu střechy, nelze s komerčním bankovníctvím za současných podmínek prakticky počítat.

Méně radostná je také bilance nových infrastrukturálních investic na sídlištích. Jen výjimečně se podařilo dostavět ta zařízení, která předchozí období KBV nedokázala realizovat, ačkoliv k vybavení sídlišť nepochybně patřila. Oživením bytové výstavby v posledních letech se dostalo na pořad i dokončení a dostavba obytných domů na volných plochách.

Pro obce zůstává i po privatizaci domů problémem širší obytné prostředí, tj. okolí domů a veřejný prostor obecně. Městské správy si jen postupně uvědomují svoji zodpovědnost za prostředí celého města, tedy i na sídlištích. S rostoucí intenzitou si také uvědomují, že i nadále nesou svůj díl zodpovědnosti za ty domy a části sídlišť, které byly zprivatizovány. Externí efekty „vyzařování“ problémů z problémových lokalit totiž nesporně ovlivňují i jejich okolí, a tím i kvalitu prostředí – a tudíž i tržní hodnotu nemovitostí a celkovou prosperitu města, což je nesporně věc, kterou mají městské správy ve své politické zodpovědnosti.

To, že se na sídlištích má dále stavět, se někdy setkává s odporem jejich dosavadních obyvatel, což je pochopitelné a v případech, kdy nová výstavba chce jen parazitovat na infrastrukturách, které již existují, i oprávněné. Na druhé straně je nová výstavba nezbytnou součástí regenerace sídlišť jako celku, protože jen tak se může postupně odstraňovat jejich uniformita – stavební, typologická, architektonická.

Role sídlišť v portfoliu bydlení

Sídliště rozhodně nejsou obecně preferovanou formou bydlení. Může proto být překvapivé, že provedené sociologické průzkumy na sídlištích nepotvrzují mediálně šířený image sídlišť jako slumů, kde přežívají jen ti, kdo nemají žádnou jinou šanci. To, jak vidí obyvatelé sídlišť své bydlení, je zřejmě velmi odlišné od toho, jak je vidí ti odjinud. Podle série průzkumů prováděných na pražských sídlištích v roce 2002 dokonce celé čtyři pětiny jejich obyvatel hodnotily život na sídlišti pozitivně. Bytová situace na sídlištích vyhovovala celkem čtyřem pětinám

místních obyvatel. Dvě třetiny obyvatel byly smířeny s velikostí bytu, takřka třetina by však chtěla získat větší byt. Touha po větším bytu je přirozeně častější v nejmladší věkové skupině, šance na její naplnění jsou ale vzhledem k materiálním možnostem menší než u finančně silnější sociální skupiny. V závěrech průzkumů uváděl, že v průměru polovinu obyvatel lze pokládat za zcela stabilizovanou, s výší věku podíl stabilizovaných významně vzrůstá. Jako rozhodující motivy pro migraci byly uváděny nedostatečná velikost bytu a rodinné důvody.

Podíváme-li se na inzeráty realitních kanceláří, zjistíme, že byty na sídlištích jsou téměř vždy levnější nežli obdobné byty mimo ně. Přesto, nebo možná právě proto, jsou sídlištní byty směňovány častěji nežli byty mimo sídliště.

Byty v panelových domech na sídlištích se tedy stávají jedním ze segmentů trhu bydlení, plní na něm specifickou funkci, jinými slovy, nacházejí si na trhu bydlení svoji „ekonomickou niku“. Pokud dáme do souvislosti poznatky z inzerátů a realitních kanceláří s výsledky sociologických průzkumů, lze usuzovat, že se typickými obyvateli stávají dvě odlišné skupiny: jednak starší lidé, většinou první obyvatelé, kteří na sídlištích prožili většinu svého života, jednak mladé začínající domácnosti, které často považují sídliště za přechodné řešení své bytové situace, pro které se vžil pojem „startovní bydlení“. V obou takto identifikovaných skupinách se jedná o uživatele, kteří mají specifické potřeby a velmi odlišné požadavky na vybavenost. Z hlediska budoucnosti sídlišť je podstatné, že ani jednu z obou skupin nelze považovat za dlouhodobě stabilizující faktor: staré lidi vzhledem k jejich věku a mladé vzhledem k jejich očekávané fluktuaci.

Tato očekávaná nestabilita sídlištní populace se může stát hrozbou nebo také příležitostí pro jejich sociální stabilitu v budoucnosti. Obojí spočívá v tom, kdo přijde na sídliště namísto jejich dnešních obyvatel. Pokud budou i nadále sídlištní byty považovány většinou lidí „zvenku“ za něco nekvalitního, podřadného a sociálně nepřijatelného, stanou se sociálními ghety. Pokud naopak ztratí svůj image králíkáren a potenciálních slumů, můžeme alespoň u některých z nich očekávat dokonce i spontánní zlepšení image vedoucí ke zlepšování sociální struktury jejich obyvatel. Takováto sídliště se dokonce mohou stát vyhledávanými, „módními“ lokalitami, podobně jako se to stalo a děje s některými starými čtvrtěmi, v minulosti nepřilíš žádoucími.

Další očekávané změny

V netržních podmínkách byla pro výstavbu a regeneraci bytů rozhodující potřeba bydlení, kterou lze vyjádřit vztahem mezi počtem domácností a počtem bytů. Do budoucna zcela jistě poroste význam trhu jako faktoru ovlivňujícího regeneraci sídlišť. Proto je třeba

Ing. Ján Tomko, Slovenská komora stavebních inženýrů

uvažovat o budoucnosti sídlišť především v tržních kategoriích nabídky a poptávky ovlivňované rozhodování jednotlivých subjektů.

Oživení bytové výstavby rozhodně ovlivní potřebu bytů i poptávku po nich ve stávajícím („starém“) bytovém fondu, k němuž se sídliště již zařadila. Zatím mají prakticky všechny byty na sídlištích své uživatele, alespoň teoreticky. To se může poměrně záhy změnit, pokud budou mít lidé možnost volby mezi tím zůstat na sídlišti v místě, kde jen stěží seženou práci, a odejít jinde, kde je práce dost a výdělek jim postačí k tomu, aby si pořídili nové bydlení. Ohroženy fyzickým opouštěním jsou tedy především byty v místech, která trpí vysokou nezaměstnaností a celkovou ekonomickou regresí. Sídlištní byty v prosperujících regionech zase může ohrozit sociální degradace, pokud silnější příjmové skupiny nabudou přesvědčení, že sídlištní byt pro ně není vyhovující. Protože se sídliště stávají stále více místem, kde bydlí starší lidé (tak, jak zestárlí jejich původní obyvatelé), a protože u nás stále ještě platí, že starší lidé jsou relativně chudí, může sociální a demografická regrese jít ruku v ruce.

Privatizace bytů na sídlištích zvýšila zodpovědnost uživatelů bytů, kteří se stali jejich vlastníky, za tyto byty. Je ale otázkou, zda lze očekávat, že noví spoluvlastníci malého podílu mnohabytových domů budou ochotni a schopni udržovat a regenerovat domy jako celky. Tam, kde noví majitelé ztratí důvěru ve svoji budoucnost jako obyvatelů sídlištního domu, budou hledat jiné řešení. To může spočívat např. v tom, že si opatří bydlení někde jinde a pronajmou vlastní byt někomu jinému – pravděpodobně tomu, kdo nebude mít na nic jiného. Majitel privatizovaného bytu se bude snažit získat ze svého, nyní již „nevýhledového“

majetku maximální zisk při minimálních nákladech, což urychlí jeho devastaci. Pokud se takto začnou chovat někteří vlastníci v domě, zřejmě přinutí i ostatní obyvatele – vlastníky bytů ke stejnému chování. Na konci procesu popisovaného jako „slum landlording“ budou vybydlené domy a žadatelé o náhradní sociální byty v nich. Jedinou cestou, jak takovému vývoji za daných okolností mohou města a stát předejít, je vysílat jasné a důvěryhodné signály o tom, že bydlení na sídlištích má budoucnost.

Popsaný pesimistický scénář se zřejmě nebude týkat všech sídlišť. Úlohou veřejného sektoru je dosáhnout, aby se týkal co nejméně sídlišť a v co nejmenší míře.

Proč regenerovat?

Před začátkem diskuse o tom, proč mají být sídliště předmětem regenerace, je třeba si ujasnit, k čemu má regenerace vést. Z hlediska státní bytové politiky je cílem regenerace domů na sídlištích prodloužit jejich životnost – uvádí se cca o dalších padesát let –, a zabránit tak neúměrnému a časově soustředěnému tlaku na náhradní byty za dožilé panelové domy. Z hlediska vlastníků nemovitostí bude zřejmě cílem zhodnotit tyto nemovitosti, tedy dosáhnout jejich větší tržní ceny (nebo přinejmenším zabránit jejímu poklesu). Obecným zájmem měst by mělo být dosáhnout přeměny sídlišť na integrální součásti města.

O tom, zda regenerovat sídliště, rozhoduje více subjektů. Svoji roli v něm má stát, obce i obyvatelé sídlišť. Největší objemy investic do regenerace musí směřovat do domů. Jejich vlastníky – a tedy potenciálními investory – jsou převážně jednotliví občané jako družstevníci nebo jako privatizátoři, jen menší část domů patří obcím nebo dalším subjektům.

Konkrétní rozhodování o tom, zda, jak a v jakém rozsahu se budou domy regenerovat, tedy většinou není bezprostředně v rukách veřejné správy a politiků. Chování státu, regionů a obcí vůči sídlištím – zejména péče o jejich veřejné prostory, zeleň, pořádek, bezpečnost, občanské vybavení, technickou infrastrukturu a dopravní obsluhu – je ale klíčovým faktorem ovlivňujícím rozhodování privátních vlastníků o tom, zda vloží své prostředky a úsilí do regenerace bytů a domů, a také rozhodování dalších „vnějších“ investorů o investicích na sídlištích. Dalším klíčovým faktorem, který může veřejná sféra ovlivnit, je dostupnost kapitálu pro potřebné regenerační investice.

Jak regenerovat?

Regenerace sídlišť a bytů na nich, která je stále ještě chápána jako převážně technický problém, se v podmínkách rostoucí úlohy trhu jako určujícího faktoru v bydlení stává stále více problémem organizačním, ekonomickým a v neposlední řadě sociálním. Technickou

stránku regeneračních zásahů lze považovat za poměrně důkladně odborně zpracovanou a obecně prakticky vyřešenou. V oblasti organizační a ekonomické záležitosti účelnost a efektivnost regenerace na kompatibilitě vlastnických, organizačních a obecně právních rámců. Zde je ještě poměrně veliký prostor pro vytváření a vyvažování podmínek, jimiž by stát a města dosahovaly přijatelných modelů rozvoje a regenerace odpovídajících místním (regionálním) podmínkám. Ještě méně jsme ale připraveni na možné změny v sociální oblasti.

Zjevně trvalá nedostatečnost prostředků pro dosažení „ideálního stavu“, kdy by veškerý stavební fond i prostředí sídlišť byly zcela v souladu se soudobými normativními i uživatelskými požadavky, vede k úvaze o efektivní a finančně proveditelné alokaci prostředků diferencované do jednotlivých segmentů portfolia, ale i o vyvážení různých rozměrů udržitelnosti: sociální, ekonomické a environmentální. Každý vlastník, ať už veřejný, skupinový (družstvo), nebo soukromý, by si měl uvědomit, jakou pozici může mít vlastněný dům, blok či byt na budoucím trhu vzhledem ke své poloze, typu, vybavenosti a celkové atraktivitě. V případě „velkých“ vlastníků – pronajímatelů navíc přistupuje úvaha o vývoji struktury poptávky (u tržního bydlení) nebo potřeby (v případě netržního bydlení). Obdobně budou zajisté uvažovat také kapitáloví investoři, jejich rozhodnutí by ale měla ovlivňovat také státní politika bydlení, která může svojí asistencí vyjádřit veřejný zájem na ekonomické a fyzické životaschopnosti i některých jinak ekonomicky problematických segmentů.

Pokud budou peníze daňových poplatníků použity na regeneraci sídlišť, musí se tak stát v dostatečné míře a natolik včas, aby zlepšení zachytilo na sídlištích co nejvíce lidí a kapitálu. Nelze ale očekávat bezprostřední návratnost v podobě příjmů veřejných rozpočtů. Efektivitu razantního vstupu veřejné ruky a zdrojů ale můžeme spatřovat v multiplikačním efektu („leverage“): jaký objem soukromých investic (vlastníků, investorů) vyvolá 1 Kč veřejných prostředků vložená do regenerace. V různých regionech, městech, na různých lokalitách bude takto vyjádřená efektivita rozdílná. Efektivní tedy bude vkládat veřejné prostředky do regenerace zejména tam, kde lze očekávat nejvíce dalších zhodnocujících soukromých investic.

Tam, kde stát, regiony a obce nedokážou předejít sociálnímu a fyzickému úpadku sídlišť, čekají veřejné rozpočty řádově vyšší výdaje. Odchodem příjmově silnějších skupin ze sídlišť tam vzniknou sociální ghetta, což bude znamenat vyšší výdaje na sociální služby a dramatický nárůst nákladů na zajištění pořádku a bezpečnosti. Tam, kde neúdržba bytů způsobí jejich neobyvatelnost, objeví se noví žadatelé o náhradní sociální byty. Druhá stránka efektivity účasti veřejných

zdrojů v regeneraci tedy spočívá v odvrácení budoucích nákladů na sociální důsledky úpadku sídlišť.

Obnova jednotlivých objektů by měla probíhat systematicky. S výjimkou neodkladných akcí mandatorního charakteru, jako např. odstraňování rizik – např. stavebních vad – které by mohly bezprostředně ohrozit bezpečnost užívání, by měla intenzita regeneračních vstupů odpovídat strategické pozici objektu na budoucím trhu bydlení v rámci sídliště, města a regionu. Tomu by mělo odpovídat plánování jednotlivých regeneračních projektů, založené na jasných cílech, zásadách pro jejich prosazování ve střednědobých investičních plánech, mechanismech a podkladech pro plánování jednotlivých konkrétních projektů, a konečně na soustavném sledování (monitorování) poskytujícím potřebné zpětné vazby pro rektifikaci a revizi rozhodnutí.

Shrnutí

Regenerace sídlišť má rozhodně smysl, pokud budou jejím výsledkem sídliště integrovaná do organismu měst s domy a byty, které budou mít svoje uplatnění na trhu bydlení. Je ve veřejném zájmu předejít hrozbě sociální regrese, či dokonce opouštění některých sídlišť a podpořit vnitřní regenerační potenciál řady dalších sídlišť, spočívající v jejich obyvatelích, jejich polohové atraktivitě pro investory a institucionální kapacitě městských správ.

Pro opravdu účelnou a smysluplnou regeneraci nelze vytvořit paušálně použitelný návod. Vždy bude třeba pečlivě uvažovat, jaké je a bude postavení lokality, města a regionu na trhu bydlení, jaký je fyzický stav objektů a jejich okolí a – v neposlední řadě – jaké jsou možnosti, schopnosti a vůle jednotlivých potenciálních aktérů regenerace (vlastníků bytů a domů, dalších investorů, města). Každý záměr regenerace by tedy měl být „šit na míru“ podmínkám a pokud možno by měl být zasazen do kontextu trendů, změn a dalších záměrů v místě.

Prof. Ing. arch. Karel Meier, CSc.

STO LET OD NAROZENÍ PROF. ING. ARCH. DR. ANTONÍNA SKRBKA

Počátkem října vzpomeneme stého výročí narození vynikajícího odborníka, oblíbeného pedagoga, autora mnoha publikací z široké oblasti pozemní staveb, prof. Antonína Skrbka.

Prof. Skrbek se narodil v učitelské rodině 8. října 1905 v Praze. Po absolvování střední školy studoval na tehdejší Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství ČVUT, kterou s vyznamenáním ukončil v r. 1928. Ve studiu dále pokračoval na pařížské École Polytechnique. Nedlouho po návratu z Paříže a prvních praktických zkušenostech předložil doktorskou disertační práci na téma „Posuzování a zhodnocení izolací pozemních staveb“. Na základě této práce a po vykonání rigorózní zkoušky na ČVUT v Praze byl v lednu r. 1933 promován na doktora technických věd. Ještě v témže roce složil autorizační zkoušku a byl jmenován civilním inženýrem pro pozemní stavby.

Počáteční praktické zkušenosti získal v projektové kanceláři profesora ČVUT Severina Ondřeje. Následná praxe v projektové kanceláři stavební firmy umožnila mladému nadanému autorizovanému inženýrovi získat mimořádné zkušenosti při projektování i realizaci významných staveb v Africe a Asii (Srí Lanka, Írán, Turecko, Egypt, Alžír). V období hospodářské krize nastoupil v r. 1935 do služeb Československých drah. Zpočátku pracoval na ředitelství státních drah v Praze, později po dlouhá léta na ministerstvu železnic, event. dopravy, kde zastával významné vedoucí funkce, např. v letech 1952 až 1953 byl náčelníkem sektoru pro pozemní stavby v Ústředním kabinetě ministra dopravy. Železničnímu stavebnictví zůstal ostatně věrný až do svého odchodu do důchodu.

Bohatá praktická činnost a souběžná činnost publikační směřovaly jednoznačně k následnému uplatnění na poli pedagogickém. Jeho záměr habilitovat se pro působení na vysoké škole již v letech 1938 až 1939 byl znemožněn uzavřením českých vysokých škol za nacistické okupace. Svou habilitační práci na téma „Zhodnocení výškových skeletových staveb“ předložil v r. 1948 na Fakultě architektury a pozemního stavitelství ČVUT v Praze, kde byl v r. 1949 habilitován. Ještě v témže roce bylo navrženo jeho jmenování profesorem na Stavební fakultě VUT v Brně. K jeho ustanovení však nedošlo kvůli organizačním přeměnám brněnského vysokého školství.

Řádným profesorem pozemního stavitelství byl jmenován v r. 1956 na tehdejší Stavební fakultě Vysoké školy železniční v Praze, kde působil jako externí pedagog již od r. 1954. V letech 1959 až 1962 byla Vysoká škola železniční rozhodnutím vlády přemístěna do Žiliny jako Vysoká škola dopravní. Prof. Skrbek coby vedoucí nové katedry stavebních konstrukcí využil bohaté odborné znalosti, pedagogické a organizační schopnosti, publikační zkušenosti a vědeckou erudici ku prospěchu vznikající školy a ku prospěchu výchovy mladých inženýrů.

Přes jeho plné zaujetí pro budování nové katedry na žilinské Vysoké škole dopravní byla ale také známá jeho široká spolupráce se všemi stavebními fakultami na území celé republiky. Aktivně působil nejen jako předseda státních zkušebních komisí, ale také jako člen komisí pro obhajobu kandidátských a doktorských prací. Sám také jako školitel vychoval celou řadu aspirantů pro vědecko-výzkumnou základnu a pro vysoké školy u nás i v zahraničí.

Nejširší odborné veřejnosti je ovšem prof. Skrbek znám svojí bohatou publikační činností. Jeho knihy a učebnice týkající se široké problematiky konstrukcí pozemních staveb se stávají jedním ze základních děl při vytváření samostatných disciplín v rámci vědního oboru Teorie a konstrukce pozemních staveb.

Za připomenutí stojí alespoň některé jeho publikace z poválečného období:

- Dřevěné konstrukce krovů velkých rozpětí (1948)
- Posuzování konstrukcí pozemních staveb z hlediska tepelné techniky (1950)
- Domovní kanalizace (1951)
- Izolace pozemních staveb – izolace proti vodě (1952)
- Izolace proti hluku a otřesům (1952)
- Stavitelství (1953–6, společně s prof. Severinem Ondřejem) – třídílná vysokoškolská učebnice
- Schodiště (1960, spolu s prof. Milanem Menclem)
- Stropy (1961, spolu s prof. Milanem Menclem)
- Skeletové a výškové stavby (1965, spolu s prof. Antonínem Jílkem a prof. Václavem Novákem)
- Projektování budov (1966, významné dílo kolektivu autorů pod vedením prof. Skrbka)
- Konstrukce pozemních staveb (1968)

Odborná publikační činnost prof. Skrbka byla také oceněna významnými cenami, v r. 1937 mu byla udělena cena Masarykovy akademie práce, v r. 1967 pak cena České matice technické a SNTL za kolektivní dílo Projektování budov.

V celé dlouholeté činnosti prof. Antonína Skrbka se s neobyčejnou vzácností spojuje pedagogické mistrovství, bohaté zkušenosti projektanta, vysoká intuice a systematickosti pro vědeckou práci s mimořádnými lidskými vlastnostmi – pílí, svědomitostí a skromností. Stého výročí narození prof. Skrbka si s velkou úctou připomenou všichni jeho spolupracovníci, žáci a přátelé s vědomím jeho rozsáhlého celoživotního díla.

Prof. Ing. arch. Vladislav Dlesek, DrSc.

Místo konání 3. bienále technických památek – stará kanalizační čistírna hlavního města Prahy, dolní podlaží parní strojovny